

311847

ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును

Post Box No. 212.

Telephone No. 2544.

Vol. 15 } చెన్న పట్టణము 1927-వ సం॥ నవంబరు నెల 14-వ తేది స్థానువారము } No. 138
నంపుటము ౧౫ } శ్రీ సభావనామనవత్సర కార్తీకమాస బహుళ షష్ఠి. } సంచిక ౧౪౮

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

గొప్పగొప్పవారిచే వేలవేలలు
యోగ్యతావల్ల మూలు పొందియున్నది
తలనొప్పుల మాన్పును, వాయు పోట్ల
బావును, పార్శ్వపునొప్పుల బారదోలును,
పోట్ల బోగొట్టును, బెణుకుల భేదించును,
వాపుల రూపుమాపును, దగ్గును తగ్గించును,
దూరదను తొలగించును.
ఈ మందును రుద్దగానే చెమట పట్టుట
వలన శరీరమందలి దుష్పదార్థములను తొ
లగించును. నొప్పులు తగ్గించును. విదేశము
లలో గూడ వాడుచున్నారు.

అమృతాంజనము అన్ని విధములగు
నొప్పులకు సంబంధించి,
పంచభాష చీటీ చూచి కొనిన
మోసము గలుగదు.
చక్కని డబ్బితో సహా సీసా 1-కి 0-10-0
డజన్ 1-కి రు 6-4-0 లు.
శ్రతియింట ముఖ్యముగా నుండదగినది.
అమృతాంజనం డిపో
6, 7 తంబు శెట్టిపేటి, మద్రాసు
కేక
249, ఫేరోడ్డు, ఫోర్టు, బొంబాయి.

సి. కన్నయ్య కంపెనీ

(శ్రీకృష్ణ వి నో ద న భ)

నాలుగు లక్షల రూపాయలు (4,00,000) పెలపుచేసి తయారుచేయబడిన

శ్రీ ఆంధ్రాల్ వివాహము,

శ్రీ రామానుజుల వైభవము,

శ్రీ సభావనామ సం॥ ౮౦ కార్తీక శుద్ధ దశమి శుక్రవారమునకు సరియైన 4-11-1927 తే
దినుండి ప్రారంభించి ప్రతిదినము

చెన్నపురి రాయల్ థియేటరులో ప్రదర్శించబడును.

పగటి ప్రదర్శనము—ఉది, సోమ, బున, శుక్రవారములయందు సాయంత్రము
5 గంటలకు ప్రారంభమగును.

రాత్రి ప్రదర్శనము—మంగళ, గురు, శనివారములందు రాత్రి 9 గంట
లకు ప్రారంభమగును.

టికెట్ల ధరలు—రూ. 4, 3, 2, 1, అ. 8.

మొదటి 3 తరగతులందును నీట్లను రిజర్వ్ చేయుటకు నీటు 1-కి అ. 8 లు చార్జి ప్ర
త్యేకముగా చెల్లించవలెను.

సి. కన్నయ్య, ప్రొవైలరు.

మహా న స్థాల్లా సిని మాత్రలు

30 మార్లు 0-10-0 (వది అణాలు)

జులై 1927 (పోస్టల్ రివ్యూ ప్రకారము) నుండి మొదలు
తరగతులలో ఉన్నవారందరినీ ఈ ప్రకారము
సీమాల్లా సినిమాలోను, అత్యంత ముఖ్యమైనదిగా
అగ్నిమాంద్యము, అతిశయము, అద్భుతము, పరిశ్రమ
వలనను బలపడెను, విశ్వము, పోస్టల్ రివ్యూ, తిరుప్ప
వేదము, అగ్నిమాంద్యము వలనను బలపడెను, విశ్వము, పోస్టల్ రివ్యూ
లోగొట్టి నేరమును పొంది అత్యంత ముఖ్యమైనదిగా
చేయఁబడిన మహానాటికావైపునకు విలువను పోషించు
వలెనని ఆశయము చేరెనది. అంతయును గల కొంత
మొదలచేకను వలనవాంఛించిన మహా సినిమావైపునకు
చక్కచాకి వాదించిన విషయము తెలియవలెను.
వివరములు— (1927)

ఆయుర్వేద వైద్యునిలయం

పోర్టు నిడుమొలలు, పేలమద్ర, కృష్ణానల్లా.
విద్యాభ్యాసము చేసిన వైద్యులనుండి వైద్యమును

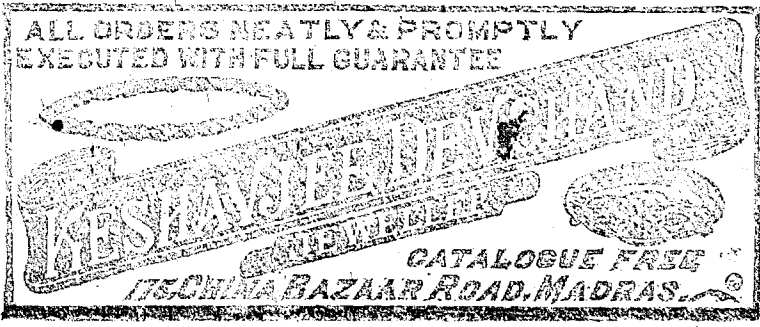
నిర్మలమైన నువ్వులనూనె

నిూరు నిూలహార వదార్థములను తెల్లగా పప్పు
చేయబడిన నువ్వులలోనుంచి తీసిన మంచి నూనెతో
పండుకొని ఆరోగ్యమును పొందవలెనని వివరము
లకు యీ దిగువచిరునామాకు వ్రాయును.

కె. బసవరాజు బ్రదర్సు.

(నామర్ల పోటు.)
M. S. M.

జిల్లా
రెవెన్యూ
అధికారి
చెన్న
పట్టణం
175
నంబరు

అర్జునుడు గా
నాల్గొనగా
త
న
అర్జునుడు గా
నాల్గొనగా
త
న
అర్జునుడు గా
నాల్గొనగా
త
న

ప్రకటన
మహానాటికావైపునకు విలువను పోషించు
వలెనని ఆశయము చేరెనది. అంతయును గల కొంత
మొదలచేకను వలనవాంఛించిన మహా సినిమావైపునకు
చక్కచాకి వాదించిన విషయము తెలియవలెను.
1926 అర్జునసాయన కాల ముద్రాపకము.

ది. నార్తయిండియన్ జూలరీ మాన్యు ఫాక్చరింగ్ కో, బెజవాడ

సవరను బంగారుకు, నీమవెండికి, రత్నములకు పూచీనిచ్చెదము
మానద్ర అన్నివిధములయ్యి బంగారు, వెండినగలు, వెండి మరచెలులు, గిన్నెలు వగయిరాలు యెల్లప్పుడు విక్రయ
మునకు స్థానులో యుండును. పచ్చలు, కెంపులు, నీలములు, పుష్కరాగములు
అసలుజాతిలోను యిమిలెషనులోను విక్రయమునకు దొరకును. విశ్వ బ్రాహ్మణు
లకు వుపయోగించు అకరాట్లు, గాజులదిమ్మలు వగయిరాలు అన్ని పని సామానులు
సరసమయ్యి ధరలకు విక్రయించబడును. ఎకసారి మాతో వ్యాపారము చేసిన
మానమృతము మీకే తెలియును.

3962

ప్రాప్రయిటరు, గుంటముక్కల రామమూర్తి, బెజవాడ.

స్వాతంత్ర్యలక్షణము

“మేక్విస్” గారు వ్రాసిన స్వాతంత్ర్యలక్షణములు అను ఆంగ్లగ్రంథమునకు అనువాదము.

దేశభక్తి గలవా రందరు తప్పక చదువవలసిన అపూర్వ ప్రచురణము.

తపా ఖర్చు ప్రత్యేకము

మెల ప్రతి 1-కి రూ 1-0-0.

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము, మద్రాసు.

కొల్చులకు, ఇలుకునకు

స్లోన్స్ తైలమును వాడుదు. ఇది
రక్తమును ముండుముండులోనుంచి,
స్వేచ్ఛగా పారవట్లుచేయును.
ఈ ప్రకారము రక్త కూడు
లను చెఱచి, పూర్తి బాధను,
పుండును మాన్పును.

**Sloan's
Liniment
kills pain!**

మైసూరు గవర్న మెంటు సోపు ఫ్యాక్టరీ

బెంగుళూరు

మిక్కిలి నాణ్యమైన

పలురకముల పరిమళ సబ్బులు

ఉడుకుట కువయోగించు సబ్బులు, చందనపు సబ్బులు

మైసూరు గవర్న మెంటువారిచే తయారుకాబడుచున్నటువంటి

చందనపు సబ్బు ననుకరించుటకు; విదేశీయ పరిశ్రమలవారు

చాల ప్రయత్నించిరి, కాని, నాణ్యములోను, పరిమళమునందును

దీనికి సమానముగా చేయజాలకపోయిరి.

ఓవరములు గోరువారు, క్రింద చూపిన విలాసమునకు వ్రాయవచ్చును.

Best & Co., Ltd.,

P. O. Box 63,

Madras.

Sole Agents for the Madras Presidency,

MYSORE, TRAVANCORE & COCHIN.

దక్షిణ యిండియా రైల్వే ప్రత్యేక

సమావేశము

అధ్యక్షుడు ఎం. ఎస్. శేషయ్యంగారు. ఎం. ఎల్. వ.

సన్మానసభ్యుడు సి. రాజగోపాలరావుగారు

స్వాగతోపన్యాసము

సన్మానసభ్యులువారి పత్నీయన నేను మీకు స్వాగత
మొసగుచున్నాను. ఈ ప్రత్యేక సమావేశము మాసంఘటిత
యైన ముఖ్యతను విషయ మైయున్నది. 1926 ప్రేమయూని
యను చట్టముప్రకారము సంఘమున నమోదుచేయించుటకు
తగిన యేర్పాటులను చేయుటకే యీ సభ
జరుపబడుచున్నది. రైల్వేపరిపాలనమునకు యీ ప్రాచీన
సుప్రసిద్ధ (నాగపట్టణము) నగరమే జన్మభూమి. 60 ఏండ్ల క్రిత
మిచట కొద్దియెత్తున ప్రారంభింపబడిన సంస్థయే నేడు సోతు
ఇండియను రైల్వేకంపెనీగా పరిణమించినది. దక్షిణదేశమునం
దంతటను వ్యాపించినది. అపారముగు లాభమును గడించుచున్నది.
రైల్వేకార్యక సంఘము మొదట నిచటనే యేర్పరచబడెను.
నాగపట్టణ కార్యక సంఘము మనదేశమునందలి కార్యక సంఘము
లలో చాల సమర్థమైయున్నది. దక్షిణఇండియా రైల్వేవుల
గుల సంఘముగూడ మొదట నిచటనే యేర్పడెను. కాన నేడిసభ
యచట జరుగుటయే సమంజసము. 1924 ఏచట రెండవసారి
సంఘసభ జరిగినప్పిమ్మటనే యజమానులు మనసంఘమును ప్రతి
నిధిసంఘముగా నామోదించిరి. మన తీర్మానములకు విలువ
నొసగ నారంభించిరి.

ఎం.ఎ.వేండ్ల క్రితము మన మొదటిసంఘ మేర్పడినది.
అటుపిమ్మట నైదు వార్షిక సభలును ఒక అవసరసభయును
జరిగినవి. ఇది ఏడవ సమావేశ మిపుడు జరుగ
నున్నది. మన యుద్యోగుల సమపాదములన్నెంపబడెనేగాని
మోచ్చింపబడలేదు. ఎజమానులకు సానుభూతి లేకుండచున్నది.
ఉద్యోగములో క్రొత్తగ చేరినవారికి 25 రూపాయలు జీతముని
వారు నిర్ణయింపగా కుటుంబపోషణమున కది బొత్తుగా చాల
దని మనము విన్నవించితిమి. నే డా మొత్తము 25 నుండి 20-8-0
తగ్గింపబడెను. ఇతర కంపెనీల యినుపదారులలో ప్రయాణము
చేయగోరువారికి ప్రీషాసుల నిచ్చుటలో నిర్బంధము లధికమై
నవి. ఈరీతిగా గొప్ప హక్కు తగ్గింపబడెను. ఇదివరకు రైల్వే
యొక్క సిట్టూటులోనే సంఘసభలు జరుగుచుండెను. ఇపుడు
జరుపగూడదనిరి. మ్యునిసిపలు స్కూలువారు నేడు మన మీ
హాలులో సభ జరుపుట కనుమతించినందులకు మనము మరింత
కృతజ్ఞులముగా మన్నాము. ఇక్వెస్ట్ర్యాటుహాలులో ఆప్రెం
టిసు స్కూలును యూరోపియను స్కూలును సినిమాయూను
యుండటచే మనకియ్య పీఠులేదని యజమానులు తెలిపిరి.
ఇవియున్నను యీహాలును వారు తరుచుగా నితరసమావేశముల
కిచ్చుచునే యున్నారు. నేడు సెలవురోజుగూడ నగుటచే
పాఠశాలలును సినిమాప్రదర్శనమును మానివేయబడును. కావున
వారు నిరాకరించుటకు సానుభూతియే కారణము. మనమిటుల
నుపేక్షచేసినచో త్వరలోనే మనహక్కుల నన్నిటిని గోల్పో
వలసివచ్చును.

మనలో నైకమత్యము లేకపోవుటయే యజమానుల నిర
సనమునకు ముఖ్యకారణము. ఉద్యోగులందరూ యీసంఘమున
సభ్యులయిననే గాని యిది ప్రతినిధిసంఘము కాబాలదు. మన
తీర్మానములకు అధికారము లభింపజాలదు. కావున వుద్యోగు
లందరూ వెంటనే సంఘమునందు చేరవలెను. అటుల చేరినవారు
తమకును సంఘమునకునుగూడ హానిని కలిగించినవారగుదురు. ఈ
సంఘమున చేరియు నిర్భయముగా మాటలాడజాలని పిరికివారు
గౌరవమును బడచుజాలరు. మన చందారేట్లకంటె తక్కువ
రేట్లు మరేసంఘమునకును గూడ లేవు. ఎల్లవారును చేరుటకే
యంత తక్కువ రేటు ఏర్పరచబడెను. కావున మీరు మీ మిత్రు
లకు నచ్చజెప్పి త్వరలో నెల్లవారును చేరునటుల చేయగోర
దును.

సంఘోద్యోగులను గూర్చి తరుచుగా అనవసరమును
అన్యాయమునగు విమర్శలు ప్రకటింబబడుచున్నవి. దీనిని మన
మిత్రు డుపేక్షించినచో క్రమముగా చాలహాని కలుగగలదు.
వికమత్యమేబలము. కుటుంబ కలహములు వినాశనకరములు.
కావున మనము దూరదృష్టితో నైకమత్యమును వృద్ధిపొందింప
వలెను. ఇందులకు మనలో ప్రతివ్యక్తియును గూడ శ్రద్ధబూన
వలెను.

శేతునిబంధనల సవరణలనుగూర్చి చర్చింపబడియున్నది గాన నీసభ కార్యక్రమపరిషత్తుకు శ్రేయస్కరమగు సర్వవిధముల నర్హము. ఈనిబంధనలు వ్రాయుటలోగూడ వారు చాల కృషి సలిపియున్నారు. వారు భారతకానసభకు మనచే నెన్నుకొనబడిన ప్రతినిధులలో నొకరు. వారి అధ్యక్షతక్రింద కార్యక్రమము అనుకూలముగా ముగియగలదని నమ్మినను అని సన్మాన సంఘాధ్యక్షుడగు పి. ఆర్. రాజగోపాలరావుగారు నడిపిరి

అధ్యక్షక ప్రారంభోపన్యాసము

నన్నభ్యక్షునిగా నెన్నుకొనినందుట మీకును నన్ను ప్రశంసించినందుకు సన్మానసంఘాధ్యక్షులకును నేను విచిత్రము లానరించుచున్నాను. వా ఆల్ఫ్రెడ్ క్రిస్టి నే నెరిగియుంటియు మీ ఆచార్యులను సంగీకరించుటకు కారణము చాతుర్యపట్టగల సాహధూతియును విషయములను స్వయముగా గ్రహింపవలెను కోరికయు నై యున్నది.

2. మారు 1926 ప్రేడుయూనియను చట్టము క్రింద నాసంఘమును నమోదుచేయింప గొరుచున్నారు. చట్టములో కొన్ని పదుపాదులు కలవుగాని మీస్వాతంత్ర్యమునకు కొన్ని నిరోధములు కూడకలవు.

3. ప్రస్తుతకాలమున పాశ్చాత్యులవలన పార్శ్వశామిక త్వమునందు యజమానులకును కార్మికులకును నిరంతర ప్రాతికూల్యమే ముఖ్యలక్షణముగానున్నది గాన వారు మీకు హామీ నియ్యకుండటలో వింతలేదుగాని అది మర్యాదకు విరుద్ధమైయున్నది. వారు తెలిసిన కారణములు వారికి సంతృప్తికరములుగా నుండవచ్చును. ప్రజల కెంతమాత్రమును సంతృప్తి కరములు కావు.

4. ఖరగపూరులో ప్రతిఘటన మింకను తగ్గలేదు. బి. ఎన్. రైల్వే ఏజెంటు పట్టుడల సంతాపకరము. దొరతనమువారి భావ మాశాభంగకరము. ఉద్యోగులు చాలకాంతముగాను ప్రశంసనీయముగాను మెలగుచున్నారు. కార్మి నాయకులు విషమస్థితిలో చాలయుచిత్రజ్ఞతతో పనిచేయుచున్నారు. చివరకు సమైక్య కర్తవ్యముని నిర్ణయింపబడినను అట్టి అవసరము కలుగకుండచేయుటకు శక్తివంతులగునట్లు పని చేయుచున్నారు. ఇరియేకర్తవ్యము, తరుచుగా సమైక్యకట్టుట వలన కార్మికులకే నష్టమధికమగును. సమైక్యవలన యజమానులకును ప్రజలకునుగూడ నష్ట ముకలుగును. ఎటులనైన త్వరలో సగౌరవమును సమాధానము కలుగవలెననియే నేను కోరెదను. స్వార్థత్యాగులను కార్మిక నాయకులుగూడ నవట నిట్టిభావముతోనే పనిచేయుచున్నారు.

5. నిరుడు తుత్తుకుడిలోచేయబడిన తీర్మానము ననుసరించి నేడివట మనము సమాజేకమైతిమి. ఉపసంఘమువారవసరములగు నిబంధనలను చాలశ్రద్ధతో నిద్రపరచిరి. ఈసభలో వానిని మీరు చర్చించి ఆమోదింతురని నమ్మెదను.

6. ఎన్ని ప్రయత్నములు చేసినను ఉద్యోగులందరు నింకను యీ సంఘమున చేరకుండుటకు నేను చింతించెదను. అందరును చేరే సంఘమును బువరచి సంఘతీర్మానముల కధికారము కలుగునటుల చేయగోరెదను. సంఘభావము ముఖ్యములైన ప్రకృతిధర్మములలో నొకటి. ఇది మానవులలోనే గాక పంచధాత వలలు మున్నగువారిలోగూడ గలదు. పక్షులలోను మృగములలోను క్రిమి కీటకాదులలోనుగూడ నిట్టి సంఘభావము గలదు. ఇంగులకు తేనెటీగలు చీమలు కాకులు మున్నగువనియే నిదర్శనము. ఆరిక నియమములు వ్యక్తుల సంఘముల మూలముననే నెరవేరవలెను. ఉద్యోగులందరును సంఘములో చేరినచో యజమానులతో రాయబారములను జరుపుట కడుసులభమగును. వ్యక్తులు ప్రత్యేకముగా ప్రయత్నించిన నది సాధ్యముకాదు.

7. మీసౌకర్యములు తగ్గింపబడుట విచారకరము. 1924 డిశంబరులో మీప్రతినిధులు మేనేజింగు డైరెక్టరుతో మాట్లాడిన పిమ్మట గుమాస్తాల ప్రారంభవేతన 25 నుండి 28 1/2 తగ్గింపబడినది. ఈ సంవత్సరము ఏప్రిలు నెలలో తిరుచనాపల్లిలో రైల్వే ఉద్యోగులసభలో వేతన పరిణామమునుగూర్చి నేను ముచ్చటించితిని. మీ ప్రతినిధులు మే నెలలో ఏజెంటుకు సమర్పించుట మీరు నిర్ణయించిన పరిణామమును నేనెప్పుడు చూచితిని. మీవిజ్ఞప్తి చాలయుక్తియుక్తముగా నుండెనుగాని మీవిజ్ఞప్తి నిరాకరంబు బడినది పిమ్మట నేను చాల విచారించితిని.

8. యజమాను లున్నంతకాలము ప్రేడుయూనియనులు గూడ నుండియేరరు. కావున వానినభివృద్ధి నొందింపవలెను. అందులకు మీరందరు శక్తిభరించి సౌకర్యములను బడయవలెను.

9. భారతకానస సభకు మీరు మీ ప్రతినిధుల నెన్నుకొను సౌకర్య మెన్నటికి మీకు లభించునో నాకు తెలియదు.

నీ వెండుకలను పరిశుభ్రముగ నుంచుకొనుము.

నీదేహము నెట్లు ప్రతిదినము పరిశుభ్రపరచ ప్రయత్నించుచునో, నట్లే నీశరణుగూడ మురికిగాకుండ పరిశుభ్రపరచ ప్రయత్నింపవలసి యుండును. నీ శరణునైగల రంధ్రములందు చుండు మున్నగు కల్మషవదార్థములకూడ యుండిన నీరంధ్రముల పరిశుభ్రముగ లేవని గ్రహించవలసి యుండును. ఈయందు వగరాలు చేరునట్లుదు నీవుపేక్ష వహించిన అతిశ్యరలో నిరలయంతరియి చురుస్తూ మయము గాగలదు. గనక నీశరణు యిట్టి వాటికి లోబడుటకుండు కాపాడుకొన దలచినచో ప్రతినిత్యము

కామినియా తలనూనె (రిజిస్టరు)

సువర్ణాగింది తీరవలెను. ఈ నూనె చుండుకు చేరవీయదు. ఒకచేరే నితలయందు నామండివరకే ప్రయోగించి యుండిన తొడుమాడునాకు లీనూనెను రాచుటతోనడి అంతరింపవలసినదే. వెండుకల కుడుళ్లలోనికీ సరాసరిపోయి చరిత్రప్రదగలిగిన అమోఘమైన దినుసులనేక మిందు చేర్చబడినవి. ఇందు చేరిన యితర నూనెలు, మూలికలు నీ వెండుకలను, కుమ్మరి రక్కలవలె, నిగనిగలాడుచు, పట్టుచుంచెలె నుండునట్లు చేయగలవు. 50,000 మందికి పైగా దీని నువర్ణాగింది దీని శ్రేష్ఠత్వమును గ్రహించి ప్రశంసాపత్రము

అందరికి యివ్వెదను. దీనిని జూచినది మరొకటి లేదని పొగడొందిన కామినియా ఆయిలు దీనిని 1-0-0 తపాచార్డు 0-8-0 కి సీసాల ఖరీదు రు. 2-10-0 లు తపాలు చార్జి 0-12-0.

నమూనాను వాడి చూడుడు.

నువానన ద్రవ్యములకు రాజు ఓటోదిల్ బహారు (రిజిస్టరు)

అతిచచ్చరము, ఎందుకు వనిమాల్సినవియు నగు అనేక సువాసనద్రవ్యములు బహారు నందుగలవు. ఓటోదిల్ బహారు నువర్ణాగించిన దీనియొక్క శ్రేష్ఠత్వమును, మంచి సువాసనను అచ్చయందకతీరవు. మల్లె మున్నగు అక్షరల చేనిధముగను తీసిపోదు. నేడే అర్జరుడు వంపుడు.

1 కొన్న ఓటోదిల్ బహారు	రు. 2-0-0
1/2 " "	" 1-4-0
1 బ్రామ " "	" 0-12-0

నమూనా సీసా 0-2-0 రెండణాల పోస్టు చీట్లు పంపిన పంపబడును వాసనకార్డులు. డజన్ 0-10-0 తపాల్ ఖర్చు ప్రత్యేకము

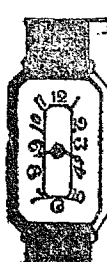
సోలు ఏజెంట్లు:—ఆంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్స్ అండు కెమికలు కంపెనీ, 285, బమ్మమిశీదు మార్కెటు, బాంబాయి. నెం 126

యజమానులచే నెన్నుకొనబడిన ప్రతినిధులు పనిమండి యిపు డాసభలో నున్నారు. కార్మికుల కొక్కడునులేదు. కాంగ్రెసు వారు కార్మికాభివృద్ధిని ప్రధాన విషయముగా గైకొనిరి. కావున కాంగ్రెసు ప్రతినిధులును యితరపక్షముల ప్రతినిధులునుగూడ కార్మికులను గూర్చిన విషయములలో చాల శ్రద్ధ బూనుచున్నారు. అట్టివారి సహాయము లేకుండ ప్రస్తుతము మీసంకల్పము లీడేరవు. కావుననే యితరులు మీ కార్యసంఘములందు చుండుటకు చట్టముగూడ అనుమతించుచున్నది.

10. సిన్హలో యిండియను రైల్వే కాన్ఫరెన్సు జరిగిన పుడు యిండియా గవర్న మెంటు కామర్సు మెంబరు హో. సర్ జార్జి రెయిసిగారు కార్మికులనుగూర్చి సానుభూతిని వెల్లడించిరి. త్వరలోనే మీసంఘమును పాలకులుగూడ పరిగణించిరి. ఈ చట్టము ప్రకారము మీకు హక్కులును బాధ్యతలును గూడ కలవు. మీరు యజమానుల పట్లను ప్రజలపట్లను మీవిధిని చక్కగా నెరవేర్చవలెను. ఆత్మవంచనయును చాంచల్యమును లేకుండ చేజిక్కిని గలిగి మీరు పనిచేయవలెను. అని అధ్యక్షుడగు ఎమ్ ఎస్ శేషయ్యగారు (ఎం. ఎల్. ఏ.) నడిపిరి.

శాస్త్రోక్తమైన జ్యోతిషం

భవిష్యత్తును గురించి 6 న్యాయమైన ప్రశ్నలకు బదులు వ్రాయుటకు రూ. 1-0-0 నై ప్రతిప్రశ్నకు 0-4-0 సంవత్సర ఫలము వ్రాయుటకు రూ. 5-0-0 పి. పి. ఖర్చులు చేస. ప్రశ్న వ్రాయుకాలము తెలుపవలయును. సర్వకార్యములందు జయము నొసగు శ్రీ ముబ్రహ్మణ్యకవచము రూ. 2-8-0 శ్రీ శివసుబ్రహ్మణ్యకౌశ్యమకవచ నియము, రూ. 4-72 తిరు క్షేత్ర, చిత్తూరుజిల్లా.

FREE WRITE-TO-DAY
FOR A 14 KT LEVER REAL SOLID GOLD WRIST WATCH FREE OF JEWELS IN ANY SHAPE ALL GUARANTEED FOR 10 YEARS
WESTERN WATCH CO.
BOMBAY

ఆయుర్వేదాషధ రత్నా కరణం చరక చికిత్సాస్థానము రు. 6

ఆంధ్రవైద్యరత్నావళి రు. 2, భన్మప్రకాశిక రు. 1. (2046) డాక్టరు శ్రీపాద కృష్ణమూర్తికాశ్రీ, తెజవాడ.

“అత్యద్భుత ఫల గ్రంథము”

బాతకర్మము 1 భాగము రు. 1. 2 భాగము రు. 2. పూరా బాతకర్మము రు. 10 లు. ప్రపంచమంతటనుండి గొప్ప సర్దిశీకెట్టును పొందియున్నారము. ఏజెంట్లు కావలెను. గ్రేట్ ఇండియన్ బోధిమలయము, కళింగోట, విశాఖపట్నం 4169 జిల్లా.

పూర్ణ చంద్రోదయం 3857

బంగారుతో చేయబడినది, బుహీనుల పాలిటి పంజీవి, మేహము, తేయ, పొండు, కుక్కనవ్వుము, పురాణజ్యోతము. నిక్కాక, నిస్సర్పవ మొదలగువాటిని హరించి బుమును పిర్య వృద్ధిని, కాంతిని గలిగించు జ్యోషధరత్నము, తులం 1. రు. 12-0-0. 20 మాత్రల సీసా రు. 2-8-0. వి. పి. ఖర్చులు రు. 6. మ క ర ధ వ జ 6

అన్ని న్యాయులకు శ్రేష్ఠము రక్తవృద్ధిని, బలమును కలిగించును తుల 1 వారు 12-0-0 16 స్త్రీలు రు. 1-0-0. పి. సి. ఏ. అందుకో అయ్యుర్యేనసమాజం, పెరిచేవి, నెల్లూరుజిల్లా

నోటీసు

గుంటూరు జూటు మిల్లును కవులు కంట్లాట్టు క్రింద నారగోతములు తయారు చేయించుకొనుటకు యిష్టపడువారు Tenders Guntur jute mills Secretaries పంపవలసినది. మిల్లులో 50 మగ్గుములు పనిచేయును. వివరములు తెలుసుకొనవచ్చును.

తీర్మానమును బలపరచుచు భారతీయలకంటె కారము
 నోట నట్టి గొట్టుటకే ఈ మిష.కొ నిమిషమవచ్చెనని
 భారతీయుల లాభమున కెల పట్టి వ్యవసయ కేసిగానుచు మఱి
 పరి. (మి.మ.నా.న మన కేమేమయో హక్కులను స్వాతంత్ర్య త్యాగి
 కారమున ప్రసాదించునని తలచుటకుం తె న నేడు ప్రము డెంప
 నాలవని పట్టిరి. మంగళయాత్రను లేని పూర్వమువానినికి
 నిష్పియాభికమునుపెట్టి పారించినను తనస్వస్వహృద మెట్లు
 మనుదేవనో అన్వియినే వ్యయంనిర్ణయాధికారములేని; బూటక
 సంపు-రూ శాసనపరలును; కమిషనులును; నిరుపయోగములని
 పోవుచుంిరి. ఇట్లాకొ మైనుకొనారు తప్ప కమిష.కొలోని
 పట్టులందును, చిరు పేనలేని భారతదేశ వనమును సువంతయు
 లేనట్టి నానుకాత్రులే అదిరి. కావున యట్టి యాటక
 కమిష.కొ పడుట సాక్ష్య మిచ్చెడి వాగు
 మాతృద్రోహులని నిశ్చయింపవలెననియు, యాభివమిష.కొలు పో

స్థితిని దీనిని? రాకవ్య నేమి? మనమెంతమాత్రమును లక్ష్యము చేయక కాంగ్రెసు కార్యక్రమమును కొనసాగింపవలె నని పలికిరి.

శ్రీయుత వద్దూరి అన్నపూర్ణయ్యగారు

తిర్నామము బహుమతి రామకృష్ణమిశ్ర బహిష్కరింపబడినది అసహాయవారు కాక, వికారములు పై తమ చెప్పున కేసు వ్యాపారము, విరివియు వీర్యములతో బహిష్కరింపబడిన ప్రజలందున్నాలో వానిని తెలిసి కొనినవో? కమిషనును, తుదకు బహిష్కరింపకలుగునూ, లేనూ, యవధియును కలుగుచున్నదనియు పలికిరి. భారతీయుల కమిషన్ లో సభ్యులుగ నియమింపలేదనుకారముచే మితవాదులు బహిష్కరింపవలెననుచున్నారని, కాని అసహాయవాదులనివారలనుగా కమిషన్ లోని సభ్యులందరూగూడ భారతీయులేయైనను, మహాత్మాగాంధీగారుగూడ అంగీకరియించిన ఆ కమిషన్ బహిష్కరింపవలెననియే మాసిదాంతము.

భారతదేశమునకు, నూతన సంస్కరణముల నొసంగుటయందులో ఎప్పుడు ఈయన, వీరియుగ ప్రసాదింపవలెనో? అని నిర్ణయించు అధికారము (1919) వ సం॥ నందు పార్లమెంటునకు బహుగవహించి అందుచేత పార్లమెంటుయొక్క ఆజ్ఞానుసరియై ఈ కమిషన్ పనిచేయవలసియున్నది. ప్రభుత్వమునుండియు, నిర్ణయాధికారము మనవంతు యుండవలెనని గాని సరిపాటులను బహుగవహించి (ప్రజలందుచేయుంటిమి. ఈ కమిషను స్వయంనిర్ణయ నూ త్రము నకు కేవల విధియును. రాష్ట్రపాసనసభలోన, కేంద్రపాసన సభయందును కొన్ని వుపసంఘముల నియమించి వినవక వారి యభిప్రాయముల కొందుమని రాజప్రతినిధిగారు చెప్పినవంటలకు మన నాయకులు, భ్రమజెందెదరేనాయని నాన భయమగుచున్నది. ఇది చాలా వుపద్రవకరమైనది. కావున ఈ నిర్ణాయములన్నియు మిషనుయందుకొని, బహిష్కరింపబడిన సభ్యుల నొసంగవలెననిగా ప్రార్థించుచున్నానని.

శ్రీ మానేపల్లి నారాయణరావుగారు

తిర్నామమును బహుమతి ఈ కమిషన్ కు, బహిష్కరించుచున్నామని పండ్ల డి. ఆంధ్రముండిలములందుగూడా ఎట్టి భిన్నాభిప్రాయమునకు తావులేదు పలికిరి. బ్రిటిషువారు మనకళ్ళపైపుడు ప్రసాదించు సంస్కరణములు, చట్టములను భారతీయుల కొంతవరకు లభమేయు లాభము కల్గియుండలేదు. 1919 వ సం॥ సంస్కరణముల ఫలితముగ కాననసభలు ఏర్పడినవి. గాని వీనివలన ఎట్టి వుపయోగమును గల్గులేదని స్పష్టముగ గుఱవెనది. కత కమిషన్ లో సభ్యులుగ మనవారే కొండకండి కొంతమట్టునైన మేలుచేయ జాలిగాని, నేడందను ఆంగ్లేయులే. భారతీయులు ఆంగ్లేయులతో సమాఖ్యలు కారనియు, ఆంగ్లేయులు సర్వవిధముల భారతీయులకంటె అతి క్షయములను భావముతో యిట్టి కమిషన్ వారియందు పనిచేసినది. అట్టి కమిషన్ వారియందు సాక్ష్య మొసంగట అనుచితము. హెచ్చుతగ్గుభావములెంత కాలము పనియందును అంతదక స్యాతంత్రము కలుగు ననుట కల్గి "దేవునైన దేవుని" పనునట్లు బ్రిటిష్ వారిదేశము రాజ్యముచేయుటకు ప్రతిబంధకముల కల్పించినతప్ప భిక్షునుడిగి అంతమాత్రమున మన కినుసుంతయు అధికారము నొసంగబోరు. మనలోమనము బ్రాహ్మణ బ్రాహ్మణేతర హిందూ మహమ్మదీయతలకు లోకై వికమత్సరవిధితులమై ఎంతకాల విట్లు దాస్యమున మునిగియుందుమో మనదేశమునందు మనమే స్వతంత్రాధికారము గలవారముభావము ఎంతవరకు మనల ప్రేరేపించు అంతదక వనపై నిలులే స్వాధీనేతురకుల నిక్కునము. రానురాను, వనదేశపరిస్థితులు అతిక్షీణగతికి వచ్చుచున్నవి. అణుమాత్రమేనియూ ఆశ్చర్యకరముగ భారతీయులైతనియుగాని ఈ కమిషన్ బహిష్కరింపబడుట వెనదియను" అని పలికిన.

శ్రీ ఎడ్లమిల్లి కొండప్పగారుగూడా తిర్నామమును బహుమతి.

శ్రీయుత బులుసు సాంబమూర్తిగారు

మాట్లాడుచు ఈ విషయమునుగురించి ప్రత్యేకముగ జెప్పవలసిన పనియేలేదనిరి. "ఏమనగా రాయలు కమిషనులను భారతదేశమునకు స్వాతంత్ర్య మేనాడుగాని చేయవలసిన ఒక కృషిగాని విశ్వసింపనివారిలో నే నొక్కడను.

మనదృష్టి బ్రిటిషు పార్లమెంటుపై యంతకాలమునుండనో అంతవరకు మనమధోగతియు యుండవలసినవారమే. బ్రిటిషుపార్లమెంటువారొసంగి సంస్కరణములను మనమే స్వరాజ్యమును సంపాదించు నునుటకంటె ప్రమాదము కలెందులేదు. మనమెన్ని నాళ్ళు ఈ సామాజ్యములో నుండ నిచ్చుగింటమో అన్ని నాళ్ళు బ్రిటిషువారు హిందూదేశమును తనవశమునందుకొన పాటుబడెదరుగాని ఒకనాడేయు వనకు స్వాతంత్ర్య మొసంగ సంసిద్ధులు కాబోరు. ఇక నీ కమిషన్ మన కెట్టి స్వాతంత్ర్యమును నొసంగబోదు. ఈ కమిషన్ పై యింతవరకు అభిప్రాయముల నొసంగినవారు భారత కాననసభయందు బాధితులకుల రెండుమార్లు గావించియు

డినను రాండుటేబిల్ కాన్ఫరెన్స్ కావలయునని కోరినను, ప్రభుత్వమువారు దాని నంగీకరింపకపోవుటచే ఈ కమిషనును బహిష్కరింపవలెనని తెలిపియుండిరి. రాండుటేబిల్ కాన్ఫరెన్సులోగట మనదృష్ట్యానుచకము. భారతదేశ స్వరాజ్య నిర్ణయాధికారము భారతదేశ ప్రజలదేగాని ఆంగ్లేయుల కేవిగమైన అధికారములేదు. ఆంగ్లేయులు మనపై కేవల మధర్మముగ అక్రమముగ పరిపాలనమును చేయుచున్నారే గాని మేలుగాదు. ఇది ధర్మమాత్రములకు కేవలవిరుద్ధము. గావున రాండుటేబిల్ కాన్ఫరెన్స్ మనకొసంగినందున కమిషన్ బహిష్కరింపవలెనని చెప్పరాదు. బ్రిటిషువారేమనతో రాజీకీసచ్చి "మిత్రో సఖ్యుతోనుండుము" అని కోరవలయునేగాని మనము వారిని ప్రార్థించరాదు. రాజ్యము మనది. రాజ్యాధికారము మనది. మనస్వత్రైలవ. మనరాజ్యమును మనమే కైవసము. గావించుకొనవలెను. "వినుడు, వినుడు" అందుచే ప్రధానమాలనూత్రమును స్వయంనిర్ణయనూత్రమునకు విరుద్ధముగ పార్లమెంటు ఏపని గావించినను దానిని బహిష్కరింపవలె ననియే నా యభిప్రాయము. ఆంగ్లేయులకును మనకును సమాన స్వతంత్రములు గలిగి వారు మన యొద్దకు సంధికి వచ్చినితిహినికి తీసుకం వలెనే కాని బ్రిటిషుసామాజ్యములో సానూడాలయునని కాని అధినివేత స్వాతంత్ర్యమునుటలోగాని ఎంతమాత్ర ముపయోగమును లేదు. మన స్వత్రైలవ మత్రమే ఆధారపడి కార్యదీక్షతో పనిచేయవలెను. ఈ బహిష్కరణతో మనపని ముగియునా? ఈరోజున మితవాదులు మొదలగు రాజకీయపక్షములవారు రాయల్ కమిషనును బహిష్కరించుచున్నారని రేటిడినము ఈ కమిషన్ వారొసంగి నీవేదికకు అందుపై పార్లమెంటువారు గావించబోవు కాననముగూడా బహిష్కరించుచున్నారను. (సత్యము సత్యము కేకలు) 1920 సం॥ ముగిసిన కాననసభల యవధానతప్పము బహిష్కరించినట్లు తిగి నేటి బహిష్కరణము జరుగవలెను. అట్టిదినములు త్వరితముగ వచ్చును. గాంధీమహాత్ముడు తిగి అందుప్రార్థనలను దేశమున దంతటికార్యదీక్షను కాంగ్రెసు పురకొల్పవలెను

అట్టి కార్యభారమును నహించుటకు సంసిద్ధులై ఈ తిర్నామమును మీసమ్ముతి యొసంగుడి యుద్ధించిరి.

శ్రీయుత టి. ప్రకాశం చంతులుగారు

తిర్నామమును బహుమతి పూర్వము 28 సంవత్సరము లక్రిందల లోకమాన్యబాలగంగాధర తిలక్ గారు స్వరాజ్యమునవదయును ఉపయోగించిరియీ ఆకాలములో స్వరాజ్యము స్వాతంత్ర్యము జన్మ పొవకు అను పదములనుపయోగించుట సేరముగ పరిగణింపబడు ముందెనియు, అటులే 1920 వ సం॥కు పూర్వము సహాయనిరాకరణ బహిష్కరణములెప్పుడ ఎంచబడుచుండెను. నేడది సర్వసామాన్యమై పోయినది పలికిరి. అందుచే ఈ కమిషన్ బహిష్కరింపవలయునని ప్రత్యేకముగ నొక్కి జెప్పవలసిన పనిలేదు. భారతదేశముందలి మితవాదులు మొదలగు సమస్త రాజకీయపక్షములవారు సప్రకా, చింతామణి, సర్ శివస్వామయ్యర్ ప్రభృతులందరూగూడా బహిష్కరణమనే నూచించియుండిరి. అది వినింతుగారును ఇందులకు తగినప్రయత్నముల గావించుటకే సరసోదానిని సమాజముజేయుచున్నాడు. కావున ఈ బహిష్కరణ విషయములో భిన్నాభిప్రాయములేవు. బర్మాదేశమునందు బహిష్కరణము ప్రవేశపెట్టబడినపుడు దానిని కొనసాగించినవారు బర్మాదేశపు స్త్రీలు. ఈతిర్నామము నంగీకరించి బహిష్కరణమును కొనసాగించుటలో భారతీయులెల్ల నును బట్టుదలపొంది కార్యదీక్షను చూపినవో 1920-1922 సం॥లో మన దేశమునందు ప్రబలియుండిన వికమత్సర వుత్సాహము యొకను దృఢముగా నిలచియున్నదని ప్రభుత్వమువారు గమనింపగలుగుదు" అని పలికిరి.

నీర్ సత్యాగ్రహము

"మనరాను పట్టణమున జరుగుచున్న నీర్ విగ్రహ సత్యాగ్రహమును పాల్గొని చేరవలయునని నిర్బంధము ననుభవించుచున్న దేశభక్తుల నీ సభవారు అభినందించుచు ఆంధ్రదేశము లీయుద్ధము విజయమునకు అన్నివిధముల తోడ్పడవలయునని ఈసభవారు హెచ్చరించుచున్నాడు.

శ్రీయుత వల్లూరి రామారావుగారు

వై తిర్నామము నుపాదించుచు తాము చెన్నపురియందుండి సత్యాగ్రహోద్యమమును అడుగెడుచు నీశింయవారిలకు లండనే తమకు ఉపపాదకులుగ నియమించిరి పలికిరి. పిమ్మట పువస్వాగతముల నీర్ సత్యాగ్రహోద్యమ చక్రత్రము అడినుండియు క్లుప్తముగ వివరించుచు నీర్ సేనాని గావించిన దురంతము కొన్ని చరిత్రలవలన తెలిసికొని తమిళదేశ సోదరులు కొందరియుద్ధమునునకు తిలబెట్టిరియీ ప్రప్రభుత్వమున 12-14 వరియవకులే సత్యాగ్రహము గావించి జైలుకు జనియుండిరియీ పిమ్మట సోమరాజులు మొదలగువారు నుమా రేబెయ్యగారికి సరకును కారాగృహమున కనుబడిదనియు పలికిరి. వీటిలో

యెనుమందుగురు స్త్రీలుగలరు. అందు పదునొకొండు సం॥ల బాలికకు నాల్గు సం॥ల శిశునిధింపబడియున్నది. ఇంతవరకును తుమాపరా యెసంగిన వివారుగురు సత్యాగ్రహులును చెన్నపురివారే కాని యితరజిల్లాలనుండి వచ్చినవారుకారు. జైలుకరిగినవారిలో బాలురును, ఆంగ్ల విద్య నభ్యసించినవారును పెక్కుండుకలరు. (ప్రభుత్వమున ప్రజాభిప్రాయము బలముగ లేకుండెను. సత్యాగ్రహమును స్వయమునకును భీతిలజేయుటకు కఠినములును, దీర్ఘముగ శిక్షల పాల్పెరి. నాయకులు సానభూతిని జూపకుండిరి. కాని గాంధీ మహాత్ముడు చెన్నపురి కరుదెంచి ఉద్యమము నాశించించిన తర్వాత నాయకు లొకంత సానభూతిని జూపసాగిరి. ఈ నీర్ సేనాని బొంబాయి, కలకత్తా, బర్మాదేశములందు జైలులవిగాని దురంతములు గావించియుండెను

ఇటీవల పంజాబుదేశమునందు డయ్యగునే నానిగావించిన అమానుషకృత్యములకంటె, ఈత దొంగిల్లిన (మూరచైములు నూరుచుండు రెమ్మలైనవి. తల్లి ప్రసముల పాల్గొని చరిత్రలను ఎడబాటుజేసి కత్తి కెరేయుచుండనాని భరింపగల్గునా? స్త్రీల నవమానతలకజేయుచుండ ఓర్పుయొండగలవారుందరా? ఈతడుగావించిన రాక్షసకృత్యములన్నియు బ్రిటిష్ వారిచేరచింపబడిన చక్రత్రులదేగలవు. అట్టి భూమి రాక్షస స్వరూపియునాని విగ్రహము మహానాయకులందెడి చెన్నపురియందు వుండుట అవమానకరము. 1850 వ సం॥ లో మొట్టమొదట ఈ విగ్రహమును సాపించినపుడు దీనికై చందాలనొసంగినవారు దాదాపు అందును ఆంగ్లేయంద్రులును పాశ్చాత్యులే. ఇరువురు భారతీయులూత్రము చందాలనిచ్చియుండిరి. భారతీయులు ప్రతినిముసమును "నీకీ త్రిదేవ పరిపాలింబడుమన్నావు. ఏనిముసము నీవు తలయిత్తెవో అనిముసమే నిన్నీకై త్రితో ఖండింతును" అని ఈ విగ్రహము నుసంపజేయుచున్నది. కారాగృహమునందు పడియున్న యువకులు దేశమునకై ఎదురుజూచుచున్నారు. ప్రజాతత్వము నెరిగిననాయకులెవరుగాని దేశము సంసిద్ధముగ లేదని చెప్పజాలరు. 1920 వ సం॥లో ఏ రాడు దేశభక్తిజిజ్ఞాసులు ప్రజల మనఃక్షేత్రములందు నాటబడినవో నాటనండియే దేశమునందు దేశభక్తులకు కార్యోత్సాహములకు కొరతలేకయున్నది. అట్టివారిని వెతికిపట్టుకొని రావలసిన బాధ్యత ప్రకాశం నాగేశ్వరరావు పంతులుగార్లవైనను, సభాధ్యక్షులగు దండు నారాయణరాజుగార్లవైనను గలరు (పూర్వగృహలు)

ఈ తిర్నామమును కాననసభయందు చూపించిన 29 మంది సభ్యులలో శ్రీయుత నారాయణరాజుగారికరు. ఈ యింకవై తొమ్మిండుగురును ఈ యుద్ధమును నడపించుటకు బాధ్యులని గాంధీమహాత్ముడు ప్రానియుండెను. చైనా, ఈ జపు, టర్కీ మొదలగుదేశములందు స్వాతంత్ర్యసంపాదనకు పోరాడినవారు విద్యార్థులే గావున యువములైనను దేశమునకు సర్వవిధముల పాటుపడవలెను. ఈ తిర్నామము నామోదించి ధనయాసముగను, తదితరవిధముగను సహాయముచేయవలయుననిరి. ఉపస్వాగతము యొకను మాట్లాడుచు సత్యాగ్రహమును గావించుటకై ఆంధ్రదేశమునండి బనులబడిన మొట్టమొదటిదశములో డాక్టర్ బహ్మజ్యోత్స్నకుల సుబ్రహ్మణ్యము గారి తల్లియగు 75 సం॥ల వృద్ధురాలును, మరొకయిరువురు యువకులను గలరని తెల్పిరి.

శ్రీ రామచంద్రుని వెంకటప్పయ్యగారు: (నీర్ సత్యాగ్రహమును జరుపుటకై శివనగరమునుండి బయల్పడిన ఆంధ్రదేశములో నొకరు) తిర్నామమును బహుమతి దీర్ఘముగ ఉత్తేజకరముగ ఉపసంగించిరి. 300 ల సం॥ల క్రితము విదేశీయులు మనదేశమున కరుదెంచి మనస్వాతంత్ర్యమును పొంది, మనల కాలరాచి బానిసలుగజేసి అష్టకష్టముల పాల్పెయుచున్నారని పలికిరి. భారతీయులు విదేశీయుల బారినండి తప్పించుకొనుటకై నిన్ను నేడు కాక 1757 సం॥ నుండియు వివిధప్రయత్నముల గావించుచుండిరియీ, పిదప 1857 సం॥ నందు మరొకమారు యానదార్పరతజన్మమున తిరుగుబాటు కలిగినదియీ, రాజీ గురూగ్ని బాయి, మొదలగు దేశరాధకులు మనవలె నిర్దీర్ఘము గానందున ఆ కాలమునందు కత్తిబట్టి స్వాతంత్ర్యమును గడింప ప్రయత్నములు గావించియుండిరియు బలికిరి. 30 సం॥లు నీలు సేనాని మనదేశములో ఉద్యోగమునందుండి మన యువపుడిని కడకు ఉత్తరహిందూస్తానమున కారీ, ప్రయాగ, కాన్పూరు, లక్నో రాష్ట్రములందు సర్వనాశము గావించిరి పలికిరి. నిరపరాధులును, అసహాయులును శివులు స్త్రీలువృద్ధులకు వివక్షతలే అందిరను కత్తి కెరచేయుటయు, ప్రజల భీతావహుల జేయుటకై గ్రామములకు నివ్వంటివి దగ్గము గావించుటయు, మునుజులను చెట్లకొమ్మలకుగట్టి ఉరిదీయుటయు, మొదలగు అమానుషకృత్యముల నెన్నింటెనో నీర్ సేనాని గావించెనని వివరముగ జెప్పించిరి. 70 సం॥లకు పూర్వము ఈ విగ్రహమును ప్రతిష్ఠించినపుడైనను భారతీయులు తమ సరసమును చెప్పియుండిరి. ఈ విగ్రహమునకై పనులు గావించబడిన రు. 18,800 ల చందాలలో రు. 200 మాత్రము ఇరువురు వచ్చువు

అని భారతీయు లాసంగియందీరి. విగ్రహమును హర్షణ వద్దనుండి గొనివచ్చుటకు చాలావారు నిరాశ రించిరి అనిపల్కిరి. ఉపన్యాసములు యుగింపుచు బ్రతిమలాలు ఎట్టి కౌత్సహము హర్షణనీ ఈ భారతదేశమును తమ సామ్రాజ్యవిస్తృతిగా గావించుకొనినట్లు, ఎట్టి భూభక్తికృత్యముల గావించి దేవతలకు రూపము నతమ ప్రతిష్ఠను నిలుపుకొనినట్లు అట్టి దుర్మార్గులును, అట్టి నిరంకుశత్వమును దూపుచున్నట్లు ఈ విగ్రహమును వెకలించివేయుటకు సత్కార్యగ్రహము సలుపవలయున్నాము కాని, కేవలము విగ్రహముకొరకు గాదనియు, సభ్యులు లేని బాధ్యతలను, కర్తవ్యమును బాగుగ నివారించుకొని సమ్యక్తుల నొసంగవలసినదనియు పల్కిరి.

బ్రహ్మజ్యోత్స్వల లక్ష్మీనరసమ్మగారు

ఉపన్యాసములకు వేదికపై కలదంచినవెంటనే తేజోవ్యులు కలకేగెను. లక్ష్మీనరసమ్మగారిట్లు జెప్పిరి :-

“నా జీవితములోనే గావించుకొనిన సత్కృత్యమును రెండు మాటలలో జెప్పెదను. ఇందొకరు పురిగొల్పినది లేదు. మరొకరు నిరుత్సాహపరుడనియు లేదు. చచ్చుపురియందు నీలవిగ్రహము ఉన్నదట. అది పూర్వగ్రహమో, విమగ్రహమో నేనెరుగను. (నవ్వు) మరెవ్వరును నన్ను సరింపజేసిననుజుటగ నైనను నేను వెల్లి నాదేశమునకు ప్రాణములర్పింపవలసి వచ్చినను, నారక్త మాతలయొద్ద చిందినప్పటికిని అవిగ్రహమును తీసి వేయనిది తిరిగి రాదు. (పూర్వధ్వజం) నేనొకరి సలహా ఆదుగ లేదు. నాకొకరు సలహానొసంగియుండ లేదు. స్వయముగనే నాకీయభిప్రాయము కలిగినది. నాకీప్పటికి 75 సం॥ లుండినను ఇంతవరకు కాలనొప్పి, కన్నునొప్పిలేదు. కాని నేనీప్పటికి 7 సం॥లనుండియు శ్రీ కృష్ణజన్మస్థానమునకు యాత్ర ఎప్పుడు లభించునాయని అత్యంతతో నుండిని. చచ్చుతో జయలుదేరి నట్లుయండగా శ్రీ యుగము సాంబమూర్తిగారు తిరుస్థించి రాజమండ్రి, కాలేజీ, కాకినాడ పట్టణములందు సభలు గావించిరి. ఆకాశమును కొండరు తామును సత్కార్యగ్రహమునకై బయలుదేరవలసి జెప్పిరి. మతాత 110 సం॥లు బ్రతికి నారు. మా అత్తయ్య 105 సం॥లు బ్రతికినది. నేనింతలో మరణించుటకు నాకర్హమేమి? (నవ్వు) ఇప్పుడు నాజీవితాభిలాష ఖద్దరుమీదనే యున్నది. నేను ఆశ్రమమందుండునపుడు నెలకు రు 1500 ల ఖద్దరును అమ్మెడివాను. మిమ్మునెల్లరును నేను కొరకుచేసుకొని ప్రజలందఱును రాటములుబెట్టి నూలు వడకవలెను. ప్రియమందఱును ఒక్కమారు కొద్దుకు వెడల వుండ మానవలెను. ఈరెండుదశల గావించిన స్వరాజ్యము మధ్యాహ్నము గలిగించిన మాపటికి రాగలదు. స్వరాజ్యము మనచేతిలో నున్నదిగాని ఎక్కడనుండియో ఉండివచ్చునదిగాదు. అని పల్కిరి. (నందోహతరవ్వడం)

శ్రీ ఆత్మకూరి గోవిందాచారిగారు తీర్మానమును బలపరచుచు నీత సేనానిగణమును వ్రాయబడిన చక్రలేఖ నన్నిటిని ప్రభుత్వమువారు నిషేధించినయొక అట్టిచక్రలేఖ వ్రాసిన సావర్కారు మొదలగువారిని నిర్బంధింప గావించినయొక, కత్తితో నీలు విగ్రహమును పగలగొట్టుట ఆహింసాత్మకమున సత్కార్యగ్రహమునా యని మొదలుతాము సంతకయించితిమిగాని పిదప గాంధీమహాత్ముడు అంగీకారమును దెల్పినదివలన సంతకం విచ్ఛేదమయినదియు, ఇప్పటికి కింతవరకు 50 మంది యువకులు కైలు కలిగినయొక, కాసనసభయందీనివయమును స్వల్పముగ జూచినయొక, ఇతర విగ్రహములను ఈవిగ్రహమునకును చాలాభేదము గలదనియు, ఈవిగ్రహమును తొలగించిన మనబాని సువిన్నామును తొలగింపగలమనియు, ఎప్పుడు మనము సత్యమును గ్రహింతుమో ఆపుడు సత్యమునే పజుకుము, ధర్మమునే అవరించుటకు వెడదీయరాదనియు, ఈయత్నము బాధ్యత లేని కుర్రవారలచే న్యవహరింపబడుచున్నదని ప్రభుత్వమువారు తుంపరాదనియు, ప్రభుత్వస్పష్టిగా బాధ్యులుగనుండేవారే కైలు కరుగవలసియుండు ననియు, కావున ప్రభుత్వమువారు త్వరలో మేల్కొంచి అవిగ్రహమును తొలగింపవలెననియు, లేనిచో జేరికొని సత్కార్యగ్రహముల తయారుజేయవలెనని పల్కిరి.

శ్రీ కల్లూరు సుబ్బారావుగారు:- తీర్మానమును బలపరచుచు తాము సత్కార్యగ్రహమునకు సంసిద్ధుముగ నున్నామని పల్కిరి. రాయలకొమిషన్ బహిష్కరింపవలయునని మాటలు చెప్పుటకంటెను, కాసనసభలోని కరుగుటకంటెను, ఈ సత్కార్యగ్రహమును గావించుటయందే మనము ముక్తిగలము. నాయకులని పిలువబడువారివలననే ప్రస్తుతము మనదేశమిట్టి దుర్భాగ్యస్థితియందున్నది. నేటికి దేశమునందు కాంగ్రెసు ప్రతిష్ఠ పలుకుబడి ఇంతమాత్రమైన ఉన్నదనిన తన తిండిలేక మాడుచున్నను దేశమునకై కారాగారములకు జనుచున్న యువకులవలననే నిలచియున్నది. ఈ సీత సేనాని విగ్రహము జాతీయ బాని సత్కృతిగాను గావున దీనిని తీసివేయునంతల్యముతో సత్కార్యగ్రహమును సలుప నుద్దేశించితిమి. దుర్భరదాస్యములో నుండి ఈ దేశమును బీదించియుండుటకంటెను ప్రాణముల గోల్పోవుటయే ఉత్తమునని తలచినవారిలో నేనొకడను. మనసాదరి

సోదరుల నవమానపరచిన ఈ సేనాని విగ్రహమును మనము మూచుచు సహింసజాలము జాతీయజీవమున కుద్ధృతముగలగు నట్టిపని గావించవలెను. ఆంగ్ల శక్తియు గొప్పదానైనను, మొదటి దశనుండు 75 సం॥ల స్వర్గములు కనుమన్నదనిన 800 నంది ఆమెమంబు కైలు కరుగవలసి చెప్పగలను. నాజీల్లా నివాసు లను (ఆనంతపురము) ఈ యుద్ధమునునకు సానుభూతి జూపవలెను” అని పల్కిరి.

రెండవ దినచర్య

ఆనంతపురం, నవం 14:- ఆంగ్లరాష్ట్రసభ నిన్ను తిరిగి రెండుగంటలకు సమావేశమయ్యెను. కాసనసభల ఖాళీచేయవలెనను తీర్మానముపై తీర్మానములర్పింపగలను. బి. మునిస్వామి నాయుడు, ఎం. ఎల్. సి. గా. హాసన్యోత్తమరావు, ఎం. ఎల్. సి. సి. దొరస్వామి అయ్యంగారు ఎం. ఎల్. ఎ, మున్నగువారు వేదికపై వాదించి యుండిరి.

ఆ. గోవిందాచారిగారు యాదీనన తీర్మానమును ప్రతిపాదించిరి:- “రాష్ట్రకాసనసభయందు, స్టేట్ కాన్సిలరులందు, రాష్ట్ర కాసనసభలందు కాంగ్రెసు సభ్యులందఱును తమ స్థానములను ఖాళీజేసి, యిందు కాసనసభ కార్యక్రమములందు పాల్గొనరాదనియు, సభ్యత్వము పోకుండుటకై సభలలో హాజరుయందనలేననియు, అం. భా. కాంగ్రెసువారు ఉత్తరపు చేయవలెనని యాసభవారు సిఫార్సు జేయుచున్నాడు”. గోవిందాచారిగారు యాతీర్మానమును ప్రతిపాదించుచు కాసనసభ ప్రవేశమున యెట్టి యుపకృతియు లేదని అందఱు గుర్తించిరి. ఆశయముల నెరవేర్చుకొనుటకు తీవ్రముగ నిరసన కార్యక్రమము నవలంబింపవలెను. కావున కాంగ్రెసు నాయకులందఱును. వెంటనే దేశములో అట్టి కార్యసాధన కనుకూలపరిస్థితుల నేర్పరచవలెననిపవలెను. రాయలు కమిషను బహిష్కరింపబడుచున్న యాతరుణ్యమును మనము విశువరాదు. ఒక విధముగ రాయలుకమిషను మనకు మేలేదేయుచున్నదని జెప్పిరి.

కె. సుబ్బారావుగారు తీర్మానమును బలపరచుచు 1921 సంవత్సరములో నున్నంత ప్రజాప్రభుత్వముగావించి తిరిగి అట్టిపరిస్థితుల నేర్పరచుట ఆసరమని జెప్పిరి.

నవరణ

దబ్బు. రామయ్యగారు యాదీనన తీర్మానమును వేదానికి బదులుగా ప్రతిపాదించగోరిరి:- “కాసనసభ ప్రవేశమునకు ముగియు లాభము లేకపోవుటయేగాక దేశభక్తియమునకు, కాంగ్రెసు సభ్యులందఱు కాసనసభ్యత్వములకు రాజీనామా నీకువలెను.” సి. ఆర్. శేషాచారిగారు యా తీర్మానమును బలపరచిరి.

జి. పున్నయ్యశాస్త్రిగారు తీర్మానముల నెదుర్చుచు మాట్లాడిరి. ప్రస్తుతము దేశము సహాయనిరాశరణోన్మయము పునరుద్ధరించుటకు తగియుండలేదని గాంధీమహాత్ముడే ఒప్పుకొనిన పునరుద్ధి తీర్మానముల గావించుట హాజర మనిరి.

నల్లూరి రామారావుగారు సకరతీర్మానమును బలపరచుచు, సంస్కరణముల ననుసరించుట నిరర్థకమని యెరింగియు కాసనసభల పట్టుకొని ప్రాకులాడుట అత్యుద్రోహముగనుగాని వేరొండు కాదనిరి.

హరిసర్వోత్తమరావుగారు విడువరాదనుట

గా. హరిసర్వోత్తమరావుగారు రెండు తీర్మానములను ఆంగీకరింపలేకుండిరి తాము కాసనసభల ప్రవేశించినపుడు కండ్లు తెరువకనే ప్రవేశించి నియు, కాసనసభల బహిష్కరము బాగుగ ఆలోచించినప్పటికీ ఉపసంహరించుకొనబడెననియు, యిప్పుడు మరల బహిష్కరించుటకు తగిన మార్గములు జరుగలేదనియు, బహిష్కరించినచో ప్రజల కిష్టము లభించుచున్న కొలది లాభముగూడ పోవుననియు నుడిచిరి.

బి. సాంబమూర్తిగారు రావుగారి మాటలకు ఆశ్చర్యము దెలిపిరి. ప్రజుదృష్టి దేశమునుండి వారి కాసనసభల వైపు నెల్లు మరలనో అంద రెరుంగుదురు. అయినను ప్రజలకు స్వయంసహాయమే శరణ్య మను నమ్మకముపోలేదు. కాంగ్రెసు అధ్యక్షులకు శ్రీనివాసయ్యంగారు, ప్రకాశం, దొరస్వామి అయ్యంగారువంటి నాయకులే ముందుకువచ్చి తీర్మానమునందలి భావమును బలపరచుచున్నందుకు సంతసము దెలిపిరి. సవరణయందలి భావముతోనే నేకీధినించుచున్నాను గాని అనుసరించుట కిది సమయముగాదు. ప్రజలు యీ తూమునందే యెన్ని కలద నివధించలేదు అని సాంబమూర్తిగారు బలికిరి.

టా. ప్రకాశం గారు తీర్మానమును బలపరచుచు దీర్ఘముగ గంభీరముగ నుపన్యసించిరి. మనము జేయవలసిన పనియంతయు దేశం లోగాని కాసనసభలలోగాదు. దేశస్వాతంత్ర్యమే మర మఖ్యాతమునని మనవరాదు కాసనసభలలో మాన ప్రతినిధుల యవధి కలనంపుగ నున్నది. ప్రజాప్రతినిధులు ఎవరిలో రెండువారును తమ ముఖ్యసాంఘికము గూర్చి ఏకగ్రీవుగ నె

ల్లడించుకొనిరి. నిరంకుశ ప్రభుత్వమువారు రెండుపార్లమెంటు వేదేవిని బెట్టిరి. జాతీయగౌరవమునైన పాటింపలేదు. ఇప్పుడి రాయలుకమిషను నివాసమును గాంధీ మహాత్ముల కారము జల్లినట్లున్నది. మితవాదు లమితముగ కోర్కెలునుగూడ నిరాశ రింపబడివి. ఇట్టి అవమానములకు లోక యుగయుగ మనము తగిన జవాబు చెప్పకుండు దేశరక్షణజాలము”.

సవరణ చివరకు ఉపసంహరించుకొనబడెను. గోవిందాచారిగారి తీర్మానము అత్యధిక సంఖ్యాంశలచే అమోచింపబడెను. అంతట సభ నాటికి ముగిసెను. మరల నేడుదయము సమావేశమయ్యెను.

నీలువిగ్రహ సత్కార్యగ్రహమునర్పిత తమిళ ఆంగ్లవాటం టీకు లందరిని అభినందించుచు, దేశములందరు యాతరుణ్యమును బలపరచవలెనని గోరుచు నిన్ను తీర్మానించబడెను.

స్వాతంత్ర్యతీర్మానము అమోచింపబడుట

ఆనంతపురం, నవంబరు 14:- స్వాతంత్ర్య ముగ పరము నకు బ్రతిమలా సామ్రాజ్యముతో నెట్టి సంబంధములే సంఖ్యా స్వాతంత్ర్య మను అర్థమును నిర్వచించుచు కాంగ్రెసు క్రీస్తున ముగ్యవలయునని యీ సభవారు కాంగ్రెసు మహాసభవారికి పలకరించుచున్నాడు. అను తీర్మానమును సాంబమూర్తిగారు నేటిదినము ఆంగ్లరాష్ట్రము మహాసభయందు ప్రతిపాదించిరి. కొంతమంది ఆక్షేపించిరి గాని అత్యధిక సంఖ్యాంశలచే చివరకు ఆమోదింపబడెను. (తండ్రి)

వాతావరణస్థితి

1927 నం॥ నవంబరునెల 14-వ తేది సోమవారము

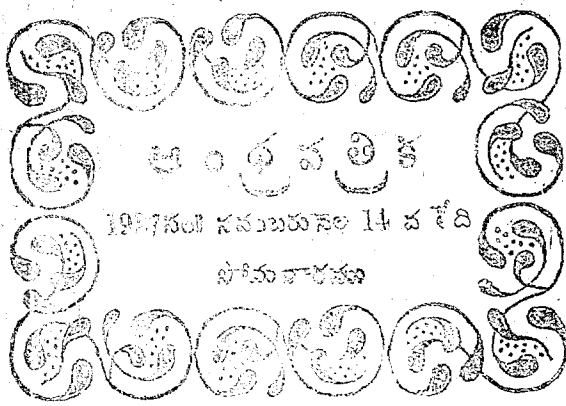
ముఖ్యజిల్లాలు	మున్సిపల్		మ్యునిసిపల్		మ్యునిసిపల్	మ్యునిసిపల్	మ్యునిసిపల్	మ్యునిసిపల్	మ్యునిసిపల్
	తే॥	గ్రా॥	తే॥	గ్రా॥	తే॥	గ్రా॥	తే॥	గ్రా॥	తే॥
కర్నూలు	84.5	68.6	...	...	84.6	...	...	...	...
విశాఖపట్నం	84.0	73.1	...	...	73.9	...	...	...	...
కాకినాడ	84.3	72.5	...	...	10.90	...	...	...	...
మచిలీపట్నము	83.7	75.0	0.10	15.91	...	...	...	...	...
కర్నూలు	88.0	72.1	0.50	5.74	...	...	...	...	...
బళ్లారి	68.4	72.2	0.08	3.39	...	...	...	...	...
ఆనంతపురం	...	...	0.88	8.75	...	...	...	...	...
కడప	85.4	78.2	0.17	9.57	...	...	...	...	...
నెల్లూరు	80.3	72.3	8.04	...	...	...	...	...	...
మద్రాసు	85.9	74.7	0.24	15.09	...	...	...	...	...
కడపూరు	82.1	74.1	1.82	12.71	...	...	...	...	...
నెలము	83.3	72.0	0.08	3.07	...	...	...	...	...
కోయంబుత్తూరు	85.8	71.0	...	12.07	...	...	...	...	...
తిరుచనాపల్లి	84.4	74.7	...	...	...	...	...	...	...
నాగపట్టణము	87.0	77.0	0.06	9.44	...	...	...	...	...
చిత్తూరు	87.2	73.7	...	9.70	...	...	...	...	...
పాంబన్	84.8	77.9	...	16.58	...	...	...	...	...
తిరునల్వేలి	...	...	...	13.25	...	...	...	...	...
తిరువేండ్రము	84.8	75.5	0.02	3.57	...	...	...	...	...
కొచ్చిన్	88.4	74.8	0.01	7.75	...	...	...	...	...
కాలికట్టు	...	78.2	0.32	8.32	...	...	...	...	...
మంగళూరు	82.7	72.1	8.92	13.17	...	...	...	...	...
తెనుకూరు	81.8	66.9	0.02	2.00	...	...	...	...	...
మొర్రాకర	71.2	61.5	0.20	7.13	...	...	...	...	...
కొడైకనాల్	64.2	52.8	...	12.68	...	...	...	...	...

సర్కారులు:- మచిలీపట్నములో 0.10" నల్లించెను. మచిలీపట్నములో రాత్రివేడిమి 4 డిగ్రీలు ఎక్కువ.

దక్కణ:- కర్నూలులో 0.50" అనంతపురంలో 0.38" కడపలో 0.17" నల్లించెను. బళ్లారిలో తుంపరలు జెను. కడపలో పగటివేడిమి నాలుగు డిగ్రీలు తక్కువ. రాత్రి వేడిమి అంతటను 3 నుండి 6 1/2 డిగ్రీలు ఎక్కువ.

కర్నాటకము:- నెల్లూరులో 3.04" నల్లించెను. కడపలో 1.82" మద్రాసులో 0.24" నల్లించెను. కడపలో 3 నెల్లూరులో 6 డిగ్రీలు పగటివేడిమి తక్కువ.

ఏ. ఏ. నారాయణ అయ్యరు, సహాయ వాతావరణకౌశల్యము.

బహిష్కారము

శ్రీ శ్రీ శ్రీ

కాయలోకమునను బహిష్కారము విషయమై అధికసంఖ్యాకుల యభిప్రాయము బహిష్కారమున కనుకూలముగ నున్నదని, స్పష్టమగుచున్నది. నిన్నటిదినము చెన్నపురిలోగూడిన వివిధపక్ష సభలో రాయలొకమీషనును బహిష్కరింప తీర్మానింపబడెను. జ్యోతుషమువారు మాత్రము యింకను తాము నిర్ణయమునకు రాలేదని జెప్పిరట. వీరు త్వరలోగూడీ దేశాభిప్రాయమును గుణ్యముగ నడచెదరని తలంచెదము. కమిషనును తిరస్కరించుచు, విజ్ఞాన మొకటి తయారుజేయబడెను. దానిపై డాక్టరు బిసెంటు, నత్రూ, శ్రీనివాసయ్యంగారు, తంగపూమి అయ్యంగారు, సత్యమూర్తి, సామి వేంకటాచలంశ్రేష్ఠి, డా॥ పరదరాజులు, రామదాసు గార్లు మున్నగు ప్రముఖులు సంఘముజేసిరి. మితవాద సంఘమువారు గూడ బహిష్కారమును నిశ్చయించినటుల ప్రకటించబడెను. ఇండియా ప్రభుత్వ కార్యనిర్వాహక సంఘమునందు సభ్యులుగ బనిచేసి, ప్రభుత్వమువారి మెత్తనడసిన సర్ ఆలీ ఇమాంగారుగూడ సంపూర్ణబహిష్కారమే కర్తవ్యమని చాటుచున్నారు. బీహారునాయకులు నిన్నటిదినముగూడీ, బహిష్కారమున కంగీకరించి విజ్ఞప్తిని ప్రచురించిరి. సర్ ఆలీ ఇమాం, హాస్సేను ఇమాం సచ్చిదానందసింహ, జగత్ నారాయణ, అబ్దుల్ బాకీ, డా॥ నయ్యడూమహామహ, మున్నగు ప్రముఖు లీవిజ్ఞప్తిపై సంతకము చేయుటబాకీ, కొలదికాలము క్రిందట ప్రభుత్వమునందు సభ్యత్వస్థానముల నలంకరించినవారిలోగూడ ప్రస్తుతపు పార్లమెంటరీ కమిషను ఎట్టి పక్షము బట్టించెనో యూహింపవచ్చును.

కాంగ్రెసు కార్యనిర్వాహక సంఘమువారు బహిష్కారమును నిశ్చయించిరి. ఆ సేతు హిమాలయ పర్వతము బహిష్కార నివాదముతో మారుమోగుచున్నది. బహిష్కార ధ్వని ఇంగ్లండుగూడ జేరి, అక్కడివారిని కలవరపెట్టుచున్నటుల దోచుచున్నది. ఇండియా అఫీసువారు నూతన పరిణామమును బాగూతంతో పరిశీలించుచున్నారు. కాని, ఇట్టి ధ్వని త్వరలో వచ్చునని, వీరు లేబరు పక్షమువారికి ఉభయ మొనగనుచున్నటుల దెలియుచున్నది. హిందూదేశమునకు స్వయం నిర్ణయాధికారము నొక్కగుట కంగీకరించిన లేబరుపక్షమువారు హైందవాభిప్రాయమును కనుగొనకనే, భారతీయులను బహిష్కరించిన కమిషనునందు సభ్యులుగ చేరుటలో చాల లోభ మొనర్చిరి. తాము అధికారమునందున్నపుడు, సంఖ్యబలము లేకుండుటచే హిందూదేశమునకు మేల్కొనరనేకబోతి

మని, లేబరుపక్షమువారు వెల్లడి నేయుచున్నారు. ఇప్పుడట్టి యిబ్బంది ఏదియు లేనపుడు, లేబరుపక్షమువారు కన్సర్వేటివులతో నేరు చేతులుగలిపి, హైందవాభిప్రాయమును తృణీకరింప వలయును? దీనినిబట్టి హిందూదేశ సమస్యవిషయమై బ్రిటిషు పక్షములలో నేదియయినను నొక్కరీతినే ప్రవర్తించునని తలంచుటకు మరల నవకాశము గలుగుచున్నది. హిందూదేశమున జరుగుచున్న బహిష్కారాందోళనము లేబరుపక్షమునందు గూడ కడలిక గలిగించుచున్నది. స్వతంత్ర లేబరుపక్ష కార్యదర్శియగు బ్రాక్స్ ఫోర్డు శ్రీనివాసయ్యంగారికి పంపిన తంతిలో, భారతీయ నాయకుల ఏకగ్రీవాభిప్రాయము ఇంగ్లండులో కడలిక గలుగజేసెననియు, అన్నిపక్షములవారును కాంగ్రెసులో జేరి ఏకపక్షతో కృషి నలువలయుననియు హెచ్చరించిరి.

భారతీయాభిప్రాయమున కనుకూలముగ కమిషను సూచనలను మార్పుజేయనిదో లేబరు సభ్యులను కమిషనునుండి తీసివైచెదమని రాష్ట్ర మాన్డేనాల్లుగారును జార్జి లాంసుబరీగారును భయపెట్టిరట. ఇండియా ముత్రిగా రిట్టి బెదిరింపులకు లొంగుదురని దోచదు. లేబరుపక్షమువారు రందరును కలసి తీర్మానించినగాని ప్రయోజనముండదు. తీవ్రవాదులు కొందరు స్వంత యభిప్రాయములను దెలిపిన మాత్రాన కన్సర్వేటివు ప్రభుత్వమువారు తమ నిశ్చయమును మార్చుకొనబోరు. సెలెక్టు కమిటీవారి హక్కులను విస్తరింప జేసెదమని జెప్పిన జెప్పవచ్చును. కాని సెలెక్టు కమిటీవారు కమిషనులో భాగమై రిపోర్టుజేయ వీలులేనంతవరకు వీరి యునికి నిరర్థకమేయగును. రాజ్యప్రతినిధిగారు కరాచీలో ముచ్చటించుచు రాయలొకమిషను ఏర్పాటు ప్రజలకు తృప్తిగలిగింపనటుల బలికెరి. కాని జాయింటు కమిటీవారి ఎదుట భారతీయ ప్రముఖులు విన్నవించుకొనవచ్చుననియు యిందువలన లాభముండుననియు వీరు సూచించిరి. కాని అంతయు ముగిసిన పిమ్మట జాయింటు కమిటీవారి ఎదుట ఎంత నేపు మొరలిడినను ప్రయోజన ముండదని తెలిసిన విషయమే. ముఖ్యమగు సూచనలను వారు మార్చబోరు. స్వతంత్ర లేబరుపక్షపు కార్యనిర్వాహక వర్గమువారు నేటిదినముగూడీ యోచించెదరని తెలియుచున్నది. వీరి నిర్ణయ మెటులుండునో అయ్యది పార్లమెంటరీ లేబరుపక్షమువారి సంతకం వరకు ప్రేరేపించునో ముందుగాని తెలియదు. భారతీయాభిప్రాయము తమకు స్పష్టపడలేదని జెప్పట సాకుదప్ప వేరుగాదు. కాంగ్రెసుసంఘాధ్యక్షుని ద్వారా వీరు కనుగొనవచ్చును.

కమిషనుస్వరూప మేతీరున నుండునో దెలిసినచో, భారతీయనాయకుల యభిప్రాయ మింతకు ముందే వెలువడియుండెడిది. రాజకీయ సంఘములు తీర్మానములగావించి యుండెడివే. రాజ్యప్రతినిధిగారునును వివిధపక్షనాయకులను ఒక్కసమావేశమునకు బిలిచి సంయుక్తాభిప్రాయమును గ్రహించుటకు మారుగ, విడివిడిగబిలిచి మాట్లాడి పంపివైచిరి. లేబరుపక్షమువారు తమగౌరవమును నిలుపుకొనడలచుచో, హిందూదేశముపట్ల అపృథక్పక్షము దెలిపెడి సానుభూతి వట్టిభూటకము గాకుండుచో కమిషనుతో సంబంధమును వదలుకొని హిందూదేశమునకు స్వయంనిర్ణయాధికారము సాధ్యమగు

సంతర్వరలో చేకూరునట్లు చూచుట, వారిముఖ్య ధర్మము. లేనియెడల లేబరుపక్షమువారిమొక హిందూదేశ విశ్వాసము బాంబుగ సంతరింపకమానన. గత శనివారమునాడు గోఖలేహాలులో జరిగినసభలో బిసెంటుగారేమి కాంగ్రెసుప్రముఖులేమి తమ తమయభిప్రాయములను దావరికములేక వివరించిరి. హిందూదేశమున నేమియో ఎరుగని అజ్ఞానుల సంఘమును బహిష్కరింప వలయునని బిసెంటుగారు గంభీరముగచాటిరి. ఈకృత్తులో మిల్నరుకమిషను గారికి పట్టినయవస్థయే, సైమనుకమిషను వారికిని పట్టునని తలంపవచ్చును. డాక్టరు సుబ్రహ్మణ్యం ముత్రిగా రొక్కరు మాత్రము బహిష్కారమువలదని బోధించినను స్వతంత్రపక్షము వారియినను వీరిహితవును సరకుజేసెదరని దోచదు. స్వతంత్రపక్షనాయకులు కొందరు సుబ్రహ్మణ్యగారి సాహసచర్యను తీవ్రముగ నిరసించుచున్నారు.

మద్రాసు శాసనసభలో నేమి, భారత శాసనసభలో నేమి, స్టేటుకాన్సిలు సభలో నేమి, చర్చించుటకుగాను బహిష్కారతీర్మానములు పంపబడెను. మార్షింగు పోస్టు పత్రిక కమిషనును గూర్చి దెలిపిన యభిప్రాయము గాంచిన, గుట్టు బయ్యెను. సభ్యులలో నొకరగు కలనల్ ఫాక్సు గారు రాజ్యప్రతినిధిగారి బావమరుదులట. కడోగను గారు గడ్డకట్టిన కన్సర్వేటివులు. స్టాథకోనా ప్రభువుగారు కన్సర్వేటివు పక్షమునకు ఉపాధ్యక్షులుగ బనిచేసిరి. హిందూదేశమును తిట్టిపోయుటలో పేరెన్నికగాంచిన డెయిలీ తెలిగ్రాఫ్ పత్రికకు సంపాదకులయిన బరక్ హం ప్రభువుగారెట్టివారో దెలుపనక్కరలేదు. ఇట్టి దిట్టలుగల రాయలొకమిషను పట్ల మార్షింగుపోస్టు పత్రిక పట్టరాని సంతసము జూపుట వింతగాదు. ఇక కమిషనునందు నియమింపబడిన లేబరు సభ్యులగు ప్రి ఫెక్ వాల్లుగారును, మేజర్ అట్లీగారును ప్రసిద్ధ నాయకులుగారు. వీరి పేర్లనయినను భారతీయులెరిగియుండరు. వీరి యభిప్రాయము లెటులుండునో మార్షింగుపోస్టు పత్రికా వ్యాఖ్యబట్టి గ్రహింపవచ్చును. ఇంతసామ్యులగు ఆంగ్లేయులు లేబరుపక్షమున నెటుల జేరిరా యని, మార్షింగుపోస్టు ఆశ్చర్యపడుచున్నది. దీనినిబట్టి వీరును కన్సర్వేటివు సభ్యులతో పాటు తలయాచెదరని నమ్మవచ్చును. ఇట్టి నిరర్థకపు కమిషనును బహిష్కరించుటకు వివిధపక్షములవా రేకమగుట యవసరము. బహిష్కారము విషయమై మితవాదులను ప్రేరేపించుకారణ మొకటియు కాంగ్రెసు పక్షమువారిని ప్రేరేపించుకారణ మొకటియు నయినను కనీసచర్య విషయమున ఉభయులును చేతులుగలిపి భారత మాతృ గౌరవమును నిలువవచ్చును. తెల్ల కమిషను ఏర్పాటును మితవాదులు ఏవగించుచున్నారు. అసలు కమిషనే బనికెరాదనియు భావి పరిణామమును నిర్ణయించుటకు భారతీయులే అడ్డులనియు రాంజుటేబిలు సమావేశమును కూర్చుట యవసరమనియు కాంగ్రెసు పక్షమువారు గోరుచున్నారు. అందుచే మితవాదులతోబాటు కమిషనును బహిష్కరించుటయగాక కాంగ్రెసుపక్షమువారు స్వరాజ్య విధానమును తయారుజేయుటకును తత్సంపాదనకై ఓటుతో కృషి నలుపుటకును సంసిద్ధులు గావలయును. స్వతంత్ర నాథారముజేసి స్వరాజ్య నిర్వాహ

ణమును గావింపవలయును. ఇట్టి యవకాశమును జూరవిడచుచో మరియొక యవకాశము త్వరలో లభింపజాలదు. భారతీయులముగ్ధులైన యిట్టి భేదములున్నను స్వాతంత్ర్య తృప్తి ఎల్లరిను పీడించుచున్న దనియు దేశము సుషద్రవ మెదుర్కొనగనే ఎల్లరును ఏకమగుదురనియు బయల్పడెను. ఇట్టి కలయక శాశ్వతముగ నిలచుట కేర్పాటులు జరుగవలయును. ప్రజల బలహీనత నాధారము చేసికొని ఇండియా మంత్రిగారేమి తదితర మంత్రులేమి వారి నవమానముల పాల్జేయ సంకల్పించిరి. ఇట్టి తృణీకార భావమునకు దేశమంతయు తగు ప్రత్యుత్తర మొసగుట యవసరము. భారతభూమి యీ సమయమున తన అంతఃశక్తులను బయ్యరచుగాక!

ఆంధ్ర మహాసభ

అనంతపురమునజరిగిన ఆంధ్రమహాసభ కథ్యక్షతవహించి ఓ. లక్ష్మణస్వామి గారొసగిన యవన్యాసము భావగర్భితమై యొప్పుచున్నది. ఆంధ్ర సభల ఉద్దేశ్యము పూర్తికాలేదని, వీరు నిరూపించిరి. ఆంధ్రాభ్యుదయమున కవసరమగు ఆంధ్రరాష్ట్ర ఆంధ్రవిశ్వ విద్యాలయములలో ఆంధ్రరాష్ట్రమింకను సఫలముగాలేదు. కాంగ్రెసురాష్ట్రములు భాషలనుబట్టి విభజింపబడినను, పరిపాలన కిట్టిరాష్ట్రములు చేకూరలేదు. అవి సిద్ధించువరకు దేశభాషలలో పరిపాలనము జరుగట సంభవించదని, అధ్యక్షులు సూచించిరి. ఆంధ్రరాష్ట్ర నిర్మాణావశ్యకతను మదరాసు శాసనసభవారు నిరూపించిరి. మొదటిమెట్టు ధాటినను ఆంధ్రరాష్ట్ర సమస్య పరిష్కారమగుటకు మరికొన్ని మెట్లును దాటవలయును. ఇందుకై ఆంధ్ర సభ శ్రద్ధవహించి పాటుబడుట యవసరము. ఆంధ్రరాష్ట్రమున కేయాంధ్రుడును వ్యతిరేకముగ నుండుట కవకాశములేదని, లక్ష్మణస్వామిగారు చాటిరి. ఇంకను చిత్తూరులో కనుపించు ప్రాతికూల్యము త్వరలో తొలగునని తలచెదము. ఆంధ్రవిశ్వ విద్యాలయము సమకూరినను, విశ్వవిద్యాలయోద్దేశ్యములు నెఱవేరుట కింకను వీలుచిక్కలేదు. విశ్వ విద్యాలయాభివృద్ధి కవసరమగు స్వేచ్ఛగాని ధన సంపదగాని కలుగలేదు. ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయాభివృద్ధికయినను ఆంధ్రరాష్ట్ర నిర్మాణ మవసరమని దోచును. అనంతపురములో విశ్వ విద్యాలయ కార్యస్థానము బెట్టవలయునని, అధ్యక్షులు కోరుచున్నారు. ఆంధ్రమహాజను లికనయినను స్థలములతగాదా వికచి ఏకాభిప్రాయమునకు వచ్చుట యవసరము. ఆంధ్రవికాసమును గూర్చి అధ్యక్షులు సూచించినవిషయములు ముఖ్యములని ఎంచవచ్చును. ఆంధ్రదేశమునకు వెలుపల నివసించెడి ఆంధ్రులలోగూడ విశేష ప్రబోధము గలిగినది. ఆంధ్ర వ్యక్తిత్వము, దక్షిణాంధ్రులలోగూడ, బాంబాయి ఆంధ్రులలోనేమి, బెంగాలు ఆంధ్రులలోనేమి, పరిస్ఫుటమగుచున్నది. ఆంధ్ర వ్యక్తిత్వమును దేశమందంతటను బలపరుపవలసిన బాధ్యత, ఆంధ్రమహాసభవారిపై నిలచియున్నది. ఆంధ్రోద్యమాభివృద్ధికి గ్రంథాలయములు విశేషముగ తోడ్పడునని, అధ్యక్షులు దెలిపిన యభిప్రాయమునందు సత్యమొనెనె గలదు. ఆంధ్రుల విజ్ఞాభాభివృద్ధికిని, మానసిక శారీరక బలాభివృద్ధికిని,

ఆంధ్రమహాసభ కృషిసలుపవలసిన యవసరము గలదు. ఈ విషయమై యీవరకు జరిగిన కృషి అత్యున్నత. ఆంధ్రవ్యక్తికి సర్వతో ముఖాభివృద్ధి యవసరము. దీనికొరకై ఆంధ్రులు శక్తివంచన లేకుండ బనిచేసినగాని, భావిరిణామముగూర్చి ఆశపాడమజాలదు. అనంతపురపు ఆంధ్రసభ ఆంధ్ర మహాజనుల కార్యదీక్షను బలపరుచుగాక యని కోరెదము.

కలకత్తా సఖ్యతీర్మానములు

కలకత్తాలో గావింపబడిన సఖ్యతీర్మానములను హిందూసభా నిర్వాహకులు తృణీకరించుట శోచనీయము. బెంగాలు హిందూనాయకులు మాత్రము సమదృష్టిని జూపుచున్నందులకు సంతసింపవచ్చును. సత్యేంద్రచంద్ర మిత్రగారు కలకత్తాసభలోగావింపిన ప్రసంగము హిందువుల విద్యుక్తధర్మమును చక్కగ తేటపరచెను. దేశమునందీసమయమున హిందువులును మహమ్మదీయులును ఎవరికావారేయని ప్రవర్తించుట న మిత్రలేని సంగోభము ప్రబలినది. దేశము నవమానపరచుటకు మూడవవారికి వీలుగచున్నది. సాంఘికసభలవలన ప్రయోజనము నన్ని ను అవి సఖ్యమునకు ప్రతిబంధకముగ నుండగూడదు. జాతీయ భావమును విచ్చిన్న మొనర్పగూడదు. ఇట్టి దుష్ఫితియే యింకను ప్రబలుచో స్వపరిపాలనము గగనకుసుమమగును. దేశముకొరకై విశేషత్యాగ మొనర్చిన సుభాషచంద్రబోసు సత్యేంద్రచంద్ర మిత్రగార్లు హిందూ మహమ్మదీయ సఖ్యమును సభలో బోధించిరి. దాస్యము ననుభవించుచున్న జాతికి హక్కులేలేవు. అట్టితరి హిందూ స్వత్వములనియు మహమ్మదీయ స్వత్వములనియు బలుకుట కన్నను వింత వేరుండదు. హిందువులును మహమ్మదీయులును పోరాడి మూడవవారి సాయమును కోరుటచే భారతీయుల స్వాతంత్ర్యమునకు తీరనిభంగము వాటిల్లుచున్నది. ఉక్కుచట్టము సుస్థిరముగ నుండవలయునను వాదమునకు బలమేర్పడుచున్నది. ఇకనయినను అంతఃసఖ్యమునకై పాటుబడి విధిసంఘముల వారును కాంగ్రెసు గౌరవమును కాపాడుట వివేకము.

ప్రాధెధు గంగూలీగారి సంకుచితదృష్టి

వ్యవసాయ విచారణ సంఘసభ్యులగు ప్రాధెధు గంగూలీగారికి హిందూదేశసమస్యగూర్చి విపరీతాభిప్రాయములు గలనని తెలిసిన సంగతియే. ప్రజాశయములకు విరుద్ధముగ వీరు లండను టైముస్ పత్రికకు వ్యాసముల వ్రాయుచుందురు. వీరికృషి మూలముననే వ్యవసాయ విచారణ సంఘము నియమింప బడెనని జెప్పవచ్చును. గాయల్ కమీషను ఏర్పాటును నాయకులందరును నిరసించుచున్నను గంగూలీగారు రొక్కరుమాత్రము హర్షించుట మితగాదు. గాయల్ కమీషనునందు సభ్యులుగ నుండుటకు తగినవారు హిందూదేశమున లభింపరని గంగూలీగారు అసోసియేటెడు ప్రెస్సు ప్రతినిధితో జెప్పిరి. వ్యవసాయ సంఘసభ్యులుగ నుండుటకు గంగూలీగారికి అర్హతగలదు గాబోలు! గాయల్ కమీషను విషయమున మాత్రము వీరికి సందియ మేర్పడినది. ఇంతియగాక భిన్నాభిప్రాయములు కమీషనులో నుండగూడదట. అటు

లగుచో విచారణ ఏలనో తెలియదు. మొదటనే ఏదయోయొక నిశ్చయమేర్పరచుకొనుచో, గాయల్ కమీషను ప్రహసనముతో బనియే యుండదు.

ప్రత్యేక కాంగ్రెసు సమావేశము

గాయల్ కమీషను గూర్చి విచారించుటకు, మద్రాసు కాంగ్రెసుసభకు పూర్వమునో పిమ్మటనో ప్రత్యేక కాంగ్రెసుసభను జరుపవలయునని పండిత మదనమోహన మాలవ్యాగారు గోరినటుల నేటి వార్తలు దెలుపుచున్నవి. కొలదిదినములలో కాంగ్రెసు మహాసభ చెన్నపురిలో గూడుచున్నది. అప్పుడే యీ విషయమును సావకాశముగ చర్చించుటకు వీలగును. ఈలోపుగ మరియొకసభను జరుపుటకుగాని పిమ్మట జరుపుటకుగాని అవసరము కనుపింపదు. అనవసర వ్యయకారణమగు నీసూచన భావ్యముగ దోషదు. అఖిలభారత కాంగ్రెసు సరిఘమువారి సభను జరుపవచ్చును. వర్కింగుకమిటీ సభ యిదివరకే జరిగెను. మితవాదులును తదితర నాయకులును గూడి నిర్ణయించుచున్నారు. అందుచే ప్రత్యేక కాంగ్రెసుసభను జరుపుట కవసరము గనుపిం దు.

ఆంధ్రరాష్ట్రీయ మహాసభ : గాయల్ కమీషను

ఆంధ్రరాష్ట్రీయ మహాసభవారు గాయల్ కమీషనును బహిష్కరింపవలయునని తీర్మానించి తమధర్మమును నెఱవేర్చిరి. ప్రస్తుత సందిగ్ధసమయమున, ఆంధ్రదేశమునకే గాక ఇతరరాష్ట్రములకును కాంగ్రెసు మహాసభకును గూడ రాష్ట్రీయ సభవారు మార్గదర్శకులయినందుల కెంతయు సంతసింపవచ్చును. ఉత్సాహ తీశయమునందు ఆంధ్రు లింతవర కెన్నడును వెనుకంజ నేయలేదు. కమీషనును బహిష్కరించుటకేగాక, స్వరాజ్యమును త్వరలో ప్రతిష్ఠించుటకుగూడ ఆంధ్రులిప్పటి నుండియు కృషిసలుపుట యవసరము.

మదరాసు వార్తలు

నెల్లూరు తుపాను సహాయనిధి:—మద్రాసులో చదువుకొనుచున్న నెల్లూరు విద్యార్థులు గత 8 వ తేదిన పచ్చయప్ప భోజనశాలలో సమావేశమయి నెల్లూరు నివారణ సంఘమువారికి సాయమొనర్చుటకై మద్రాసునందలి నానాప్రాయములలో చందాలు వసూలు చేసి పంపుటకు నిశ్చయించిరి.

గ్రామములను అభివృద్ధిచేయుమార్గములు:—ఈ నెల 15 వ తేదీ సాయంకాలం 5-80 గంటలకు గోక్షేపహలలో సర్వెంటు అఫ్ ఇండియన్ సెంట్రాల్స్ యుగ సేవకు గారు గ్రామములను అభివృద్ధిచేయు మార్గములను గూర్చి యవస్థాసము నిచ్చెదరు.

యువలీలివాహాహ్వాన శుభలేఖ

1927 సం॥ నవంబరు 17 వ తేదీ ఉదయము 8 గంటలు మొదలు 10 గంటలలోపల, పోడశివప్రాయ నికేతుకన్యాయ గు నా యభిహనపుత్రిక చి. సా. రుక్మిణి, సికిందరాబాదు వాస్తవ్యులు పరిక్రీణామణులు నగు రాజశ్రీ పురం రంగయ్య సెట్టిగారికి ఇచ్చి ఏలూరులో జమిందారు శ్రీ యుత మోతే నారాయణరావుగారి సోభమందు వివాహము జరుపునట్లు పెద్దలు నిశ్చయించిరి గాన, ఈశుభముహూర్తమునకు తాము సకుటుంబముగా దయచేసి వధూవరుల నాశీర్వాదంప ప్రార్థించుచున్నామ.

కపే3, మద్రాసు, } తుంపూడి భగవద్దగ్గుప్త.
11-11-1927.

“రాయలు కవిషనును పూరిగ బహిష్కరింపవలెను”

విజిధరాప్రసాదయ్యకుల ప్రకటన

ప్రధానమంత్రిగారివై స్వతంత్రసభలు కినుక చెందుట

మహమ్మదీయులు బహిష్కరింపరాదను చూచున

ప్రధానమంత్రిగారు వలదనుట

స్వతంత్రమువారు ఆక్షేపించుట

గాలి డా॥ సుబ్బారాయణ, మదరాసు ప్రధానమంత్రి ఆసానియేటెడు క్రైస్తవ ప్రతిఘటన సందర్భింపగా సంస్కృత విచారణసంఘముగూర్చి యిట్లు దిశిరి:-

“పార్లమెంటు సభ్యులతో బాటు భారతీయలను కూడ సభ్యులగ చేర్చునందులవలన ఆధికారులు చాలా ఆకాంక్షగము కలిగించి రని నే నెరుంగును. కాని సంఘమును బహిష్కరింపవలెనని ప్రస్తుతము జరుగుచున్న ప్రచారమును నేనామోదించను. బహిష్కరించినచో ఇండియాకే మియు లాభముండదు. మన కనీసపాఠశాలకు రక్షితుల న్నా తంత్ర్యమునైనను సంఘమును బహిష్కరించినచో బహుశాలము. ఇండియాలో ప్రస్తుతము వికమత్యమేమియు లేదు. ఇట్టి సమయము బహిష్కరణయత్నము యిదివరకు వలెనే నిరవయోగమును. ఇప్పుడే బహిష్కరణయత్నచో సంఘమువారి రిపార్టు ప్రతిపక్షముగ నుండకతప్పదు. భారతీయుల దృష్టిలో నీ సంఘమెంత ఆకాంక్షగకరముగ నున్నను, సంఘమువారు తమగూర్చి జాగ్రత్తగచారంపరనిగాని, పార్లమెంటు వారి గీత రింపరనిగానినుండే అనుకోవలయుననిగాని. చాలామంది కాదు. సంఘమువారి తీర్మానమును వనకు అయ్యునుగనన్నచో భారతీయులకు కనుకూలముగ లేనన్నచో ఆయన అందగు కలసినిరాకరింప యత్నించినచో యుక్తియుక్తిముగ నుండును. కావున బహిష్కరించుట మాని అన్ని పక్షములవారి యభిప్రాయములను సంఘమున కెరింగింప యత్నింపవలెనని కోరెను. ఈ యత్నము విఫలమయినప్పుడే భారతీయుల వాక్కులు నాగి యమయినవని డిటెమ. పార్లమెంటువారికి నన్వయముగా ను చిట్టివివరియత్నముగ సహాయనిరాకరించుట నానలభింపవలెను.

సర్ జానునెమరుగారు యీ మాన్యతిన నియోజకవర్గమున కుపన్యసించుచు తమ విశాలభావమును కల్పించిరి. దాని బట్టి సంఘమును విమర్శించువారు కొందఱు తమతప్పు బోధపడి యుండును. కావున తొందరపడియే కాన్యమునకు గలుంగరాదనియు భారతీ స్యాటింగ్స్ సాధనకు ప్రతిబంధముల కేర్పరచరాదనియు కోరెను. పార్లమెంటును ఇదంతయు సాన్యంత యభిప్రాయము. ఈ యభిప్రాయములను 27 తేదీన మ. పక్షముల సభయందు డిటెమెను.

నాయకుల సభ్యుల సంప్రదించవలదా?

స్వతంత్ర పక్షసభ్యుల నిరసనము

మదరాసు, నవంబరు 14:- రాజకీయపక్ష నాయకులు తనవత్సభ్యులతో సప్రతిపక్షముండే తానొక అభిప్రాయమును ప్రకటించుట న్యాయముగనగుదాయని దృఢీకరించి మదరాసు స్వతంత్రపక్షసభ్యులు కొందఱు మూడు ప్రకటనల గావించిరి:-

కె. ఆర్. వెంకట్రాయయ్యగారు, సి. ఆర్. పార్థసారథి ఆయ్యంగారు యిట్లు ప్రకటించిరి:-

డా॥ సుబ్బారాయణగారి ప్రకటనను జూచితిమి. మేము యెంతమాత్రమును కంగీకరింపజాలము. ఈవిషయమునందు మేము సర్ తేజబహదూరప్రసాద్, సర్ శివస్వామి అయ్యగారు, సర్ అలిషాము, డా॥ అన్నారెమ్మగారి నాయత్వమున కింగీకరింపజాలని ప్రధానమంత్రిగారి దేశాధిపత్యపు దుందుడు కప్రకటనల నంగీకరింపజాలము. ప్రధానమంత్రి తనవత్సభ్యులను దిటెగాని, తన సహకార్యులను యిదివరకు ప్రతిఘటనతోగాని సంప్రదింపకయే ప్రకటించిరి. రాయలుకవిషను ప్రకటనయందలి గూడార్థముతోను, అందలి నీలబ భావమును మేము మనస్ఫూర్తిగ నిరసించుచున్నాము.”

చావలి నుబ్రహ్మయ్యగారి పిల్లలెం. ఎల్. సి. గారిట్లు దిశిరి. ప్రధానమంత్రిగారి ప్రకటనగావించినపుడు తాను ప్రధానమంత్రియైన యు స్వతంత్రపక్షమునకు చెందియుండుటచే ఆపదవియందున్నాననియు మరచియుండదు. ఇది తన స్వంత యభిప్రాయము అయినను స్వతంత్రసభలో చర్చింపకముండే

యిట్లు ప్రకటించుటవలన పక్షమువారి నెందు నంగీకరింపజేయునదైతము గలిగియున్నారవలన విచిత్రము. ఇట్లు ప్రకటించుట తన పక్షమునకు నిర్గుత్తము చేసెట్లుగను. రాయలుకవిషను, దానిపట్ల నుపక్షపాదము. యీ రెండును బాటియ ప్రాచుర్యము గలవియనును. పక్షముఖ్యప్రతినిధియగు సుబ్బారాయణగారు యిట్లు ప్రకటించుట యీ పక్షమున కెంతయు అన్యము. సర్ ప్రసాద్, డా॥ బి. వెంకట, సర్ శివస్వామి అయ్యగారి వాదములతో కేరీభవింపక తన స్వయాను ప్రకటనగోరినచో డా॥ సుబ్బారాయణగారు నులగు పక్షమునండి రాజీనామా నీయవలసియుండునుగాని కేరీభవింపవలెను ప్రకటనగావించి స్వతంత్రపక్ష గౌరవమును భంగపరచుదు. సంఘమునందు భారతీయులు లేకుండితేయిట భాగవతికి గొప్పయోమానము డా॥ సుబ్బారాయణగారు యీయవిషయమునకు తాను తలవంచుటయేగాక చేకనుండుటను తలవంచుటయందునుట అత్యవకరముగ నున్నది

స్వతంత్రపక్షము చీఫ్ డిప్యూటీ సెక్రటరీ జమీందారుగారు గూడ పైరితినే అభిప్రాయముదిటికి ప్రధాన మంత్రిగారిట్టి ప్రకటనగావించి తమపక్షమున కగౌరవము తేల్చి కేటినయియు మంత్రి లి క ముం ది ట్టి తిప్పి ద ములు చేయకుండ వారించుటకు వారిపై తగిన చర్యలు గడుపుటకు వెంటనే స్వతంత్రపక్షసభ జరుపవలెనని నూచించిరి

(ఆ. (కె.))

రంగనాథ ముదల్యారు

బొంబాయి, నవంబరు 14:- కేరీభవించినట్లుక ఎ. రంగనాథ ముదల్యారుగారు మదరాసు మంత్రి ప్రధానమంత్రి సుబ్బారాయణగారి రాయలు కవిషను ప్రకటనగూర్చి తమ యభిప్రాయమును తెలుపగోరగా, ఈయారి పత్రికలలో ప్రకటింపబడిన సంగతి వార్తనబట్టి సుబ్బారాయణగారు స్వంత యభిప్రాయమును డిటెమె తమ పక్షము తీవున డిటెమె యిదింగకాలనది.

(ఆ. (కె.))

మదరాసునాయకుల సభ

జన్మినువారుడక్క తక్కినవారు ప్రకటన గావించుట

మదరాసు, నవంబరు 18:- డిటెమె సంఘమును బహిష్కరించుటకు గూర్చి చర్చింప లోగడ వాయిదావేయబడిన మదరాసు నాయకుల ఉపసభ్యుల సభ న్యాయించియూ భవనము నందు నేటి సాయంకాలము జరిగెను. నూతన సభ్యులు కొందఱు సభకు వచ్చిరి.

మదరాసు లిబరలు సంఘమువారు రాయలు సంఘమును బహిష్కరించుటకు తీర్మానించి రని పదకొండు కార్యదర్శి పంపిన తేలి సభలో చదువబడిన. ప్రకటనయందు సంతకముజేయుట కంగీకారము దెచ్చుచు తేజబహదూరు సప్రసాద్ గారు బి. వెంకటగారికి తలవనపీ పిమ్మట చర్చజరిగెను. జన్మిను పక్ష ప్రతినిధులు తా మింకను యేమియు నిశ్చయింపలేదనియు యీ సెలబ్బులలోపుగా తమ పక్షముగా రొక సభజేసి నిశ్చయించుదు. అప్పుడు యొక్కవమంది బహిష్కరణమునందు చేరగలనియు నుడిచిరి. వీరి తప్ప సభలో తక్కినవారందఱును బహిష్కరణను కనుకూలముగనన్నందున ఒకప్రకటన గావించుటకు నిశ్చయించిరి

ప్రకటన యాతీగనన్న. విశోపామహాసంగ్రామము నందు భారతీయులకు యుద్ధము జేయుమని జేసుచు స్వయంసిద్ధ గూఢికార ముసంగతమును వాగ్దానము జేసియుండిరి. ప్రధాన మంత్రి లాయకు వార్త గారే యీ వాగ్దానము జేసియుండిరి. ప్రధాని వాగ్దానమును నమ్ముకొని పదిలమగుచు భారతీయులు విదేశీయులకు ప్రాధాన్యములర్పించి ఇప్పుడు ఇంగ్లాండు సురక్షితముగ నుండుటచే ఇండియాను ముందోపంగిన వాగ్దానమును నిర్లక్ష్యముజేసి, ఇండియా తన ఆత్మగౌరవమును చంపుకొని తన రాజ్యాంగవిధాన నిర్లక్ష్యగూఢికారమును, పార్లమెంటు సంఘమును కొసంగ నిశ్చయించినది. ఇం

డియా ఇందు కంగీకరింపజాలదు. మేము సంఘమును నిరాకరించుచున్నాము. ఇప్పుడుగారి ఇకనుండుగాని, యీ సంఘముతో మే మెట్టికొత్తగా కలిసిండుకొను. పార్లమెంటువారు నుమ్మ బహిష్కరించుటచే మేము పార్లమెంటుసంఘమును బహిష్కరించుచున్నాము. సంతకము:- డా॥ ఆర్. బి. వెంకట- (ఇండియా కానూనెల ప్రకారముగా వీరి భారత మహిళాసంఘము) సర్ తేజబహదూరు సప్రసాద్ (బహుశా సెనేటరు సంగ. రా.) డి. కె. టి. లాంఛన్, బి. శివరావు ఎల్. శ్రీ. రాము, సి. జనరాజు దాస, ఎం. ఎన్. మాధవరావు- (ఇండియా కామనవెల్త్) డి. వెంకట జనరాజుదాస, మాధవయ్య ఇ. కడియ్య (భారత మహిళాసంఘము), సి. ఆర్. పార్థసారథి ఆయ్యంగారు, ఎల్. శ్రీనివాసయ్యంగారు ఎం. ఎల్. ఎ. కాంగ్రెసు అగ్నేశులు. ఎ. రంగస్వామి ఆయ్యంగారు అ. భా. కాం. సంగ. మిశ్ర పహమ్మి, ఎన్. సత్యమూర్తి, నామి వెంకటాచలంజెట్టి, వి. వందరాజులు (తమిళ నాడు సంపాదకులు) అయ్యలహమ్మిభాను, ఎం. కె. అచార్య, సి. ఆర్. మ. ప్రసాద్ (పదవ్యూహ) (హిందూకాంగ్రెసు ఆహ్వానసంఘము) సి. వి. వెంకట రమణయ్యంగారు, వి. ఎన్. రామ నామ రా (ప్రొ. కె. శ్రీ. సభ) (హిందూపత్రిక) గా॥ బి. రామ దాసు, కె. ఆర్. వెంకటరామయ్యగారు, చా. నుబ్రహ్మయ్యగారి (స్వతంత్రపక్ష సభ్యులు). (ఆ. (కె.))

కలకత్తా మహమ్మదీయుల సభ

కలకత్తా, నవంబరు 12:- వై. ప్రాముగారి ప్రకటన గూర్చి చర్చించుటకు అన్ని పక్షములవారి సభ సమగ్రమనగా ముగించుచుండు సర్ ఎల్లు రమణయ్యగారి అగ్నేశులక్రింది జరిగెను. డిటెమె ప్రభుత్వమువారి చర్యలు భావించుచు, ప్రజాసంఘములు కాపాడబడు యేమియుగాడ రాయలు కవిషను సహాయము జేయరాదని తీర్మానించిరి. (ప్రొ. వెం. సి.)

బీహారు నాయకుల ప్రకటన

పాట్నా, నవంబరు 13:- రాయలు కవిషను నియామకమునుగూర్చి చర్చింప బీహారులోని కొందఱు ప్రముఖులు సభ్యులు మానేసి ఇమామగారింట కేడు సమావేశమయిరి. సర్ ఆలి ఇమామగారు అగ్నేశుల విహించిరి. రెండుగంటల నేపు చర్చ జరిగిపిదప ఆచ్చల సమావేశమయిన నాయకులందఱి సంతకములతో యీవిధపురకటన జలుండెను:-

రాష్ట్ర, కేంద్ర శాసనసభల ప్రతినిధులును, బీహారు ఒక స్వారాష్ట్రమునందు ప్రజాసేవకార్యకలంకు వాలకాలమునండి వాల్మీకియందైన యితరలను మేము రాయలు కవిషను నియామకమునందు సభించిన విచ్చిత్రపక్షికుల గమనించి పిమ్మట వై. ప్రాముగారి ప్రకటన జూచిన పిమ్మట యీవిధపురతి మా యభిప్రాయము దెవపనెంచితిమి. రాజ్యాంగవిధానము నిర్ణయించుటకు రొండుకేటెలు సభకు సహకారముక కేవలము (బీహారు సంఘమును నెనుమించు భారతీయులను అవమానించుటన్న జేరుగాను. భారతీయులను గల స్వయంసిద్ధ గూఢికారమును నిరాకరించుటయే మా మేమెంచుచున్నాము. కావున భారతీయులందఱు యీ సంఘమును అన్ని యవధియందు బహిష్కరించవలెనని కోరుచున్నాము.” (ప్రొ. వెం. సి.)

సంఘమును బహిష్కరించినచో తిరిగి

ఇంగ్లాండుపోరు

కలకత్తా, నవంబరు 13:- “నెనుకు కవిషనును సహాయముచేయ భారతీయసభసభావ ఉపసభ్యులను నియమించుకున్నచో, భారతీయనాయకులు అంగరకు సంఘమును బహిష్కరించినను, నెనుకుసంఘమువారు తొలిసారి ఇండియాకు వచ్చినపిదప తిరిగి ఇంగ్లాండును వెంటనే పోరు” అని కార్మికపక్ష నాయక డొకడు చెప్పినట్లుగ పార్లమెంటు లండనువిశేషరీ డెంపుచున్నాడు. ఇండియాలోని రాజ్యాంగనాయకులకు సభ్యులుగ సాహధురీయులను తమపక్షమునందు కొన్ని భేదాభిప్రాయములున్నందున, సంఘముపట్ల భారతీయులెట్లు ప్రవర్తించవలెనను విషయము తమ యభిప్రాయమునిప్పుడు బహిరంగముగ ప్రకటింపవలెను. సంఘమునుగూర్చి భారతీయభిప్రాయ మెట్లు పరివర్తనము చెందుచున్నదియు వై. ప్రాముగారి నుండి దొంతనమువారు గమనించుచున్నారు. (ప్రొ. వెం. సి.)

రాజప్రతినిధి యాశ

కరాచి, నవం 12:- కరాచి మునిసిపాలిటీవారి సన్మానమునకు ప్రత్యుత్తరముగ రాయలుకవిషను ప్రకటనంతరము రాజప్రతినిధిగారు ప్రభుమహా సంస్కరణముల విషయమున మాట్లాడిరి. పార్లమెంటులోపుర ప్రభుమహారాజు జరుపవలసి యున్న విషయముయొక్క నిర్మాణము మునిసిపాలిటీవారు ఆశించినరీతి లేకున్నది. కాని, పార్లమెంటు వాయిలుకమిటీతో కలసి యీవిషయమును చర్చింపవచ్చు కేంద్ర శాసనసభల ప్రతినిధిసంఘము యేర్పాటులన రాజకీయ ప్రాముఖ్యతగల యీ విషయమునందు ఉభయదేశ ప్రతినిధులు కలసి సంప్రదిండుట కవశాల ముసంగబడినది వై. ప్రాముగారిని. (ప్రొ. వెం. సి.)

బహిష్కరించవలెనని కాంగ్రెసు తీర్మానము
 పదార్థము, నవం 12:—భారతదేశము మహాసభ కార్య
 వ్యవహారములను రాజకీయములను బహిష్కరించ
 వలెనని, కానక సభలలోనున్న కాంగ్రెసు సభ్యులందఱు
 యందును చేరక సంఘమున కెట్టి సహాయము చేయకుండను
 తెనని గోరుదు, దేశములో యితర పక్షములగుటగూడ సం
 ఘము బహిష్కరించుటయందు సాయపడవలెననియు, తీ
 వ్యుచితముల అసోసియేషను ప్రెసువారికి తెలియు
 న్నది.

మహమ్మదీయులు బహిష్కరించరాదనుట
 బొంబాయి, నవంబరు 12:—బొంబాయి రాష్ట్రమున
 దీని ముఖ్యసభయందు మాలానా అహమ్మదు ముక్తకు
 గారి అధ్యక్షతవలన నీ విషయతీర్మానము ఆమోదించ
 కును:—“ఇండియా మహాసభయందు రాజకీయములను
 బహిష్కరించరాదు. మహమ్మదీయుల హక్కుల సంరక్షించు
 వలయును వారియందు సామ్యము సంపాదించు. (అ.ప్రె.)

రాయలు కమిషనును బహిష్కరింపుడు

నాయకుల ఉపన్యాసములు

గోకేల్ హాలు మహాసభ

శనివారము పాముకాలము 5-30 గంటలకు. గోకేల్
 యందు పెద్దసభ జరిగెను. ప్రభుత్వమువారు నూతనముగ
 రెవెన్యూను ప్రసాదించిన రాయలుకమిషనును గూర్చి
 జయనామములు ముచ్చటించెదరని ప్రజలు గుంపులుగుంపులు
 వచ్చిరి. హాలు క్రీక్కిరిసియుండెను.

డా॥ ఆనీబెంటుగారు ఆగ్రా నాథి పత్రికమును
 పరీక్షించి ప్రభుత్వమువారిచే నొసంగబడిన రాయలుకమిషను
 వల్ల ప్రజలకు గలిగిన అసౌకర్యము తెలియజేయుటకు ఈసభగా
 వింపబడినది నుడిచిరి. బోధామహా సంగ్రామమున భారతీ
 యులు ఇతర తెల్లజాతులవలె స్వయంనిర్ణయసిద్ధులగుట లని
 వచ్చె కెక్కిరి. ఆట్టిస్వయంనిర్ణయసిద్ధులమును శేష భారతీ
 యులు జరిగియున్న అసౌకర్యమును వచ్చినది బచ్చెను హెడు
 భువు బోధామహాసంగ్రామ మైనవలె భారతీయుల

గడుచు తియ్యనిపించు లనేకములు నుడిచెను. ముఖ్య
 గారి భారతీయులు స్వచ్ఛముల కనపడుట గాని ఆ సభము
 ను. మనకు స్వతంత్రపరిపాలన కావలెను. ప్రస్తుత రాయలు
 కమిషనును హిందూదేశముగూర్చి కింగ్డమ్ తెలియ

వంటి అంశములను. ఆంధ్రుల మనకేమి ఉపయోగము
 ను. సభకు ప్రభుత్వము అంశముల గూర్చి నుడువును. అంశము
 ఆట్టివాడు హిందూదేశమునందలి స్వయంభూత ఆట్టితర
 రతీయులను దుర్భిన్నముగా చేసి పాపములు వచ్చెను. అంశము
 లు వచ్చెను. అంశముగ నడక కమిషను బహిష్కరించుట
 కా. భారతీయుల అసౌకర్యమును నివారించుటగలవలెనని

మిషను బహిష్కరించుటను గూర్చి. అంశముగ నడక కమిషను
 ప్రా. సర్. బి. మర్. శివస్వామి అయ్యగారి. ఆట్టి మిషన
 కమిషనుతో సంబంధించి పరిశీలించుట లాభములేదని ను
 యందుగ నే వేరు దానిగూర్చి ఇచ్చట కిరించవలెనని
 వలెనని కనక భారతీయులందఱు రాయలుకమిషనును ఏకగ్రీవ
 గ బహిష్కరించుటగాని అని నుడిచిరి. తరువాత నీతిని

రాజ్యమును వదిలిరి.
 భారతదేశముయొక్క ఆత్మగౌరవముకొరకు ముక్తా
 పాదలందఱు ఈ క్రింది ప్రకటనను ఆమోదించుచున్నాడు.
 బోధామహాసంగ్రామమును భారతీయులందఱు స్వయం
 యమాతమయిన తమకు సహాయముచేయ వలెనని.

భారతీయులు ప్రధానమంత్రిగారియొక్క మాటలను
 త్వరితమున వినవలెనని చనిపోయిరి.

ఇంగ్లాండుదేశము ప్రస్తుతము తేనుముగానున్నది కనుక
 గాను చేసిన భావలకు మరచి భారతీయుల ఆత్మగౌరవము
 కు నష్టముగలిగించుకమిషనును వెలగొనిరి.

భారతీయులను పదన కమిషనుతో కలహమునకు
 ముత్తులను చిట్టిభూమిని ముఖ్యము మహాసభయొక్క
 సభ్యులు భారతీయులను వారినోను మననములేదు.

ఈ తీర్మానమును ఆగ్రాపాపాధిపతి చదివి వేరొకచోట
 నియుండుటచే పట్టిపోయిరి. ప్రస్తుత ముక్తగంగమువలె
 చురుగుగా ఆగ్రాపాపాధిపతి గుండె.

శ్రీ. వ. శ్రీ. బామయ్యగారు రిల్యువెన్స్ చేసిరి. అకేక
 గారు ముఖ్యమంత్రి భారతీయులందఱు ఏకగ్రీవముగ నీ కమిషను
 బహిష్కరించి హిందూదేశముయొక్క ఆత్మగౌరవము నిలుపు
 పురుగాక. ఈ రాయలుకమిషనువల్ల భారతీయులను స్వరా

మొదటరకము సీమక మలములను అతి తక్కువ ధరలకు సేదగా తెప్పించునట్టివారైన

బాపాలా అండు కో.

బోకు చిల్లర సీమక మలముల వర్తకులు

మీము వచ్చులు, ప్రాతరకము వజ్రములు, అసోమత్తములు మొదలగువాటిని క్రయమునకు తీసుకొనెదము.
 216 బైనాబహారు రోడ్డు, (పూల అంగడికి సమీపము) జి. టి. మద్రాసు.

జ్యము వచ్చునని కొందఱు భావించుచున్నాడు భారతదేశము
 యొక్క ప్రస్తుతస్థితియు తేలియని ఏకగ్రీవ పార్లమెంటు
 సభ్యులు హిందూదేశముయొక్క భవిష్యత్తును నిర్ణయించెద
 రన్న మాట చిట్టి చిట్టి వీక్షయములైనను కఠినముగ పరిపా
 లించిన భారతీయులు లాంగురుకు ఆధ్వర్యముతో పరిపాించు
 చున్న నిజిషు ప్రభుత్వమునకు వారు చేసినది శివ
 ద్ధ తప్పని నుడిచినగాని వీరలేదు.

కమిషనువల్ల భారతీయుల పాఖ్యమునకు గాను ఉచ్చ
 సిక్కిగాని సహాయపడకాల. ఈకమిషను సకాలముందును
 రాతేరు. కానకసభలనుండి సభ్యుల చెప్పుకొనుపద్ధతి కేమి
 ప్రయోజనములేదు. ఎందువలననగా ఈసభ్యులు కమిషనువల్లకు
 బోయి హిందూదేశము స్వరాజ్యమునకు తగినదా లేదా అని
 సాక్ష్యముచెప్పవలెను. అప్పుడు ఎవరు వారి స్వంతభిప్రాయ
 మును చెప్పుచేత, ఒకపాక్షము ఇంకొక పాక్షముతో కలి
 యదు. ఇంతేకాక అనేక చొప్పులందు ప్రశ్నలు వేయుదురు.
 తుదకు మీ ప్రతినిధులు చెప్పిన సాక్ష్యములనుబట్టి భారతీయు
 లకు స్వపరిపాలన ఇచ్చుటకు వీలులేదు. అని నుడువుచు.

భావభారత రాజ్యాంగవిధానమునకై నిర్ణయించబడిన
 కమిషనునందు భారతీయులు ఆదేశపరిస్థితులను తెలిసినవారు
 ఉండవలెను. సెలవుకమిషనువల్ల ప్రభుత్వమువారికి లాభములు
 గునుగాని భారతీయుల కెంతమాత్రమును ఉపయోగములేదు.

ప్రస్తుత కానకసభలయందున్న అన్నితరగతి సభ్యుల
 గూర్చి ముచ్చటించి అయ్యంగారు కాంగ్రెసుపార్టీవారే నిజ
 ముగ ప్రజలహక్కులను పోరాడుచున్నారని నుడిచిరి.

కమిషను బహిష్కరించిననే లాభమున్నదని నుడువుచు
 కమిషను వాద్రాను నిచ్చినప్పుడు అన్ని పార్టీలవారు ఏకగ్రీవ
 ముగ బహిష్కరించుట కందు తోడ్పడవలెనని హెచ్చరించిరి
 ఆంగ్లాండును పూర్తిగా తెలిసిన సర్. పి. శివస్వామి అయ్యగారు,
 ఎర్ర తేజబహదూరు సమ్రాటవంటి ప్రముఖులే కమిషనును నిర
 సనభావముతో చూచి, నిరక ఇతరసభలను ఆలోచన తెందును.

ఈజిప్టుదేశముందు ప్రజలయొక్క స్వపరిపాలనార్హతను
 విచారించుటకై మిల్లరుకమిషను వెల్లెనప్పుడు ఆ ప్రజలచేసిన
 విధమున తేసిననే మనకు స్వరాజ్యమువచ్చునని చెప్పుచు ప్రజల
 నందరిని ఈ కమిషనును బహిష్కరించవలసినదని చెప్పిరి.

తరువాత ఎ. రంగస్వామి అయ్యంగారు లేచి హిందూ
 దేశమునకు స్వరాజ్యార్హత లేదని ఇంగ్లాండు ప్రధానమంత్రి
 నుడువుచేత ఈ కమిషను సదన అర్హతను నిర్ణయించుటకు
 అర్హతలేదు అని నేను తెలుచుచున్నాను. కనుక దానిని మనము
 ఈ జిప్టుదేశముయలె బహిష్కరించి స్వరాజ్యము సంపా
 దించవలెనని నుడిచిరి.

సామి నెంట్ బాదలంకెట్టిగారు కమిషనును బహిష్క
 రించవలెనని నుడిచిరి. ప్రభుత్వమువారు బహిష్కరణమును
 జూచి కొన్ని దినములు చేసి కొన్ని పార్టీలకు చెడిన
 వారిని తమలో కలుపుకొనుటకు ప్రయత్నించెదరు కాని అన్ని
 పార్టీలవారును మోసపోక ఏకగ్రీవముతో కమిషను బహిష్క
 రించవలసినదనియు నిర్ణయించు ఈ ఉచ్చయమునకు సహాయము
 చేయవలెననియు హెచ్చరించిరి.

యస్. సత్యమూర్తిగారు ఈకమిషను తగిన కాలమునకు
 ఏర్పరక ప్రజలయొక్క ఉద్దేశ్యములకు విరుద్ధముగా నీదేశ
 మునాదికి తోసిండునట్లు దానిని బహిష్కరించుటకు మొదటి
 కారణము. కాండులేటంసభకాలవలెనని అయ్యంగారు ప్రభుత్వము
 వారు నీకమిషనును ఇచ్చిరి. కమిషనును విడిచివేయునని నుడిచు
 జులకు, అది ఆలోచించు జయములనునన, దానిపరిపాధన
 ములను సనిగ కమిషనును బహిష్కరించుటకు చెడినకారణ
 ము. కమిషనునందున్న సభ్యులందఱు దానిని బహిష్కరించుటకు
 మూడవకారణముని నుడిచిరి. మైకారాములనుబట్టి దేశమునకున్న
 అన్ని పార్టీలవారును తప్పక బహిష్కరించవలెననిరి.

కమిషను చెప్పగలగనిమనస్సునప్పుడు సరిగమంతయు
 చచ్చినట్లుండవలెను. కాని ఏకోశమునకు తీవ్రతయొన్నట్లు కన
 పడకూడదు. విద్యార్థులు సెలవులకు నిలుగ్రామములు వెళ్లినప్పు

దు వారికిల్లాయందున్న కానకసభ్యుల నందరిని దీనియందు
 పాల్గొనకుండునట్లు ప్రార్థనాచరవలెనని విద్యార్థులు హెచ్చ
 రించిరి.

డా॥ పి. శుభ్రరావుగారు “రాయలుకమిషను బహి
 ష్కరించువారు పిచ్చివారు. బహిష్కరించుటవల్ల హిందూ
 దేశమునకు లాభములేదనియు, రాష్ట్రీయస్వాతంత్ర్యమున కే
 విషముగను తోడ్పడకాలననియు, బహిష్కరించుట తప్ప
 కండబడిపోవుననియు నుడిచిరి. వారి ఉద్దేశ్యములను సత్యమూర్తి
 గారు పూర్తిగా ఖండించుచు ఏవగ్రీవముగ ఈఉచ్చయమునకు
 సహాయము చేయవలసినదని హెచ్చరించిరి.

బషీరు హమీదుగారు చివరకు మాట్లాడుచు ఈ బహి
 ష్కర ఉచ్చయము ఆద్యంతము సక్రమముగ జరపవలసిన
 దని 70 మిలియనుల మహమ్మదీయులతరపున చెప్పు
 చున్నాను. మహమ్మదీయులు పూర్వము ఖలాఫతు సమస్య
 యందువలె నిప్పుడును భారతీయులకు సహాయమునచ్చెదరు.
 మహమ్మదీయులును హిందూదేశముందు పుట్టిరి గనుక ఆత్మగౌ
 ర మగు మార్గమునే అవలంబింపవలసినది. ఏకాద్విమంసహాయ
 ము లేకపోవులచేతను నిరత్యాసాపడవలసినది నుడిచిరి. సభ ముగి
 సెను.

భారత సాహిత్యసంఘము:—ఈనెల 17 వ తేదీ
 సాయంకాలము 5 గంటలకు బార్లీబువులలోని మోడలు ట్యూ
 టోరియలు కాలేజీ (రామకోటి భవనము) వద్ద సర్. పి.
 రామస్వామి అయ్యగారి అధ్యక్షతన ప్రైసంఘముయొక్క
 నూతనగృహప్రవేశోత్సవము జరుగును.

కర్నూలు డి॥ ము॥ కోర్టులో

O. S. 263/1927.

వాద:—శివలింగమ్మ మయినరు గార్డియన్
 భర్త కోరి కిన్నబనప్ప.

ప్రతివాద:—రెసుం నాగప్ప.

యీ నెంబరులోని ప్రతివాది వాదితండ్రికి
 యివ్వవలసిన ఆ యయకమునప్రము బాకిని రాబట్టు
 కొనుటకు యీ నెంబరులోని వాది ప్రతివాదివయిన
 దావా ధాఖలుచేసి 16-11-1927 తేదీ నాటికి వా
 యిదావేయబడియున్నది. ఇందుకు ఆక్షేపణచేయు
 వారు 16-11-27 తేదీన హాజరుఅయి తెల్పుకోవల
 సినదిగా తెల్పడమయినది.

ఎ. మాదవాచార్,
 వాదకలు

No. 315.
 దివ్యమైన సువాసనగల సబ్బు. పరిశుద్ధ
 సువాసనగల, శ్రేష్టమైన చందనతైల
 ము మొదలగువాటినుండి చేయబడినది.
 Made by GOODWIN'S, Manchester

Agents: P. HOLT & Co. Ltd.,
 P.O. BOX 237
 MADRAS.

గాంధీజీ సంతకము

మహాత్మాజీ శనివారమునాడు కొలంబో శేరెను
కాలమునకు కొలంబో శేరెను మహాత్మా
జీ మొదట బొంబాయిలో నెక్కిన శాంతివాదీయ
చింతనా స్థితిలోనికి మారి 12 వ తేదీ శనివారమునాడు
రాత్రి 10 గంటలకు కొలంబో శేరెను. సరియైన కాలము తెలి
యక పండితగృహలను వేలకొలది ప్రజలు ఉదయమునుండి
యేర్పడియున్న వేదియందరిగాన మహాత్మాజీ ౬౫ గానే
వారు ఘనముగా స్వాగతము సొంతిరి. సింహళీ కార్మిక సంఘము
వారు ముందుండి వలంటీరులను మహాత్మాజీకు రక్షకదళము
గా చేర్చిరి. లేదరు యూనియనువారు తెలుగు నిజబ్బి లాగులను
ఎర్రని వస్త్రాలను తొడిగిరి. సన్మానసంఘమువారు మహాత్మాజీకు
స్వాగతి మొసగిరి. (ఆ. ప్రె.)

మరియొకవార్త

సన్మానసంఘమువారు స్త్రీ మహిళాదళము మహాత్మాజీ
తోడ్పాటుచేసిరి. శ్రీమతి : మూర్తిబాయి, మహదేవీబాయి,
శ్రీమతి : మూర్తిబాయి, మహదేవీబాయి, మహాత్మాజీ ౬౫
గానే మహాత్మాజీకు చేతులు జోడించి సమష్టిగా నిలిచిరి. పి. వి.
అంబేద్కర్ మహాత్మాజీ మెడలో పువ్వుమాలను వేసిరి. రాత్రి
10 గంటలకు తక్కిన యేర్పాటు లన్నియును విరమింప
బడినవి. ప్రజలు జయజయధ్వనులు లావించుచుండ వలంటీరు
దళములు ముందుగా మహాత్మాజీకు అక్షరాలా శ్రీమతి :
సంపత్ బసవ బయలుదేరెను. రాత్రి ఖులాసాగా నిద్రపట్టి
నది. నిన్న 13 వ తేదీ ఉదయమున మహాత్మాజీ కొద్దిగా డబ్బి
నటులండుగాని ఉత్సాహముగానే యుండెను.

నాటకరీతి సెల్లు సన్మానించుట

నిన్న 13-వ తేదీ ఆదివారమునాడు సాయంత్రము
గింటుపిటియా హాల్లో కొలంబోలోని నాటకరీతి సెల్లు మ
హాత్మాజీ సన్మానించెను. మహాత్మాజీ రాగానే వారు పువ్వుమాల
నువేసి ఖడ్గము నిధికి 600 రూపాయలను సమర్పించిరి. మహా
త్మాజీ వారికి వందనములర్పించెను. "భారతదేశమునందలి కొల్ల
కొలది ప్రజలకు సహాయము చేయుటకు గాను
మీరు ఖడ్గములర్పించెను. మీరు భారతీయులైనను సింహళీయున
నిరసదీతిగాన సింహళీ ప్రజలతో సామరస్యమును కలిగియుం
డవలెను. భారతదేశ విభావిత యింట మీమీదనే ఆధారపడి
యున్నది." అని మహాత్మాజీనా.

వివేకానందసంఘము స్వాగత మొసగుట

పిమ్మట వివేకానంద సంఘమువారు సన్మానప్రత్యుత్తర
పంపించిరి.

చిలకలూరి పేరు అర్చించుచున్న మినద్య
భాగ్యము నేటికి లభించినది. ఇందులకు పేరు సర్వేశ్వరుడు
వందనము లావించుచున్నాను. మిగతా తిరునామ ప్రభు
లను అన్యదాదులగు కొట్కొలది ప్రజల కాదర్శనప్రాయమై
యున్నది. మీరు పూజకొనిన మనదేవతలను గూర్చి మీరు
సభిక్తియుగలు భజనము మీరు చిలకలూరి రాగోగ్య
దుల నొసగుక అని మహాత్మాజీనా. వారు 2000 రూపాయ
లను సమర్పించిరి. మహాత్మాజీ సంఘమువారి సభింపించెను.
"మీరే వేదిక నవలనువల చదివితినీ. వివేకానందుని నామము
భారతీయుల కందరికి చిరస్మరణీయము మీరు భారతదేశము
నందలి చీరలకొట్టాలిది ప్రజల నువేక్షింప గూడదు. రాట్ట
మును తిరిగికుండ మీరు వారికి సహాయము చేయాలరు.
శ్రీలండును ఖడ్గచీరలనే కట్టాలెను. అని మహాత్మాజీ
నుడివెను. సాయంత్రము మహాత్మాజీ సమద్రవీరమునకు
పికారు వ్రేసెను. వేలకొలది ప్రజలు వెంటనుండిరి. (ఆ. ప్రె.)

దక్షిణ భారతనిరుద్యోగ కార్మికమహాసభ

పై సభయొక్క ఆహ్వానసంఘసభ చింతాద్రుపిటలో
నున్న కలవల కన్వెన్షన్లయారు పాతకాలలో 10-11-27 తేదీ
సాయంత్రమున జరిగెను. దావూరు వరదరాజులనాయకుడు
గారు మహాసభకు ఆధ్యక్షత వహించుటకు తీర్మానింపబడి
ను. ఈ క్రిందివారు ఆహ్వానసంఘ సభ్యులుగా చేరిరి—యం.
సింగారము చెట్టియారుగారు, ముకుందలాలు సర్కారుగారు,
(తెంగాలు) జనాబు షేక్ సెద్దాగారు, టి. కృష్ణస్వామి
పిల్లెగారు(ఎస్. వి. ఆర్. కార్మిక సంఘాధ్యక్షులు) రుద్రవతి
పిల్లెగారు ఎస్. వి. ఆర్. కార్మిక సంఘ కార్యదర్శి)

ఎం. ఎస్. ఎం. రైల్వే కార్మిక మహాసభ:

రాజోపు కాంగ్రెసుసంఘమున 31-12-27 1-1-1928 తేదీల
యందు వైసభ జరుగును.
గో. దివాను ధనుసులూగుగారు ఆధ్యక్షత వహించెదరు.

ఆంధ్ర గ్రంథ మాల

నెం. 7 తంబుశెట్టి వీధి, మద్రాసు.

ఈ గ్రంథమాలయందు విజ్ఞానాభ్యుదయమునకు సాధనము లై వివిధవిషయముల
సంబంధించిన గ్రంథములు రెండుమూసముల కొక గ్రంథమువంతున బ్రచురింపబడును.

వెలువడిన గ్రంథములు

- 1 శతకమంజరి (భక్తిసంపుటము): వృషాధిప, సర్వేశ్వర, దేవకీనందన, ఒంటిమిట్టరఘువీర
నారాయణ, కాళహస్తిశ్వర, దాశరథి, రంగశాయి, రామతారక, రామచంద్ర శత
ములు పది యిందు గలవు. ఒక్కొక్క శతకమునకు వీరికయు, పాఠభేదములు
గలవు. (ఈ శతకములు విడిగను దొరకును.) ౧-౪-
2 బసవపురాణము (ద్విపద): పాల్కురికి సోమనాథుడు. అనేక తాళపత్రమాతృకలను బరి
లించి కూర్చిన మూలము. పాఠభేదములు సూచింపబడినవి. శ్రీ వేటూరి ప్రభాక
శాస్త్రిగారు వ్రాసిన విపుల మగువీరిక గలదు. ౨-౪-
3 గాంధీమహాత్మాజీ జెల్లాము కాంగ్రెసు అధ్యక్షోపన్యాసము ౦-౪-
4 కమలాక్షి (చిన్న విచిత్రకథ): శ్రీ రాయసం వేంకటేశపుడుగారు, యమ్. ఏ. యల్. టి. ౦-౪-
5 నీతినిధి: ఇది యొక యుక్త్యుష్ణనీతిగ్రంథము. ఇది తొలుదొల్ల రెండువేలేండ్లకు ముం దొక
భారతీయ పండితునిచే తిలకభాషయందు రచియింపబడి పదపది యనేకభాషల బా
వర్తితమై వ్యాప్తిని గన్నది. అనువాదకులు శ్రీ వేటూరి ప్రభాకరశాస్త్రిగారు ౧-౪-
6 త్యాగరాజస్వామిచరిత్రము (పద్యకావ్యము): శ్రీ పసుమర్తి కృష్ణమూర్తిశాస్త్రి కృతము
శ్రీరామభక్తాగణియు, గాయకపితామహుడు నగు శ్రీత్యాగరాజుగారి చరిత్ర మిం
సరసముగ వర్ణింపబడినది. సందర్భానుసారముగ త్యాగరాజుగారు రచించినకృత
లును నిందు జేర్చబడినవి. ౦-౧౦-
7 ధర్మపదము (వచనము): పాద్యమత ధర్మ సభాగ్రంథ మగు 'త్రివిటకము' నందలిది. పా
వతధర్మశాస్త్రము లిందు జక్కగా ప్రతిపాదింపబడినవి. అనువాదకులు శ్రీ కె. శాంతి రంగ
చామ్యులుగారు, యమ్. ఏ. యల్. టి. ౦-౧౦-
8 భీష్ముడు (అయిదొకముల నాటకము): నార్యేదేశపు కవిశిఖామణి యగు ఇబ్నెను గా
బ్రాండు అను నాటకమున కనువాదము. అనువాదకులు శ్రీ పొణకా పిచ్చిరెడ్డిగారు. ౧-౦-౦
9 జీర్ణవిజయగరచరిత్రము: శ్రీ కుందూరి ఈశ్వరదత్తుగారు, వి. యే. శ్రీకృష్ణ దేవరాయ సామ్రా
జ్యలక్ష్యపీఠ మగు విద్యానగరము (హంపిశిలముల) యొక్క ప్రాచీనచరిత్రము, ప్రకృత
జీర్ణస్థితియు నిండు వర్ణితము లైనవి.

వెలువడిన గ్రంథము

- 9 జీర్ణవిజయగరచరిత్రము: శ్రీ కుందూరి ఈశ్వరదత్తుగారు, వి. యే. శ్రీకృష్ణ దేవరాయ సామ్రా
జ్యలక్ష్యపీఠ మగు విద్యానగరము (హంపిశిలముల) యొక్క ప్రాచీనచరిత్రము, ప్రకృత
జీర్ణస్థితియు నిండు వర్ణితము లైనవి.

కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావు, వ్యవస్థాపకుడు.

మద్రాసు రాష్ట్ర బాలభటసంఘ 6 వ వార్షికోత్సవము

గత 12 వ తేదీ శనివారం సాయంత్రము 6 గంటలకు
బహుమహర్షుల వైభవము గల గవర్నరుగారి యధ్యక్షత
న జరిగెను. రాష్ట్రీయ సంఘకార్యదర్శియు సంవత్సరము
గారు గతసంవత్సరపు సేవకకు వందనములర్పించి, గవర్నరుగారు
బాలభటులు తాడి బసుగాడికి, నారాయణస్వామిగారికి
గౌరవ విష్ణులను బాణీలను ప్రసాదించిరి.

పిమ్మట సర్ శివస్వామియ్యుగారు ఉపన్యసించు
బాల్లివూరికి బాలభటగౌరవ విష్ణులను సమర్పించుచున్న
యనను నూతన సంఘమువారామోదించెదనరి. బెంటు
గారు ఉపన్యసించు బాలభట కార్యములలో నుండువయ
మున బాలభటులెల్లరు బాలభట దుస్తులనే ధరించియుండవలె
ననిరి.

గో. స్వామి వెంకటసుబ్బారావుగారు, శ్రీమతి జయ
లక్ష్మికుమారిగారు జిల్లా కమిషనరుల శీవగారును బాలభట ఉ
ద్యమభివృద్ధి గూర్చి ఉపన్యాసముల నొసగిన తరువాత గవ
ర్నరుగారు తమ అంత్యఉపన్యాసము నిప్పుచు బాలభటులలో
ఒకరొకరికి యితర విషయములలో నెన్ని భేదములున్నను ఉద్య
మమట్లు ఏకీభావము గలిగియుండవలయునని చెప్పిరి.

ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్ర బాలభటసంఘ కార్యదర్శి

జీవామృతము

(రిజిష్టరు చేయబడినది)

శ్రేష్ఠమైన బుర్రకావధము

ఆయుర్వేదాశ్రమం, 151, గోవిందప్పనాయునిగోధి,
పాట్టుబాక్కు 287 మద్రాసు.

నీలునత్యాగ్రహ కేసు

ఎగ్జ్యుకు చీఫ్ ప్రెజెంటింగ్ మేజిస్ట్రేటుగారి యెదు
గత సోమవారంనాడు నీలునత్యాగ్రహమున
గ్రహము సమీపమున వెళ్లిన శ్రీ చుత్త శంకరంశెట్టి, ముగ
ఆచారి, కాసింరావులను శేష యెగ్జ్యుకు చీఫ్ ప్రెజె
మేజిస్ట్రేటుగారిచే విచారింపబడిరి. పూచీకత్తులమ్మని
వారు అనగా 1-3 మద్యాయిలు ఇచ్చుటకు నిరాకరించె
దన మద్యాయి పూచీనిచ్చుటకు ఒప్పుకొనెనుగాని దేన
ణము అట్లు ఇచ్చువారు లేదనెను.
మిగత విచారణకు 22 వ తారీఖున విచారిం
వాయిదావేయబడినది.

రాకపోకలు:—గో. ఎ. రంగనాథ మొదలి
గారు గత శనివారం రాత్రి మద్రాసువిడిచి డిల్లీకి వెళ్లి
సర్. లూథాయి శ్యామలదాసు గారు నేటి
యము మదరాసుకు వచ్చిరి.
సర్. అలెగ్జాండరు మొగ్గలు గారు ఇంగ్లాండు
నిన్నటిదినము మద్రాసుకు తిరిగివచ్చిరి.
డా॥ కుబ్జరాయను (ప్రధానాంత్రి) గారు గత
రియరాత్రి మద్రాసు విడిచి నేరుకు వెళ్లిరి. కేపటియన
తిరిగి మద్రాసు చేరెదరు.
మిర్. మెజిస్ట్రేట్ (క్రిమినల్) పాట్టుబాక్కు 287
గారు గత శనివారం రాత్రి మద్రాసు విడిచి బెంగళూరు వెళ్లిరి

గజ్జికిలైలము

వెల దట్టి 1-కి రు 0-4-0; వి. పి. నహా 0-4
ఈ కైలమును బాలము పూటలు రాచిన చీద,
చిలమ, లేద మొదలగునవి వరించును. తత్వక కనితేయము
అమృతాంజనం డిపో, బొంబాయి - మద్రాసు

ఆంధ్ర మహాజననభ

అనంతపురము

శ్రీయుత

ఓ. లక్ష్మణస్వామి రావుగారి అధ్యక్షకౌపన్యాసము మహాజనులారా!

ఈదినం నన్ను అగ్రాసనాధిపతిగా ఉండవలసిందని ఆహ్వానసంఘమువారు కోరడం నాకుకృతముని నేను నమ్మవలసి ఉన్నది. నేనీ పనికి అర్హుణ్ణాకాదా అనే ప్రశ్నం సామాన్యంగా ఇట్లాటి పదవులకు వచ్చేవారందరూ చేయడం కలదు. కర్నూలు జిల్లాలో, అనంతపురం, చిత్తూరు మండలములకు గొప్పగుణమొకటి ఉన్నది. స్వేచ్ఛా చేయకున్నవానికి ప్రాణముయినా ఇస్తారేకాదీవాళ్లు. నాకున్న ఈ జిల్లాలలో ఒకటైన కర్నూలు కున్న ఉండే చిరపరిచయమే ఈదినం నన్ను ఉన్నత పదవికి తీరికొచ్చిందని నా విశ్వాసం. మొబోటి కుమ్మరుల స్వేచ్ఛా భువిమితండా మీకు చేకవైనంత సేవచేయడానికి తరమాత్తు చేతి అనుకూలమౌతూ ఉంది నా ప్రార్థన. నన్నీ విధంగాగౌరవించిన ఆహ్వాన సంఘమువారికి వందనాలు సమర్పించడం నా మొదటిపని.

ఆంధ్రసభల ఉద్దేశం పూర్తికాలేదు

“ఆంధ్రసభలు ఆరంభం కావడానికి మొదటి ఉద్దేశం ఆంధ్రోద్యమంలో కనుపడుతుంది.” ఆంధ్రుల ప్రత్యేకమైన ఆభివృద్ధికి కావలసిన ముఖ్యసాధనాలు నిర్మించుకోవడమే ఆంధ్ర సభల ప్రథమోద్దేశం. అందులో రాజసాధనాలు మొదటినుంచి గట్టిగా ప్రజలు కోరుతున్నారు. ఆంధ్రరాష్ట్రము వేలవరకుకోవడం మొదటిసాధనం. ఆంధ్ర విశ్వ విద్యాలయం ఏర్పరచుకోవడం రెండవసాధనం.

ఈ రెండు సాధనాలు ఎంతవరకు సాధ్యమైనవో పరిక్షించుకోవలసి ఉంది.

ఆంధ్రరాష్ట్రము

మన భారతభూమి విస్తారమైనదేము. అనేక భాషలు మాట్లాడేభూమి. కాబట్టి భాషలప్రకారం రాష్ట్రాలు ఏర్పాటు చేస్తేనే ప్రజలకు వాళ్ల స్వభావంలో భావమభివృద్ధి అయ్యేదానికి అవకాశముంటుందని సర్వేసర్వత్ర అంగీకరించియున్నారు. ఈ అంగీకారాన్ని కాంగ్రెసువాళ్లు తమపనులకోసం కార్యక్రమంలో పెట్టి భాషలారాధించేసి కాంగ్రెసు రాజధానులకింద విభజించినారు. అయితే ప్రభుత్వంవాళ్లు ఇట్టి విభజనచేయకుండా ఉన్నంతకాలం రాజ్యవ్యవహారాలు మనస్వభావాలలో జరగడం సంభవించదు. కాబట్టి నూత్ర మంగీకారమయి యున్నప్పటికీ కార్యం మాత్రం మార్గంలో ఇంకాపడలేదు. మద్రాసులో కాసనసభవాళ్లు ఆంధ్రరాష్ట్రాన్ని ప్రత్యేకపరచవలసిందని తీర్మానించినారు. ఇండియా సభలోనున్న స్టేటుకొన్సిల్ సభలోనున్న ఈ ప్రశంసవచ్చింది.

ఆంధ్రరాష్ట్రాన్ని గురించి దేశంలో వేసవేలు ఉపన్యాసాలు జరిగి ఉన్నవి. నేనున్న విప్రులంగా చెప్పవలసినవి ఉండేయండదు. అయితే మనజిల్లాలలో ఈవిషయం ఇంకా కొంచెము భేదాభిప్రాయములకు ఆకరంగా ఉండడాన్ని బట్టి కొంత విమర్శ నేను చేయకుండా తప్పదు. ప్రపంచములోని నాగరిక రాష్ట్రాలన్నిన్నీ, యేకభాషారాష్ట్రాలుగానే కనిపిస్తావున్నవి. ఒక భాష మాట్లాడే ప్రజలు అనేక రాష్ట్రాలుగా యేర్పడి ఉన్నారేకాని అనేక భాషలు మాట్లాడే ప్రజలు యేక రాష్ట్రంగా యేర్పడి ఉండడం మనదేశములోతప్ప మరెక్కడా కనిపించడంలేదు. కనడాదేశంలో ఇంగ్లీషు, ఫ్రెంచి, రెండుభాషలు యేర్పడడంచేత అచేయొక పెద్దప్రతిష్టగా వారాలో విస్తాన్నారు. మనరాజధానిలో ఉరుగుభాష మాట్లాడవలసిపెట్టినా నాలుగుభాషలొక్కటిగా చేరుకొనియున్నది. మనకాసనసభలో తెలుగుమాట్లాడమంటే పరిహాసంకింద పోతూవుందిగాని ఆత్మగౌరవానికి అధారం కావడంలేదు. ఇది సహజస్థితికాదు. కృత్రిమస్థితి. అదవిలోపెరిగే పట్టిపెట్టినలే గానామప్పలో మట్టిచెట్టుపెరుగుతుందనుకోవడం. యెంతపొరబాటో ఒక భాష వారు మట్టియొక భాషలో అభివృద్ధి జోతారమకోవడం అంత పొరబాటు. ఇతరాభిప్రాయం తెన్నున్నప్పటికీ అభివృద్ధికోరేయే ఆంధ్రులన్ను ఆంధ్రరాష్ట్రానిర్మామనకు వ్యతిరేకంగా వుండడానికి అవకాశం యేమాత్రమున్ను లేదు. ఇందుకు తగిన టునంటికృషి జరుగుచున్నది. జరుగగలదు. ఆంధ్రరాష్ట్రము త్వరలో సమకూరునని నమ్మవలసి వుంది.

ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయము

ఆంధ్రోద్యమమునకు రెండవయుద్దేశమైన ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయము ఒకవిధంగా సమకూరింది. చట్ట మేర్పడినది. చట్టమును నడపడానికి అధికారులేర్పడినారు. ఇప్పటికే కొంతపని జరిగియుండవలసినది. కాని కొన్ని యిక్కట్లులారావడంచేత మళ్లీన్నీ యీవిషయమును తాముదరూ యెరిగినరీతిగా కాసన సభవారు ఆలోచింపవలసినవిన్నవి. ఆంధ్రదేశంలో భిన్నాభిప్రాయాలకు కారణభూతమైన ప్రశ్న నేటిదినం ఒకటి వున్నదీ అంటే అది సర్వకళాపరిషత్ప్రశ్నయని ఒప్పుకొనకతప్పదు. అందువలన దీనివిషయము సాధారణంగా మన మాలోచించుకొనకతీరదు.

సర్వకళాపరిషత్తు విషయములో కలిగినభేదాలకు ఆంధ్రులు నిజముగా ప్రతిరవాదులుకారు. ఆంధ్రదేశము విస్తారతమైనది. రమారమి 88000 చదరపుమైళ్ల విస్తీర్ణముకలది. పండ్రొండు జిల్లాలతో కూడుకొన్నది. ఇందులో కొన్ని జిల్లాలు విరోధాభివేషముతోగల చిన్నచిన్న రాష్ట్రములకు సరిసమానముగానున్నవి. విజ్ఞాన సంపాదనమునకు కల ఆకాంక్షకూడ రాష్ట్రములకంటే తక్కువగావున్నదనరాదు. కాచికాశ్యము, మనచేతిలోలేదు. భవపరమ త్రి పునయాధీశ్వరకాదు. అదిభగవాదీనము. అందువలన అధికారులైనవారు ఆంధ్రసర్వకళాపరిషత్తుగాను యేర్పడిన చట్టాన్ని దానికన్న వుద్దేశములతోనే అమలులో పెట్టకుండా వేరుమార్గానికి త్రిప్పజూచినారు. దానితో గందరగోళమేర్పడినది. అదిమాచి ఆంధ్రులస్వభావాన్ని నిందించడం యెవ్వరికిన్నీ వ్యాయమైనపనిమాత్రంకాదు.

నాకై నా ప్రస్తుతాన్ని అనుసరింపకుండా తప్పదు. ఆంధ్రసోదరులను నేను కోరేదీమంటే ఒక్కనివిషయం మీమీయూరిలాభాలు మీమీజిల్లామాత్రంలాభాలు విడిచిపెట్టి ఆంధ్రదేశం మొత్తం ఆలోచన చేయవలసింది.

ఆంధ్రరాష్ట్రాన్ని యేర్పడడం యెంతమంచిదై నా జలహీనులన్ను కొంచెం వెనుకబడినవారన్నూ కావడంచేత దత్తమండలాలవాళ్లు మొదటినుంచిన్నీ కొంతవరకు ఆంధ్రోద్యమానికి వ్యతిరేకంగానే యుంటూన్నారు. ఆంధ్రసర్వకళాపరిషత్తువిషయం వచ్చినపుడుమాదా వీళ్లు వ్యతిరేకంగానే యున్నారు. మంత్రిపాత్రో విశాఖపట్నంలో యీవిషయాన్ని గురించి 1922 సంవత్సరం నవంబర్ 22న లేదీన కాన్ఫరెన్సు పెట్టి నే, గవర్నర్ గారు రక్కడికి దయచేస్తే, యీమండలాలవాళ్లు యెవ్వరున్ను అక్కడికి పోలేదు. చట్టము జరిగేటప్పుడు యీమండలాలన్ను ఆంధ్రసర్వకళాపరిషత్తుకుండి దూరంగా పెట్టి సంరక్షించ వలసిందని యిక్కడివాళ్లు గట్టిగా నాదించడమూడా వాదించినారు. అందుచేతనే సర్వకళాపరిషత్తు యేర్పడానికి ముందన్నూ, యేర్పడితప్పకన్నూ, యేర్పడినతర్వాత నున్నూ, యీమండలాలకు తప్పకుండా ప్రత్యేకం సర్వకళాపరిషత్తు యేర్పడితట్లుగా పనిచేస్తామని అందులోజోక్యం గల అందరు అధికారులన్ను ఘోషిస్తూనచ్చినారు. ముఖ్యంగా ప్రత్యేకపు ఆంధ్రులు యీజిల్లాలకు సహాయం చేస్తామని యెల్లప్పుడు ప్రకటిస్తూవస్తూన్నారు. ఈవిషయాన్ని క్రిష్ణజిల్లా నాయకులన్నూ, గోదావరిజిల్లా నాయకులన్నూ, హనుమండా యుండే పక్షానికి ఆంధ్రోద్యమము సరియైనమార్గములో నడుస్తుందనడానికి యేవిధమైన సందేహమున్ను లేదు.

దీనిచే ఆంధ్ర సర్వకళాపరిషత్తు పెనేటువారు మువ్వకై పవచినారు. తెలుగు జిల్లాలలోని అన్ని ప్రాంతముల లాభాలాభములను అనుకూలములను ఇష్టయిష్టములను ఆలోచించి నిర్మించిన కాసనాన్ని నడపవలసిందని వీరు తీర్మానముచేసినారు. రాజమంపేంద్రవరంలో ఉన్నత విద్యలో కొంతభాగమున్నూ అనంతపురములో కొంతభాగమున్నూ, సాంఘికపనిసింది అన్నారు. బెజవాడలోయుండే కార్యాలయాలన్నీ విద్యావ్యాసంగం జరుగతూ వుండేఅనంతపురానికిహర్షిణి క్కడినుంచినర్వకళాపరిషత్తుయొక్క పసంతాన్నూ నడపవలసిందన్నారవి విశాఖపట్నములో సాంకేతిక విద్యాభివృద్ధి జరుపవలసినదన్నారు. సర్వకళా పరిషత్తాసనము యేర్పడినదానికిముందు యీమూడు స్థలాలున్నూ ఆంధ్రదేశంలో ప్రత్యేకవిద్యాపరిశ్రమకు అనుకూలమైన స్థలాలని అన్నిసంస్థానాలలోంచి గర్వయించుచుంటే, కాబట్టి పెనేటువారు చేసినటువంటి తీర్మానము ఆలోచనలేకుండా చేసినదనిగానీ విచారణలేకుండా చేసినదనిగానీ అనడానికిరారు. అనరాదు. నిజంగా ఆంధ్రదేశపు ఉద్దేశము విద్యాభివృద్ధి నంతటినీ నడపడానికి పెనేటువంటి పరిషత్తును యేర్పరచిన తర్వాత ఆ పరిషత్తు వున్నకాసనాన్ని అనుసరించి పనిచేయడానికి నిర్ణయించిత తర్వాత, అట్టి నిర్ణయాన్ని

త్రోసివుచ్చడం యేమాత్రం న్యాయబద్ధముకాని కార్యపరత్వముగాని కాజాలదు. ఇట్టిసందర్భాలలో దక్షిణంలో ఉండే యీమండలాల అభిప్రాయానికి వ్యతిరేకంగా పెనేటు తీర్మానమును తలకిందుచేసి తమ లాభాన్ని సంపాదించుకొనడానికి ప్రయత్నంచేయడం ఆంధ్రోద్యమానికి యెంతమట్టుకు బుర్రపదమో కృష్ణ, గోదావరి జిల్లాల ఆంధ్రసోదరులు ఆలోచించుకొనవలసి యుందరుని నేను వేతే చెప్పనక్కరలేదు. స్వలాభమును తగ్గించుకొనియె నా సోదరునికి మేలుచేసినవాడే నిజమైన సోదరుడు. స్వలాభమునకు దమ్మిడితూకం నవ్వుమరానంతకాలము నీవు నా సోదరుడనని కాగిరించుకొనుచు, ఆమాత్రం అడ్డువచ్చునప్పుడు సోదరుల లాభంకూడా తానే ఆపవారింకానే వాడు ద్రోహియగునుగాని సోదరుడుకాదు. ఈవిషయమును గమనింపవలసినకాలము వచ్చినదని మాత్రము జై త్తరేయు లగు సోదరుల హెచ్చరించుచున్నాను.

అనంతపురం సోకర్యములను, సాంకర్యమును ఇతర పట్టణముల సోకర్యములతో, సాంకర్యముతో తారతమ్యభిమర్శ చేసి విరూపించవలసిన పనిలేదు. విశాఖపట్టణము, రాజమంపేంద్రవరము, అనంతపురము ఇవి మాడున్నూపిల్లలు ఉన్నత విద్యాభ్యాసము చేయడానికి తగిన స్థలాల్ని ఇదివరలోనే అంశీకృత మైంది. విద్యార్థుల యెక్కువతక్కువసంఖ్యల నిరూపణతోకూడా ప్రస్తుతం ప్రసక్తి పనిలేదు. ఇదివరకే యిక్కడ కాలేజీ కలదు. ఇటువంటి కాలేజీ ఉత్తరాదిసోదరులకు రాజమంపేంద్రవరమున యేర్పడి వున్నది. కాబట్టి ఇరుభాగాల్లో యిదివరకు అనుకూలము సమానంగానే ఉన్నది. ఉండే కథంతా వై చదువులకు సంబంధించింది. ఆ వై చదువులు చదువుకొనేవారు యాభై అరవై మందికంటే ఇప్పట్లో యెక్కువ వుండరు. ఆ చదువులకే పోస్టు గ్రాజువేలు అనర్గు చదువులని నేరు. గంజాం మండలమువాళ్లు అప్పటి చదువుకు మదరాసుకో, కలకత్తాకో పోతూనే ఉన్నారు. ఆంధ్ర దేశంలో ఉండే అనంతపురానికి రావడం ఈ కొలిదిమందికి కష్టసాధ్యంగాదు. అనంతపురం కన్నడం, తెలుగు అరవము చేరిన ప్రదేశములో ఉందని, ఇక్కడ మంచినీళ్లు లేవనీ, ఇక్కడికి రావలసిన నే ఉత్తరదేశాలనుంచి పాకాలా ధర్మసరాలగుండా రావలసి ఉంటుందనీ మేము పండితుల ముఖానేటువంటివారు, విద్యా విషయాలలో నాయకుల ముఖానేటువంటివారు, వ్రాయడం, పలుకడం, మానే పక్షపాతంలకండ్లుమూత పడ్డవాడు ఎంతవనైనా చేస్తాడనే అనుమానం దృఢపడుతూ వుంది. ఆంధ్రదేశములోని జంక్షన్లలో రమారమిగా మొదటి జంక్షన్ అవుతూవుండే గుంతకంటికి తెంగళూరు లైనుమీద 40 మైళ్లలో కుప్పమైన ఆంధ్రసానిత ముసలమ్మగిక్కుకూ త్యాగానికి తాపమైన పట్టులో ఆంధ్ర సర్వకళాశాల వై నాచాన్సల్ గారి కవితా కన్యకకు జన్మభూమియైన స్థానములో చల్ల చోట, రైళ్ల, రోడ్ల నాగరికముల దుమ్ము మారముగావుండే అనంతపురం సర్వకళాపరిషత్తు కార్యస్థానానికి (ప్రభుత్వంవారు డబ్బు బిగబట్టుకొనే అలవాటు కలవారు కాబట్టి) పేదరికంచేత పనికిరాకపోతే పోవచ్చునుగాని, ప్రత్యేకపురుషు లనుకొన్నవారి అన్యతాలాపములకు భాజనంకావడం న్యాయంగాగాని సమంజసంగాగాని కనుపించడంలేదు. స్వకార్యసాధనకు ఇష్టము వచ్చిన యుక్తులు పన్నడంమాని, ఈ జిల్లాలవారు కోరే కోరిక న్యాయమైందని అంగీకరించి, యీ జిల్లాలవారు అనంతపురం కోసముకాక జిల్లా లన్నిటికోసం పరిశ్రమ చేస్తూన్నారనేది గ్రహించి, యీ జిల్లాలకు న్యాయము జరుపుదురు గాకాయని ఇందుకు సంబంధించిన సకలముల ప్రార్థించుచున్నాను.

ఆంధ్రుల వికాసం

ఆంధ్రుల ప్రత్యేకప్రతిభ అభివృద్ధికావడానికి ఆంధ్ర మహాసభ ఏర్పడిన యీ పదిపదునైదు సంవత్సరములలో అనేక సాధనము లాలోచించి యున్నారు. అందులో ముఖ్యంగా ఆంధ్రదేశానికిబయట నివసిస్తూయుండే ఆంధ్ర సోదరులన్నూ మనకన్నూ యెక్కువ అనురాగ మభివృద్ధి కుపడానికి మార్గము లిట్టివల యేర్పడినవి. దక్షిణాంధ్ర భాషాభివృద్ధి నీసంఘము వేర అరవదేశములోని యాంధ్రులు తమ మాతృభాషాభివృద్ధికిని ఆంధ్రోద్యమ ప్రచారమునకును చక్కని పరిశ్రమ చేయుచున్నారు. బొంబాయి ప్రాంతములలోని ఆంధ్ర సోదరులు ఖరగ్ పూర్ మొదలగు ప్రదేశములలోని యాంధ్ర సోదరులును అత్యుత్సాహముతో పనిచేయుచున్నారు. ఈ యాంధ్ర వికాసము మనకు సంతోషప్రదమని నేనుగా జెప్ప నిలేదు. దినదినాభివృద్ధిగా ఇదిమన పురోగమనానికి తోడ్పడుతుందని నావిశ్వాసము. ఈ సంవత్సరంలో ప్రస్తుతం ఆంధ్ర సాయసం

కృష్ణాజిల్లా యొన్ని కలకేసు

బంధువుల వివాహ జరుగుట

(స్వకీయవిలేఖరి)

5-11-27

162 వ సా. నంబూరి పెంకటసుబ్బారావు

అడివి నెక్కలం కరణం

మా గ్రామం చెల్లెడువూరూపుగారిది. వారికి వున్న సం దూరి వీరభద్రయ్యగారు ముక్కాయ ఏబంటు. అక్కారావు పేట బాబుగారు కాణిగారి ఆల్లుడు. అక్కారావు పేట జమీందారు గారి కొడుకును అక్కారావు పేటబాబుగారు ౪౦ పిలుస్తూనే మో నాకు తెలియదు. అక్కారావు పేటబాబు పేట కంచుకల్ల సీతా రామారావుగారు. మా గ్రామం తలూకు ప్రీమినరీ వోల్డర్ల లిస్టు లు 10 వ నెంబరు ఆక్టోబరుబట్టి (1885 ఫస్ట్) తయారుచేసి న్నను. తరువాత 50 క్లయి పిటిమనులు వచ్చినవి. ఈ 50 దర ఖాస్తులు నేనే వ్రాసినాను. 10-వ నెంబరుబట్టి యీ 50 దర ఖాస్తులు వ్రాసినాను. ఒకేకోసం (28-7-28) ఫర్టిఫై చేసి నాను. ఫర్టిఫై చేసి తలూకా ఆఫీసుకు పంపినాను. తరువాత తహసీల్దారుగారు లెక్కలతో హాజరుకమ్మరి పమ్మకచేసినారు. ఆ ప్రకారము వెల్లివాను. లెక్కలను సరిచూచినారు. Exhibit bill ను తహసీల్దారుకు సోప్పినాను. నేను లెక్కలు తీసుక వెళ్లలేదు. 7-వ నెంబరు వోల్డరు మాదల అప్పయ్యకు జాయింటు పట్టా 27 నెంబరువున్నది. శేషయ్య (86) అప్పయ్య (7) రా మయ్య (73) సుబ్బయ్య (96) వోల్డర్లే. 14 నెంబరు వోల్డరు మొక్కపాటి బసవయ్యకు పట్టాలేదు. 41 నెంబరుపట్టా తం డ్రీ కోటాయ పేరున వున్నది. కోటాయ 65 నెంబరు వోల్డరు. 19 నెంబరు వోల్డరు వరదల చివరిరాయకు 91 నెంబరు క్వంత పట్టావున్నది. శిస్తు రు 8-9-3. 20 వ నెంబరు వోల్డరుకు పట్టా లేదు. అన్న పేరిట 63 నెంబరుపట్టా వున్నది. అన్న 65 నెంబరు వోల్డరు. 25 వ నెంబరు వోల్డరు తోటకూర గోపయ్య కు 44 వ నెంబరు జాయింటుపట్టా వున్నది. అన్నగారు కృష్ణ య్య (80 వ వోల్డరు) గోపయ్యపేర్లను ఉన్నాడు. 26 వోల్డరు గుర్రం గంగాయకు పట్టాలేదు. అన్న పేర్లను ఉన్నాడు. 60 వ పట్టావున్నది. చిన్నచూడు 10 వ నెంబరు వోల్డరు కలిసి 17-1-0. 88 నెంబరువోల్డరు నందు పిరయ్య కోటాయకు నూ రుకు కృష్ణమూర్తి పేర పట్టాలేదు. 100 వోల్డరుకు, శేష గిరిరావు కృష్ణమూర్తిపేర్ల జాబ్బయ్యకు పట్టాలేదు. నెంబరు వున్నది. 115, 98 వోల్డు మొదటి పట్టాలేదు. పల్లపల్లి కోటయ్యకు 48 వ నెంబరు జాయింటుపట్టావున్నది. నలుగురు భాగస్వాములు కలరు. వీరందరు వోల్డర్లే శ్రీరాములు భూమి అమ్మకొని వెల్లిపోయినందున వోల్డు లేదు. జాయినికోటయ్యకు 87 నెంబరు స్వంతపట్టా వున్నది. శిస్తు 2-13-6. ఇంకేపట్టా లోను ఇతనిపేరులేదు. మంగలపు కోటాయకు జాయింటుపట్టా వున్నది. యల్లవందాయ, శ్రీరాములు భాగస్వాములు. వేము కోటాయ (42 వ వోల్డరు) 183 నెంబరుపట్టా వున్నది. శిస్తు రు 7-6-2 లు. 82 వ నెంబరు పట్టానూడువున్నది. శిస్తు రు 1-0-9. 182 పట్టాలు రెండువున్నవి. మా గ్రామములో ఒక నెంబరుతో రెండుపట్టాలు వేరువేరు వ్రాయు అచారము వున్నది.

శాస్త్రి:—అడిగిన ప్రశ్న క్రొత్తనెంబరు యియ్యక తిరిగి 182 వ నెంబరు యేలయియ్యవలెననిచే.

సా:—చాలకాలమునుంచి వ్రాయుచున్నది. క్రొత్తగా వ్రాసినవా?

రా:—దరిమిలా వ్రాసినవేమో యెవరికి తెలుసును. 207 వ పేజీలో పెంపరీపట్టా అనివున్నది యిదియేమిటి?

సా:—అది పెంపరీపట్టాలుకావు. జిరాయిపట్టాలే యియ్యబడినవి.

సా:—నల్ల మోతు కృష్ణయ్యకు 245 నెంబరు జాయింటు పట్టావున్నది. 144 వోల్డరుకుడ యందులో భాగస్వామి. ఇద్దరు అన్నదమ్ములు. శిస్తు రు 3-3-0 లు. ఇంకోకపట్టా కన్నాయ పేరునవున్నది 85 నెంబరు పెంపరీపట్టాలో కన్నాయ 1-4 0 శిస్తు చెల్లించుచున్నాడు. 45-వ వోల్డరు కనకంట్టి కోటాయ 147 నెంబరు స్వంతపట్టాయున్నది. శిస్తు 8-13-5. వేరేపట్టాలేదు. 46 వోల్డరు మందాడ కనకాయకు 118 వ జాయింటుపట్టావున్నది. అన్నీ చింతాయ పేరునవున్నది. 14 నెంబరు వోల్డు చింతాయకుగలదు. శిస్తు 14-0-0. 48-వ వోల్డరు మారు లక్ష్మయ్య. 70

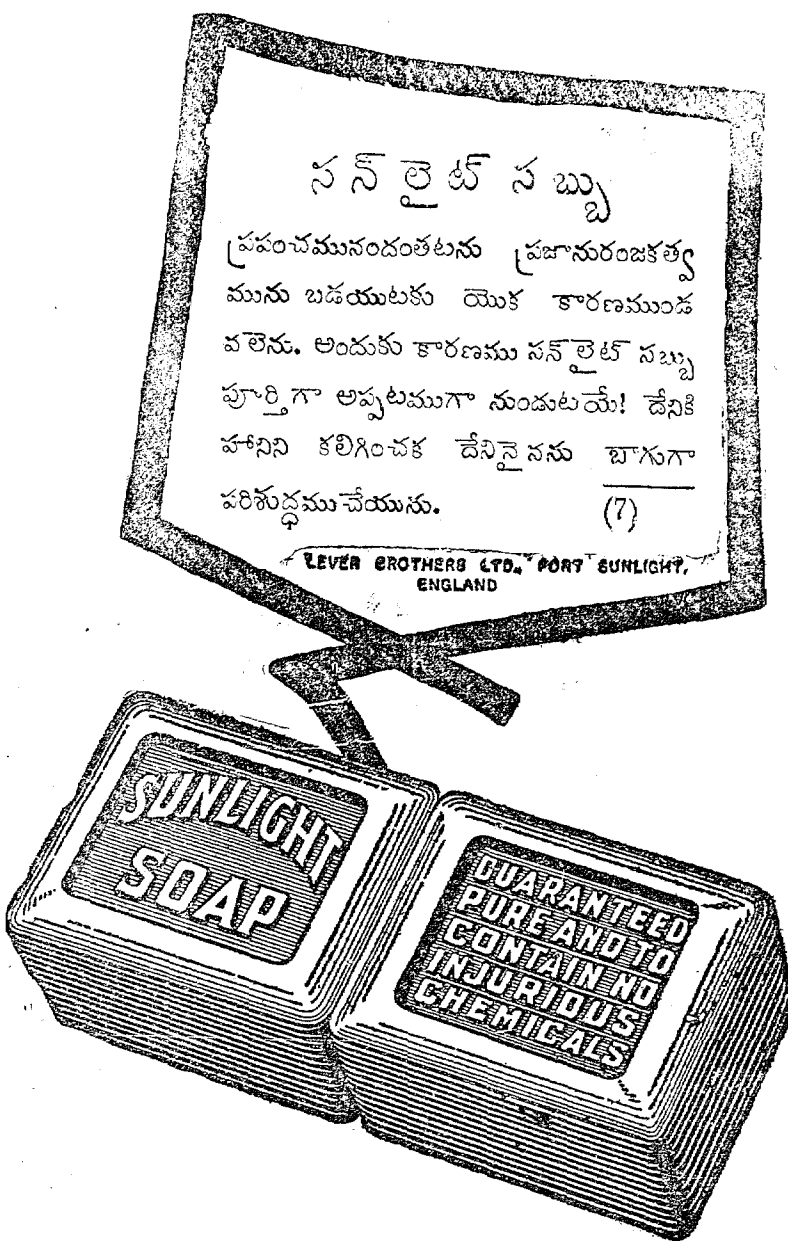
జాయింటుపట్టావున్నది. వుయ్యూరు లక్ష్మయ్య భాగస్వాములు. వుయ్యూరు గ్రామములో నీలేడు. శిస్తు రు 16-7-0 లు. వుయ్యూరు గొడవర్రులోవున్నాడు. పోలము తమ్ముడికి క్రయం చేసివేసినాడు. గొడవర్రు వెల్లిపోయి 20 యేళ్లు అవుతుంది. అప్పటినుంచి అతనిపేరు తొలగించలేదు. 51 వ నెంబరు వోల్డరు తోటకూర తమ్మయ్యకు జాయింటు 89 వ పట్టావున్నది. అబద్దాలు (వోల్డరు 105) భాగస్వామి. రెండవమెంబరు లక్ష్మయ్య మైనదగా వున్నందున గార్డియన్ అన్న అబద్దాలు అని లెక్కలోవున్నది. లక్ష్మయ్యకు 24 సంవత్సరములుంటుంది. 52 వ వోల్డరు పిన్నబోయిన లక్ష్మయ్య. కోటాయ రామాయలకు జాయింటుపట్టా 57 వున్నది. మూడవమెంబరు రామాయ మైనదనందున గార్డియన్ కోటాయ. కోటాయ వోల్డరు. రామాయకు మై నాగిటి వెళ్లలేదు. 58 వ వోల్డరు మల్లపల్లి లక్ష్మయ్యకు జాయింటు 64 వ నెంబరు పట్టావున్నది. అంజాయ వెంకాయ భాగస్వాము లు. అంజాయ 8 వ నెంబరు వోల్డరు. 119 వ వోల్డరు పేరు లెక్కలలో యెచ్చటను కాన్పించదు. 64 వోల్డరు కొరివి కొల య్య భార్య మాణిక్యంకు జాయింటు పట్టావున్నది. రామయ్య సుబ్బయ్య మైనదయినందున తల్లి గార్డియన్ మాణిక్యం. మాణి క్యంకు వేరుభూమి లేదు. 58 వ వోల్డరు మాదల మునెయ్యకు పట్టాలేదు. తల్లిపేర 25 నెంబరు పట్టావున్నది. శేషయ్య 83 నెంబరు వోల్డరు. ఆమె బ్రతికివున్నది. 59 వ వోల్డరు డిల్లి ముత్రాయకు 97 వ పట్టావున్నది. శిస్తు రు 4-12-5 లు. లెక్కలలో యెవరిపేరు యెక్కడనులేదు. 62 వోల్డరు నర్సయ్యకు స్వంతపట్టావున్నది. శిస్తు రు 10-8-2 లు. 63 మాదల నాగ భూషయ్యకు పట్టాలేదు. కొంత భూమిని కొన్నాడు లెక్కలలో అతనిపేరులేదు. 68 వ వోల్డరు కంకంనేని వున్నయ్యకు పట్టాలేదు. లెక్కలలో అతనిపేరు కాన్పించదు. 69 వ వోల్డరు నల్ల మోతు పెంటాయ. 152 నెంబరు జాయింటు పట్టావున్నది. అన్నదమ్ములు భాగస్వాములు. వారు వోల్డర్లు కారు. శిస్తు రు 7-0-10. 74 వ వోల్డరు కంకంనేని రాఘవయ్యకు పట్టాలేదు. పేరు లెక్కలలోలేదు. 75 వోల్డరు మేళసాని రత్నయ్యకు పట్టాలేదు. లెక్కలలో పేరు కన్పించదు. 76 వోల్డరు కూర కుల రామయ్యకు పట్టాలేదు. తండ్రిపేర పట్టావున్నది. తండ్రి 82 నెంబరు వోల్డరు. 77 వోల్డరు మారు రామయ్యకు పట్టాలేదు. లెక్కలలో పేరులేదు. 92 వోల్డరు బుద్ధిరాజు సుబ్బయ్య గారికి జాయింటుపట్టా వున్నది. వీరభద్రయ్య (105 వోల్డరు) కృష్ణమూర్తి భాగస్వాములు శిస్తు 18-12-1. 5 వ నెంబరు జాయింటు పట్టావున్నది. సుబ్బయ్య వీరభద్రయ్య కృష్ణమూర్తి భాగస్వాములు. శిస్తు 2-2-0 లు. 5 నెంబరు పెంపరీ పట్టాలే

దు. జిరాయిపట్టా అయివున్నది. పెంపరీ పట్టాలు యిచ్చినారు. కాని జిరాయిపట్టి క్రింద మార్చివేసినారు. 95 వోల్డరు దద్దనాల కాయన్న 187 నెంబరు పట్టావున్నది. శిస్తు 19-0-1. 97, 18, 57, 83 వోల్డర్లు. తల్లి ముగ్గురుకొడుకులు 99 వ వోల్డరుకు పట్టాలేదు. 100 వ వోల్డరుకు జాయింటు పట్టా 166 వున్నది. శిస్తు 8-9-6. 101 వోల్డరుకు తండ్రిపేర పట్టావున్నది. తండ్రి 13 వ నెంబరు వోల్డరు. 102 వ వోల్డరు వేము శేషయ్య. తండ్రి పేర పట్టావున్నది. 57 వ వోల్డరు మునిగాడు. శేషయ్య తండ్రి. శిస్తు 18-5-3. 103 వ వోల్డరు కొల్లిపర సుబ్బయ్యకు పట్టాలేదు. తండ్రి వెంకయ్య పేర 42 వ పట్టావున్నది. వెంకయ్య 103 వ వోల్డరు. 104 వోల్డరు మొక్కపాటి తాతయ్యకు పట్టాలేదు. 41 వ పట్టా తండ్రి కోటాయ పేర వున్నది. కోటాయ 85 వ వోల్డరు. 109 నాదం వీరాయపేర పట్టాలేదు. పెద లక్ష్మయ్య (తండ్రి) పేరవున్నది పెద లక్ష్మయ్యకుడ వోల్డర్. 117 వ నెంబరు వోల్డరు మొక్కపాటి వెంకట్రాయయ్య తండ్రిపేర వున్నది. తండ్రిపేరు కోటయ్య. తండ్రికికూడ 85 నెంబరు వోల్డువున్నది. 118 వోల్డరు వీరాస్వామికి 66 నెంబరు పట్టావున్నది. శిస్తు 18-12-4. తీరువా జమీందారుగారికి చెల్లించుచున్నాడు. 49 వ నెంబరు భూమి మాణిక్యం. పల్లపుశిస్తు చెల్లించుచుండుటచే నీటి తీరు వ చేర్చలేదు. గద్దా వీరాయకు పట్టాలేదు. అన్న వెంకాయపేరున వున్నది. పట్టాశిస్తు రు 7-8-5. వెంకాయ వోల్డరుకాడు. చనిపోయినాడు. 84 వ నెంబరు పట్టాలో 1-0-0 శిస్తు చెల్లించును. 84 వ నెంబరు పట్టాలో పెంపరీ హెడింగ్ వున్నది. మందాడ వుయ్యూరిపేర పట్టావున్నది. శిస్తు 1-11-8. లెక్కలలో అతని పేరులేదు. డిల్లి వీరాయ 6-11-8 శిస్తు స్వంత పట్టాలో చెల్లించును. ఇతనిపేరు మరియొక్కడనులేదు.

క్రాస్ పరీక్షలో నూజిమిడు తలూకా కర్ణ మల మాదిరి గనే వాడ్యాలనిచ్చెను. పట్టావారులకు పెంపరీ పట్టాలలో జిరాయి తీ హక్కులు కలవనియు, 1886 ఫస్ట్లోకూడ నావిధముగనే లెక్కలలో కన్పించుననియు, తాను కరిజీకం చేయుచున్న ఏడేళ్లనుంచి యిట్టియాచారము కలదనియు సాక్షి నుడివెను.

పునర్విచారణ

వాపరులనగా కోర్టునెక్కు, పుట్టికంచాలు, మేరలు, రైల్వేకెక్కులు కలిసియుండును. మేరమెట్టుకు యె 1-కి 0-1-8 పల్లమునకు య 1 కి 0-4-0 కలదు. శిస్తు కాకుండా ఇదిగూడ అధికముగజమించారుగారికిచెల్లించెదరు. పుట్టికంచము ప్రకారము యె 13 0-0-8 నో|| జమించారుగారికి చెల్లించెదరు. ఇపుడుకూడ

జమిందారుగారికి చెల్లించుచున్నారు. ఇవన్నియు లెక్కలలో నమోదుచేయబడినవి. ఇవికూడ శిస్తులో చేరును. రైల్వే శిస్తు రు 1 కి 0-0-6. విద్య పన్ను రు 1 కి 0-0-1½. రోడ్డు శిస్తు 0-0-1½. శిస్తు రు 1 కి 0-0-9. ఎల్ల కలపకొనవలెను. క్రయములు పండితీలు ఏలెక్కలలోను కనిపించవు. ప్రత్యేకంగా యెవరెవ రెంతశిస్తు చెల్లించెడి చిత్రాఖతాలలో కన్పించును. ఖాతాలు చిట్టాలలోకూడ పట్టాదారునిపేర చెల్లించినట్లే కన్పడునుకాని యెవరెవరికింద చెల్లించెడి కన్పించును. క్రయములు వగైరా వివరములను జ్ఞాపకమును బట్టి చెప్పిరి. న్యాయాధికారులలో జూరుంటు కలుగుటయు లున్నవా?

సా:- పంచుకొని కలుగుటయు లేవు.

163 సాక్షి వోగిరాల వెంకటసుబ్బారావుగారు కర్ణం, పెడవోగిరాల

ఎన్నికలసందర్భములో 10 నెంబరు లెక్కలనుబట్టి శిస్తులను తయారుచేసితిని. ఏకసంవత్సరములో నాకు జ్ఞాపకము లేదు. తరువాత శిస్తులో 279-404 వరకు ఆధికముగ చేర్చబడినది. ప్రితిమిసరి శిస్తులో, బాయింటుపట్టాలో మొదటిపేరును చేర్చుచునది. మొదట పేరు ఆడవాళ్ల పేర్లు చేర్చవచ్చునది. చనిపోయినవారి వాడుక పేర్లు చేర్చలేదు. మా గ్రామములో భూమి వుండి యితర గ్రామములలో నివసించువారి శిస్తు తయారుచేయుచునది. ఈ సలహాలను రివిన్యూ ఇన్ స్పెక్టరుగారిచ్చిరి. పట్టా లేకుండా భుక్తదారులుగనవచ్చువారిని చేర్చలేదు. పట్టా లేకుండా క్రయదారుల పేర్లు చేర్చలేదు. 379 మొదలు 404 వరకు గల పేర్లలో నేను మొదలుచేర్చినవాళ్ల పేర్లు కొన్ని గలవు. ఒక్కొక్కరిపేరు రెండుపర్యాయములు ప్రకటించబడినది. 384-347, 381-385, 386-329, 387-317, 390-301, 391-330, 392-322, 396-342, 398-349, 403-351, యీ నెంబరులలో రెండేసి నెంబరుల ఒక్కొక్కటికి చెందుటలను రెండేసి వోట్లు వున్నవి. మా గ్రామము లో ప్రజలు యెప్పుడు.

క్రాస్ పరీక్ష

చనిపోయినవారి వారసుల పేర్లు (ఎన్నికలకు ఒకటిరెండు సంవత్సరములకు పూర్వము చనిపోయినవారి సంబంధములలో) చేర్చలేదు. వారసులు శిస్తులు చెల్లించును. క్రయంపొందినవారు విడుదల పొందనియెడల, మొదట పట్టా దారు పేరులను యెప్పుడైనా పొందును. శిస్తులు చెల్లుకు కొన్నవారివద్దనే వసూలుచేయుదును. శిస్తు చెల్లించినయెడల భూమి జప్తుచేయబడును. భూమి పంచుకొనిన సందర్భములో మాది ఆంధ్ర. మా గ్రామములో కమ్మవారు, రెడ్లు, బ్రాహ్మణులు వున్నారు. కమ్మవారు నూరయ్య గోపాలకృష్ణయ్యగార్లు కు బంధువులేమో చెప్పలేను. కమ్మవారు తక్కువ. రెడ్లు బాస్తి వారెవరి పక్షమువారో నాకు తెలియదు. ఒక్కొక్కరికి రెండేసివోట్లున్నను, ఒక్కొక్క రొక్కొక్క పర్యాయమే వోటుచేసిరి. తొండ్రలపేర్లు బిరుదులపేర్లు మొదలయి మొదటిలిస్టులో చేర్చబడిన వాటికి రెండవలిస్టులో చేర్చబడినవాటికిని భేదములున్నవి.

పునర్విచారణ

కర్ణం పోతరాజు రెడ్డిమలస్థుడు, పోతురెడ్డి పోతరాజు ఒక్కరే.

164-వ సాక్షి బసవరాజు సుబ్బారావుగారు ఈడర కర్ణం.

నాలుగుసంవత్సరములనుంచి కర్ణమును, మాది మొఖా సాగ్రామము, పదిమంది మొఖాసాదార్లున్నారు. కట్టబడి మొఖాసా. కట్టబడి పుయ్యూరు జమిందారుగారికి లిస్తాను. మిర్జాపూరు రాజాగారు పుయ్యూరు రాజాగారు జ్ఞాతులు. మొఖాసాదార్లు వెలమవారు. దన్నుపనేని కొలగిరి గంగవల్లి. వారి యింటిపేర్లు ఎన్నికల సందర్భములో ప్రిమిసరీ లిస్టు తయారుచేసితిని. వెనుకటిలిస్టులో మార్పులుచేసి క్రొత్తలిస్టు తయారుచేసితిని. తరువాత 70, 80 క్లయింపిటిమనులు వచ్చినవి. 79 దరఖాస్తులను సర్టిఫై చేసినాను ఎటుకను బట్టి సర్టిఫైచేసినాను. ఆ గ్రామంలో గల వ్రాయబడినది. మా గ్రామంయొక్క అమరకం లెక్కలు నావద్దలేవు. వారివద్ద ఆ కొంట్లు ఉండవచ్చును. వసూలుచేయుశిస్తును బట్టి వారు లిస్టులు తయారుచేసికొనియింపవచ్చును. దరఖాస్తు లేకుండా వ్రాసికో చెప్పలేను. అన్నిటిని ఒకేకోణన 31-7-26 న సర్టిఫై చేసినాను. రయతులే దరఖాస్తులు నావద్దకు తీసికు వచ్చిరి. దరఖాస్తులను సర్టిఫైచేసి రైతులకే యిచ్చిచేసినాను. ముందు తహసిల్దారుగారివద్దకు వెళ్లి నాను. తహసిల్దారుగారిపేరు

యీ బార్లీ నీళ్లనే త్రాగండి

యీ బార్లీ నీళ్లని మీరు దినమున్ను భోంచేసితే మీ కడుపు వుండే పేగులున్ను అన్నియు సరిగావుండును; మీరు నిండాబలము గలిగి వారుగావుండరు. ఎంతకాలములో యీ సానకముతోటి, నిమ్మపండు రసమున్ను అయిసున్ను కలిపి భోంచేసితే ఆరోగ్యమున్ను సుఖమున్ను, వుండును రాబిన్సన్ బార్లీను తీయండి. చెత్తలుకలిపిన సాధారణ బార్లీను చూచుటకు కంటికి పగుటుగా వుండుటకు చాక్ పొడి కలిపిన బార్లీని తీయవద్దండి. రాబిన్సన్ బార్లీ శీఘ్రముగా వుడికిపోవును. అదిచేతితో తాకకచేయడిబనది.

ROBINSON'S PATENT BARLEY

రాబిన్సన్ బార్లీని తీయండి.

మెంటు యిచ్చినాను. వారివద్దకు లెక్కలు తీసికొని వెళ్లలేదు. రిజిస్ట్రేషను ఆఫీసరువద్దకు లెక్కలు తీసికొని వెళ్లలేదు. మొఖా సాదార్లు రిజిస్ట్రేషను ఆఫీసరుగారివద్దకు వెళ్లలేదు. ఎన్నికల సందర్భములో మిర్జాపూరు రాజాగారు వచ్చిరి. వారితో యే పెద్ద మనుష్యులు వచ్చినది జ్ఞాపకములేదు. జమిందారుగారు మొఖాసాదారు దన్నుపునేని వెంకట్రామయ్యగారింట్లో బసచేసి నారు. ఇరువురును వెలమకులస్థులు.

క్రాస్ పరీక్ష

జమిందారుగారు వోటులలిస్టుతయారుచేయకపూర్వము వచ్చిరిని జ్ఞాపకము. ఏతైదు ఏ భూమి యెంత సాగుచేసి యెంత శిస్తు చెల్లించెడి కొంతవరకు తెలుసును. సర్టిఫికేట్లు నాకు తెలిసినంతవరకు సరియైన వాటినేయిచ్చినాను. పుయ్యూరు జమిందారుగారు గొల్లపల్లి జమిందారుగారు అన్నదమ్ములు. పుయ్యూరు జమిందారుగారిని దత్తత యిచ్చినారు.

165-వ సాక్షి చల్లాతి జగన్నాథరావుగారు, లోపూడికర్ణం.

ఏ డెనిమిది సంవత్సరములనుంచి కర్ణమును, మాది మొఖా సాగ్రామము. 12 మంది మొఖాసాదార్లున్నారు. వారంత వెలమలు. నేను లెక్కలులేలేదు. అగ్రామమునకు లెక్కలు వ్రాయును. మొఖాసాదార్లు లెక్కలు వ్రాస్తారేమో నాకు తెలియదు. వారికి ప్రత్యేకము గుమాస్తాలున్నారు. గ్రామలెక్కలు కొలగిరి పిచ్చయ్యగారివద్ద నున్నవి. 12 గురు మొఖాసాదారులు వేరుపడి వేరువేరుగా శిస్తులను వసూలుచేసికొనుచున్నారు. మాది కట్టబడి మొఖాసాగ్రామము. కట్టబడి మిర్జాపూరు రాజాగారికి చెల్లించెదము. ఎన్నికల సందర్భములో రయతులు క్లయింపిటిమనులు తెచ్చినారు. ఈ భారము లన్నియు నేనే వ్రాసి నాను. రయతులకు భారము తెచ్చటనుండి వచ్చినవో నాకు తెలియదు. భారములు సర్టిఫికేట్లు నేనే వ్రాసినాను. 64 క్లయింపిటిమనులు వచ్చినవి. అన్ని ఒకేకోణన వచ్చినవి. సర్టిఫికేట్లు ఒకేకోణన వ్రాసినాను. 25-7-26 న వ్రాసినాను. ఈ సందర్భములో లెక్కలు తెచ్చుని డిప్యూటీ తహసిల్దారుగారు సమను చేసిరి.

లెక్కలు తీసిక వెల్లితీసేమో జ్ఞాపకములేదు. వారికి నేను మెంటు యిచ్చితిని. అనుభవముబట్టి సర్టిఫికేట్లు వ్రాసినాను. తహసిల్దారుగారివద్దకు వెళ్లినపుడు మొఖాసాదార్లు శిస్తుయిచ్చినారు. ఆ లిస్టు యిప్పుడు కనపడలేదు. కొలగిరి ఆక్యూయగారు లిస్టుయిచ్చినారు. ఆయన ఒకసంవత్సరము క్రింద చనిపోయినారు. డిప్యూటీ కలెక్టరుగారివద్దకు సమనుచేసిరి. అప్పుడు లెక్కలు తీసికొని వెళ్లలేదు. 64 దరఖాస్తుదారులలో యెవరెవ రెంతెంత చెల్లించెడి చెప్పలేను. వీరికి వేరువేరు పట్టాలున్నవి.

న్యాయాధికారులలో మొదటి లిస్టులో యెందుకు చేర్చలేదు.

సా:- వెనుకటి లిస్టునుబట్టి మొదట తయారు చేసితిని. దానిలో వీరి పేర్లు చేర్చబడలేదు?

క్రాస్ పరీక్ష

నేనిచ్చినవన్నియును సరియైన సర్టిఫికేట్లే. పదిహేను యలపైగా శిస్తుచెల్లించుచున్నారని నాకు తెలుసును.

166-వ సాక్షి సి. కొళందరెడ్డిగారు

నేను రావు సాహెబును. బెజవాడ మ్యునిసిపల్ నైన్ చెయిర్సు. కొంతకాలము బెజవాడతాలూకాబోర్డు ప్రెసిడెంటు. గత, కాసనసభయెన్నికలలో ఒక అభ్యర్థిని. 6 సంవత్సరములు బెజవాడ తాలూకాబోర్డు ప్రెసిడెంటును. బెజవాడ తాలూకాబోర్డు 1925 లో మూడుగ విభజింపబడినది. విభజనతరువాత తాలూకాబోర్డు సంఖ్య 12. తరువాత 16-కు సంఖ్య పెంచబడినది. 12 యెన్నికసభ్యులు, 4 నామినేషను సభ్యులు. వోల్టర్ల లిస్టులు తయారుచేసి సర్కిళ్ళను నిర్ణయించితిని. ఇందుకు తాలూకాబోర్డులో తీర్మానము వచ్చితిని. ఎన్నికలను నోటిసుయిచ్చితిని. నేను నోటిసు యిచ్చిన తరువాత, జిల్లాబోర్డు జోక్యము వుచ్చుకొనినది. మూడు తాలూకాబోర్డు సభ్యులు వోల్టర్ల సర్కిళ్ళను పొందుచేయుటకు ముగ్గురు సభ్యులు ఆర్డీపంపిరి. అది ఆ కాన్ఫ్రీషముని ప్రోసీవేసితిని. తరువాత 6 గురు జిల్లాబోర్డు సభ్యులు ఆర్డీపంపిరి. జిల్లాబోర్డు ప్రత్యేకసభ జరిగి, సర్కిళ్ళను పొందుచేయుచు తీర్మానము కావించుమని మహజరుపంపిరి. జిల్లాబోర్డు స్పెషలు మీటింగ్ జరిగి అటువంటి తీర్మానము

చేరి, మిటింగ్ జరిగిన తేది యిప్పుడు చెప్పలేను. ఆ తీర్మానము ఆశాశ్రీయము కనుక దానిని పాటించలేదు. తాలూకా బోర్డు యెన్నికలకు 1925 మార్చి 8, 9 తేదీలు నిర్ణయించితిని. ఇంజక్షన్ యిచ్చుటలను యెన్నికలు జరగలేదు. 10 మార్చి నాగడుపు పూర్తి అయినది. కాటపాటి తిరుమల్రాయుడు నూజివీడు డిస్ట్రిక్టు మన్యువోర్డర్ల దావాచేతను. కాటపాటి తిరుమల్రాయుడు వాస్తవ్యుల పేట రాజాదారు మొదటి పెంపరరి ఇంజక్షన్ యిచ్చుబడెను. నేను వాదించిన తరువాత ఇంజక్షన్ రద్దు చేయబడినది. 19-2-28 నేర్పడకాబడినది. తరువాత బెజవాడ డిస్ట్రిక్టు మన్యువోర్డర్లలో ఆర్. ఎన్. వి. పాపయ్యారావుగారు, మైలవరం జమిందారు, రెండవవారు, దావాను వేయగా ఇంజక్షన్ యిచ్చిరి. పిటిషన్ తేలేలోపల వాప్రెసిడెంటుపదవి పూర్తి అయినది. నాపదవి పూర్తి అయిన తరువాత ముగ్గురు నలుగురు మొదలు న్నారు. నాపదవి పూర్తి అయ్యేటప్పటికి బోర్డు సభ్యులందరి గడువు ముగిసిపోయినది. అప్పుడు ముగ్గురు నలుగురు జిల్లాబోర్డు ప్రెసిడెంటుగారిచే నామినేటు చేయబడిరి. క్రొనూరి వీరయ్యగారు పెంపరరి ప్రెసిడెంటుగా నామినేటు చేయబడిరి. వీరయ్యగారు బెజవాడలో స్థిరము. క్రొనూరు వీరయ్య నాటకంపేటికి మేనేజరు. నాటకంపేటి మైలవరం రాజా పాపయ్యారావు గారిది. వీరయ్య, అబ్బాల్ నరసింహాచారి, చాల్ల వింథా నామినేటు చేయబడిరి. అబ్బాల్ నరసింహాచారి మైలవరం గ్రామం. మూడవవారు నిమ్మ బా తిరు ల గుడు. బెజవాడ నూజివీడు రివైజింగ్ అథారిటీలవద్ద అర్జీలు పైలు చేసితిని. రివైజింగ్ బోర్డువారియెదుట చర్చించి, ఫలితము రిజిస్ట్రేషన్ ఆఫీసరుగారికి వదలితిని. నోట్సు లిస్టులను scruti-nise చేసియుండవచ్చును. రివైజింగ్ అథారిటీని ఒక గ్రామమునకు జెల్లి స్వయముగ నోట్సు లిస్టును పరిచాడుమని చెప్పితిని. చర్చలో యాదర గ్రామమునకు జెల్లివలెనని వారినటుల నాకు జ్ఞాపకము. వారు తరువాత యాదర జెల్లికేమా అడుగలేదు. ఎ. వి. రాఘవరావుగారు మరియొక గ్రామమునకు జెల్లి నటుల చెప్పిరి. మహంతిగారు రివిన్యూ డివిజన్ ఆఫీసరు నూజివీడు. వారి హెడ్ క్వార్టర్లు బెజవాడ. మహంతిగారికిని మిర్జాపూరురాజాగారికిని గల సంబంధము నాకు తెలియదు. పెంపరరి ప్రెసిడెంటు కె. వీరయ్యగారు జమిందారుగారి తరపున పనిచేసి నాకేమా చెప్పలేను. అబ్బాల్ నరసింహా మైలవరం జమిందారుగారికి సంబంధించినవారు. చాల్ల వింథాయ మైలవరం ప్రాంతమువాడే. బంధువులాలాకాలో నోట్సుకా న్యూస్ చేసితిని.

ఆయాసపడవద్దు

శూలనాప్తి తగ్గిపోవును

చాంబర్లెన్ శూలనాప్తి నివారిణి ఉపయోగించిన ఉత్తరక్షణముననే బాధనుండి విముక్తి పొంది పూర్ణము ననుభవించగలవు. ఇది చాలా సమృద్ధమైనది. చాలాకాలమునుంచి అనేక ఘనవైద్యులచే ఆమోదించబడుచున్నది. మందులంగల్గి న్నిటిలోను దొరకును. ప్రపంచమందంతటను శూలనాప్తి లకు, తిమిరి వాయువులకు, అతిసారమునకు, పొత్తికడుపునలకు, బంధమైన వ్యాధులన్నిటికి వాడబడుచున్నది. జంటనే దాని ముగుణమును పొందుచున్నారు. ఎల్లప్పుడు దగ్గర నుంచు కొనుడు. ఇంక ఆయాసము పొంద నవసరము కనిపించదు.

చేంబర్లెన్ శూలనాప్తినివారిణి

CHAMBERLAIN MEDICINE Co.,

Des Moines, Iowa U. S. A.

8919 ఇందులో మత్తునదార్థములు చేరుటలేదు.

CHAMBERLAIN'S

శూలనాప్తికి, అతిసారమునకు పూచీయైన నివారిణి.

కడుపునొప్పికి ప్రథమనివారిణి.

రాజప్రతినిధి "విజిటర్" గ నుండకూడదు

బొంబాయి విశ్వవిద్యాలయ సెనేటువారి తీర్మానము

బొంబాయి, నవంబరు 12:—బొంబాయి విశ్వవిద్యాలయమునందలి లోపములను పరించి విచారణసలిసి లోపములను అంతమొందించుటకై తన నూతనము గానించ ఒక విచారణ సంఘము నియమింపబడెను. ఈ విచారణసంఘమువారి నివేదికను ఆధారముగ గైకొని బొంబాయి ప్రభుత్వమువారు బొంబాయి విశ్వవిద్యాలయపు చట్టపు సవరణిల్లును తయారుచేసిరి. రాజప్రతినిధి విశ్వవిద్యాలయపు "విజిటర్" గ నుండవలయునని ఒక క్లాజు చేర్చబడెను. కానకసభలో పలువురు ఆక్లాజును ఆక్షేపించుటచే సెనేటుసభవారి అభిప్రాయము తీసికొనవలయునని తీర్మానింపబడెను.

నిన్నటిదినము సెనేటు సమావేశము జరిగెను. రాజప్రతినిధి విజిటర్ గ నియమింపబడిన విశ్వవిద్యాలయమునకు స్వాతంత్ర్యము పోవుననియు అందుచే సవరణిల్లునందు ఈ క్లాజును తీసివేయవలయుననియు సెనేటుసభవారు తీర్మానించిరి. ఈ క్లాజు అవసరమైనది ప్రభుత్వమువారికి తోచిన సవరణిల్లు అక్కరలేదనియు, పాతచట్టము ననుసరించి విశ్వవిద్యాలయమును పరిపాలించ సెనేటుసభవారు సంసిద్ధి యున్నారనియు మరెయ్యక తీర్మానము గానింపబడెను. (ఆ. ప్రె.)

లక్నో మునిసిపాలిటీ

మహమ్మదీయసభ్యులు మరల రాజీనామా ఇచ్చుట

లక్నో, నవంబరు 12:—మేము ఉత్సవమును అమీనా బాదు పార్కునందు జరుప మునిసిపాలిటీవారు అనుమతి ఇవ్వ నందున లక్నో మునిసిపాలిటీయందలి మహమ్మదీయ సభ్యులందరు తమసభ్యత్వమునకు రాజీనామానిచ్చియుండిరి. ఆ సభ్యులు మరల ఎన్నికలయందు పోటీచేసి, గెలిచినపిమ్మట తమ సభ్యత్వమునకు రాజీనామా ఇవ్వవలయుననియు, ఈ విధమున ఉత్సవము జరుపుటకు మునిసిపాలిటీవారు అంగీకరించునంతవరకు మహమ్మదీయసభ్యులు రాజీనామాలు ఇచ్చుచుండవలయునని మేలూడు సంఘమువారు తీర్మానించిరి. ఆ తీర్మానముననుసరించి పది నంది మహమ్మదీయ సభ్యులు పోటీచేసి మునిసిపలు సభ్యులుగ ఎన్నుకొనబడిరి. వీరందర నిన్నటిదినము తమ సభ్యత్వమునకు రాజీనామా ఇచ్చినట్లు తెలియుచున్నది. (ప్రెస్)

కావలెను

3477

ఏజంట్లు, ట్రావెలింగ్ ఏజంట్లు, చీఫ్ ఏజంట్లు, భీమా కంపెనీల పనులన్నియును ఆనభవము గలవారు, వ్యాపారమును తేగల శక్తిగలవారు, మొదలగువారు కావలెను. నగదు ధరావత్తుక్రింద చెల్లించవలెను. డ్రాగ్యంత్ ననుసరించి జీత మియ్యబడును.

Apply to—Mr. S. KABBOR B. A., F. S. S. (Lond)
Asst. Manager (on deputation), or
Dr. R. P. AIYER Supdt., General Assurance Society Ltd., 4
Lingi Chetty St. Madras.

విద్యుచ్ఛక్తి యంత్రముల సహాయముతో

ప్రస్తుతపద్ధతి ప్రకారము ఏర్పాటుచేయబడిన స్థలము

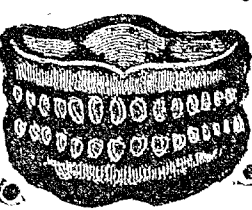
డాక్టరు జె. సి. మోడి

బొంబాయి పోర్టు ఆస్పత్రి డెంటాల్ సర్జను,

80 చాలాబాకోడ్డు, (గవర్న మెంటు భవనమునకు ఎదుట)

మాండుకోడ్డు, మద్రాసు.

ప యోగియూతు విద్యుచ్ఛక్తిచే చికిత్స చేయబడును.

పూర్తి సెట్టు దంతములు గగర్ య్య 35, ఇన్ జెక్షన్ చేసి బాధలేక నంతములాడదీయ బడుటకు రూ 1-0-0 పాచిని తీసి దంతములను కుభ్రపరచుటకు చాక్లెట్ రూ 5, చిగురుల నుండి నవ్వునట్టి చీము రక్తములను డెంటాల్ డ్రోప్లము రూ 1 కి ధర రూ 1-0-0. అమెరికన్ డెంటిస్టుసంఘపులను మానెట్టువులు తీసిపోవునని నిరూపించు వారికి వైకము నా పను చేయబడును. అన్ని పనులకు పూచీ టిఫిత్తూపకముగా యివ్వబడును. అనేకకేల యోగ్యతాపత్రములను పొందియుంటిని.

గొడ్డలిలో పెద్దపులిని చంపుట

ఒకయువకుని సాహసము

యోటములు, నవంబరు 11:—యోటములు చరీపమున పాలములలో కొండరు పనివారు పనిచేయుచుండగ ఒక పెద్దపులి సొంచుచుండి ఒకరైతుపై దుమికి మెడపట్టుకొనెను. ఆరైతుననే అనురోటి నార్కలు స్కూలు విద్యార్థి ఉకండ అనున తడు పోవుచుండెను. పెద్దపులి రైతుపై దుమికుటను చూచి ఉకండచక్కనున్న గొడ్డలితీసికొని బలముకొద్ది పెద్దపులిని ఒకచెబ్బకొట్టెను. పెద్దపులికి బలము గాయముతెలిసి రోదనము చేయుచు పారిపోయెను. (ఆ. ప్రె.)

ఘోరహత్యలు

హంతకులకు డిరిజిక్షన్

కలకత్తా, నవంబరు 11:—24 పరగణాలయందలి బరా నూరు గ్రామమున రెండుమహ్మదీయకుటుంబములకు ఒక భూమి విషయమై తగాదా ఏర్పడెను. పంపుఅను మహమ్మదీయుడు తన దాయాదియగు రహముతునకు చేరవలసిన భూమిని పంచివ్వక తగాదా పైటెను. కడకు పంపు అనువాడు రి మంది మిర్తుల ప్రాధ్యులమై ఒకనాడు రాత్రి రహముతు ఇంటికిపోయి, రహముతును అతని భార్యను బిడ్డలను కత్తితోనరికిచెప్పెను. రహముతు పెద్దకొడుకు ప్రక్కగ్రామమునకు పోయియుండుటచే హంతకులపాలబడలేదు. కాని మరునటిదినము అతనినిచంప ప్రయత్నములుజరిగెను గాని అతడు తప్పించుకొనెను. పోలీసు నూపరిం పెండెంటు విచారణ సలుపవచ్చి శిక్షములనుచూచి మూర్ఛిల్లెను. అలిపూరు సెషన్సుజడ్జిగారు విచారణసలిపి పంపుకును అతనిని ప్రోత్సహించిన రి మంది మహమ్మదీయులకును ఉరిశిక్ష విధించెను. (ఆ. ప్రె.)

వర్తకు లందరిచే విక్రయించ బడుచున్నది.

ఆతంకనిగ్రహ మాత్రలు.

ప్రపంచమున దంతటను ప్రసిద్ధిబడసినది. మెదడులంపట, ఉలబద్ధకము, మానసిక, కారీరబలహీనత మొదలగునవి దీనిచే కలుపించలగును. 82 మాత్రలుగల బుడ్డి 1 కి ధర రూ. 1-0-0 ఇశాం! కామకాస్త్ర ఇశాం!! 219 ఆతంకనిగ్రహ ఫార్మసి, 26, బ్రాడ్వే, మద్రాసు. లేక మెయికోడ్, కాకినాడ.

పెటిడేవిస్ (U. S. A. NEW YORK) వెయిన్ కిల్లర్

స్వచ్ఛమైన మారకాయలనుండి తయారుకాబడినది.

ఈ డివ్యావధమున లోనికి పుచ్చుకొనిన జలుబు, దగ్గు, తలనొప్పి, భేరులు, అశీర్ణము, నెత్తురుబంక, కడుపునందు మంట మొదలగునవి గుణముగను.

తిమిరు వాయువు, ఆకస్మాత్తుగా గలుగు నొప్పలు, కీళ్లనొప్పలు మొదలగునవి ఈ డివ్యావధముచే మైన మర్దనచేసిన మాయముగను. పూర్తి వివరములకు ప్రతి బుడ్డిపైన చుట్టిన కాగితమును చూడుడు. ఒకబుడ్డి ధర రూ. 1-0-0.

పురుషోత్తమదాస్, హార్టీ అందు నక

(ప్రెస్ పబ్లిషింగ్, బొంబాయి.)

III, నై నియన్ నాయక్ వీధి, మద్రాసు.

గాంధీ దైవజ్ఞుడు

భవిష్యత్తునుగురించిన 5 ప్రశ్నలకు బదులు వ్రాయుటకు రూ 1-0-0. ప్రైవేట్ ప్రశ్నకు 0-4-0 అవును. ప్రశ్న వ్రాయుకాలమును తెలుపవలెను. సర్వకార్యములయందును జడము పొందుట "జయపతికరణి" తాము 1 కి రూ 2.0-0. చి. పి. ఖర్చులు. 0-4-0. 2598 వి. కే. శరకోపాచార్యులు పిరుత్తణి, చిత్తూరుజిల్లా.

8520

ESTD 1910
DR. I. M. Mallick's (M.A., M.D., B.L.)
ICMIC COOKER
 OVER 3 LACS ALREADY IN USE. WRITE FOR CATALOGUES.
 ICMIC COOKER GR 29, College Street, CALCUTTA.

పో గొట్టుకొనిన శక్తి

మాతన పైటల్ గ్రాండ్స్ పిమ్మను సరించి ప్రత్యేకముగా ఒక్కొక్కరికి జవాబు వచ్చుటకు కష్టపాద్యముని తోచుచున్నది. జర్మనీయంతి క్రాత్తరకు మద్రాసునకు నవంబరు 25 వ తేదీ వచ్చునని తెలుసుచున్నాము. ఈ త్రుములు రహస్యముగా నుంచబడును. వివరములకు:—

Dr. Strandgard's Secretary, 7, GRANT ROAD, BANGALORE.

వనోషధి శబ్దార్థనిఘంటువు.

కూలికలెముక్క 30000 సంఖ్యలతో వ్రాసిన తెలుగు అక్షరములు కలవు. వ్యతిరేకము మొదలు 3-4-0 ల. తక్షణముగా ఇందు చూడవలెను. ఈ పుస్తకము లాభము యేకాదని అయిదవదిధానములగుటకు 1-0 0. 000 సంఖ్యలతో వ్రాసిన తెలుగు మాడ గలవు. వ్యతిరేకము మొదలు 2-0 0 2454-1323 రెడ్డి సోదరులు, రాయవరము. గోదావరి.

దేశాభిమానులెవరు?
 స్వదేశీయ పరిశ్రమములను విదేశపోటీలనుండి కాపాడునట్టివారే

1964
 3
 ది. మద్రాసు వెన్సిల్ ఫ్యాక్టరీ
 పోస్టు బాక్సు నెం. 86, మదరాసు.

రక్త హామి
Deschiens' syrup

విరలుమ ఉపయోగము
 ఇది, అల్సర్స్, కడుపు, వియ్యతగిడము, 30,000 వైద్యులు ఒక్కొక్కరియైనా వాడు. దెప్పిచ్చు, పాచి ఇత మున్నగు, గమించుము. ఎక్కడను చూడవచ్చు.
 To be had of all Chemists (Wholesale C. T. HARI & Co., 174, Broadway Madras.

వీటియొక్క నుగుణములను గురించి యిదివరకే ఆందరికిని బాగుగా ఎల్లచోట్లయందును తెలిసియున్నది
 అట్లు తెలియనివారు అలరింపక తగదదు

మాలోకామయహార కస్తూరిమాత్రలను

Regd Trade Mark
 తెప్పించి, ఒకదాని వాడిన మిగిలిన తప్పిదెందరని మా నిశ్చితాభిప్రాయము. ప్రతిదినము అడుగడుగునా మా పచ్చుచున్న ప్రశంసాపత్రముతో ఇందుకు ప్రణామ నివర్తనము.
 ఇది మేలైన కస్తూరి, ముందుపువ్వు, అపూర్వమైన షుభమును మొదలగునవి తెచ్చి, కాస్తూరి కస్తూరి తయారు చేయబడినది. తాంబూలముతో గాని, విడిగా గాని తినవలెననియున్నది. కలుపున, అల్లములు, దోసెలు, శీరసము, అజీర్ణము, పైడు, కడుపుబ్బరము, కడుపునొప్పి, పిల్లల పడికలు, క్రమశుభ్రత, అగ్నిమాంధ్యము, ములబద్ధము, బుర్రనక మొదలగువాటికి వ్రాతయుగమునలే తనిచేయును. స్త్రీలు, పసిపిల్లలు ముసలివారకు మొదలగువారికి అమృతమహామము. 250-300 మాత్రలు గల బుడి 1 1/2 ధర దుర్లభ 0-4-0 పోస్టుఖర్చు 0-4-0 6 పి. పోస్టుఖర్చు తో పోషా దుర్లభ 1-8-0, 12 పి. దుర్లభ 2-18-0, 25 పి. దుర్లభ 5-2-0.
 ఢిల్లీ రత్న శాస్త్రపు పోలటాచల చుడితెలు, ప్రాజెక్టులు,
 శ్రీ సీతారాధు వ వైద్య శాల, మైసూరు.

AMRUTANJAN
 The Best Pain Balm
 రహస్యము

Price Annas 10 only.
AMRUTANJAN DEPOT.
 BOMBAY & MADRAS

బీజ్ బండ్

బీజ్ బండ్:—నీరై పోయిన పిర్మమును గట్టిపరచుటకు లోక ప్రసిద్ధి జెందినది. స్వప్నముగాని మాత్రముతో గాని పిర్మము స్థితిమగుచున్న యెడల తక్షణం నిలిపివేయును. మాసలితమును, నపుంసకత్వమును తొలగించి యౌవన మొసంగును. ఎంతబలహీనుని కయినను చెండుగంటలలో నగములకు బలము నిచ్చి సాకముఖము అనుభవించునట్లు చేసి సంతాన వంతులగజేయును. ఈ త్రుములు రహస్యముగా నుంచబడును. 20 మాత్రలు నీ|| 1-కి 2-0-0. వి. వి. చార్జివేరు.
ఆర్యవైద్యాశ్రమం,
 1159-1127 3, బైరాగిమఠం వీధి, మదరాసు.

కాశాశ్మత
 కా మా మృతము 1676

ఈయాషధము రాత్రిపూట ఒక్కమాత్రపుమ్య కొనిన ఎంత నిస్సారమైన కుక్కమైనను వెంటనే సంసారసౌఖ్యము నీయగలదు. 5 దినములలో మూత్రములో గలసిగాని, ముందు వెనుకలగాని, నిద్రలోగాని పోయెడి కుక్కమును దృఢముగా నిలిపివేయును. మధ్యనపుంసకలు, నరములబలము తగ్గినవారు ఈమందునే పైకి పూతగాగూడ నుపయోగించిన మిక్కిలి శక్తివంతులు కాగలరు. మిగిలిన త్రుములు రహస్యముగా భుజిము చేయబడును. యోగ్యతాపత్రములు అనంతములుగాగలవు. 20 మాత్రలసీసా రు 2-0-0 అడ్రసు:—
 ఆర్యవైద్యశ్రమం నెం 1. వీలూరు ప. గోదావరి జిల్లా.

ఇంద్రజాలమ హేంద్రజాలము
 ఈగ్రంథములో జర్మనీగారడి, హస్తాశుభము, ఆంగ్లఇంద్రజాలము, మంత్రకాస్త్రము, భూతవైద్యము, యాత్రములు, చిల్లపేక, తమాషాలు, వినోదవిద్యలు, మనుష్యుని నాయముచేయుట, చూపిడిచెట్టును పుట్టించుట, జీవముతో సమాధి యగుట, శరీరములని తలచేత మాట్లాడుట, గాలిలో మనుష్యుని నిలుపుట మొదలగు విచిత్రములున్నవి. దీనిచే మేజిక్ చేయగలరు. వెల రూ. 1
 చమత్కార గణితము:— (పెట్టుకుంటే కపాటి వారిచే అత్రాపు కాబడినది.) ఇందులో విచిత్ర, వినోద, నుకో గణితములు, సమస్యలు, చిత్తుప్రశ్నలు, యుక్తి, తమాషా తెక్కలు, గణితావధానము గలవు. వెల రూ. 1. 12 కి రూ. 2 కి ఆర్. జగన్నాథం వారు, బెంగళూరు (నవంబరు 1927)

ఎప్పుడును మేలైన సరకునేకొనుడు
 కడవి 9 సం॥
 రములనుండి ప్రజల మెప్పునుబడని ఇందులో తెలుగుబడి నట్టి దారపుసంచులను, వలలును కొనుడు. మిక్కిలి నాణ్యమైన, గట్టిదారములతో అల్లబడినవి. వర్తమలకు ప్రత్యేకధరలు గలవు. వివరములకు ఈ దిగువవిభాగమునను అంగ భావలో వ్రాయవలెను.
 ఆర్. ఎన్. ప్యాక్టరీ, 87, లింగి శెట్టివీధి, మదరాసు.